

Každému člověku, který žije na této překrásné planetě,
a generacím, které teprve přijdou.

OBSAH

Poděkování... 7

Toltékové ... 9

Úvod... 11

ČÁST PRVNÍ

1. NA ZAČÁTKU ...17

Vše je naprogramováno

2. SYMBOLY A DOHODY ...31

Lidské umění

3. Tvůj PŘÍBĚH ...43

První dohoda: Mířte slovem přesně

4. KAŽDÁ MYSL PŘEDSTAVUJE JEDEN SVĚT ...57

Druhá dohoda: Neberte si nic osobně

5. PRAVDA NEBO FIKCE ... 73

Třetí dohoda: Nevytvářejte si žádné domněnky

6. SÍLA PŘESVĚDČENÍ ...89

Symbol Santa Clause

7. PRAXE DĚLÁ MISTRA ... 101

Čtvrtá dohoda: Vždy dělejte vše, jak nejlépe dovedete

ČÁST DRUHÁ

8. SILA POCHYBNOSTI ... 115
Pátá dohoda: Buďte skeptičtí, ale naslouchejte
9. SEN PRVNÍ POZORNOSTI ... 133
Oběti
10. SEN DRUHÉ POZORNOSTI ... 147
Bojovníci
11. SEN TŘETÍ POZORNOSTI ... 169
Mistři
12. PROMĚNA VE VIZIONÁŘE ... 195
Nový úhel pohledu
13. TŘI JAZYKY... 215
Jakým jste poslem?
- ZÁVĚR:
Pomozte mi změnit svět... 231
- O autorech knihy ... 239

4*

l o d ě k o v á n í

AUTOŘI KNIHY BY RÁDI VYJÁDŘILI SVOU UPŘÍMNOU vděčnost následujícím lidem: Janet Millsové, matce této knihy; Judy Segalové za veškerou její lásku a podporu; Rayi Chambersovi za světlo, kterým prozářil cestu; Oprah Winfreyové a Ellen DeGeneresové za to, že tolika lidem zprostředkovaly poselství *Čtyř dohod*; Edovi Rosenbergovi a generálmajoru Riemerovi za to, že *Čtyři dohody* získaly své místo na plaketě za zásluhy amerického letectva; Gail Millsové, Karen Kreigerové a Nancy Carletónové za jejich čas i nadání, jimiž bohatě přispěly k realizaci této knihy; a Joyce Millsové, Maiye

Champové, Daveovi McCulloughovi, Therese Nelsonové a Shkiba Samimi-Amri za jejich oddanost a neutuchající podporu učení Toltéků.

Toltékové

PŘED NĚKOLIKA TISÍCI LETY. BYLI TOLTEKOVÉ známi po celém jižním Mexiku jako „ženy a muži poznám“. Antropologové hovoří o Toltécích jako o národu nebo rase, ve skutečnosti však byli Toitékové vědci a umělci, kteří vytvořili společnost zkoumající a uchovávající duchovní poznání a starobylé praktiky. Setkávali se jako mistři (*naguálové, šamani*) a žáci v Teotiriucánu, v prastarém městě pyramid nedaleko Ciudad de México, tam, kde se „člověk stává Bohem“. V průběhu věků byli *naguálové* nuceni moudrost svých předků skrývat a její existenci uchovávat v tajnosti. Evropská konkvista,

spojená s bezuzdným zneužíváním osobní moci několika učedníky toltecké nauky, učinila nezbytným skrývat poznání před těmi, kteří nebyli připraveni jej moudře používat, anebo by jej mohli záměrně zneužít k osobnímu prospěchu.

Naštěstí bylo ezoterické toltecké poznání uchovááno a přecházelo z generace na generaci prostřednictvím jednotlivých rodů *naguálů*. Ačkoliv tolteckou moudrost halil po staletí závoj utajení, prastará prorocství předpovídala příchod věku, v němž bude nezbytné navrátit toto učení mezi lidi. Nyní nastal čas, aby don Miguel Ruiz a don Jose Ruiz (*naguálové* z rodu Rytířů orla) s námi toto mocné učení Toltéků sdíleli.

Moudrost Toltéků vyvěrá ze stejné základní jednoty pravdy jako všechny posvátné ezoterické tradice světa. Ačkoliv se nejedná o náboženství, uctívá všechny duchovní mistry, kteří na zemi toto učení šíří. Týká se otázky ducha, tuto nauku lze však nejpřesněji popsat jako způsob života, jenž se vyznačuje snadnou dostupností štěstí a lásky.

Úvod

Don Miguel Ruiz

PŘED MNOHA LETY BYLY VYDÁNY ČTYŘI DOHODY. Pokud jste tu knihu Četli, víte již, co tyto dohody dokážou. Mají schopnost přetvořit váš život tím, že poruší tisíce omezujících dohod, které jste uzavřeli sami se sebou, s ostatními lidmi, se samotným *životem*.

Když *Čtyři dohody* čtete poprvé, začínají na vás působit. Pronikají mnohem hlouběji než pouhá slova, která čtete. Máte pocit, že každé slovo v knize již dávno znáte. Cítíte to tak, i když to možná nikdy nevyřknete. Při prvním čtení kniha zpochybňuje to, čemu věříte, a přivádí vás na hranice vašeho

chápání- Porušujete mnoho omezujících dohod a zdoláváte mnoho nelehkých úkolů a výzev, nicméně potom uzříte výzvy nové. Když čtete knihu podruhé, máte pocit, jako byste četli naprosto odlišnou knihu, protože hranice vašeho chápání se již posunuly. A znovu vás přivádí k hlubšímu uvědomění si sebe sama a vy se dostanete až tam, kam se v ten určitý okamžik dostat můžete. A když čtete knihu potřetí, máte pocit, jako byste četli knihu úplně jinou.

Stejně jako kouzlo, protože ony *jsou* kouzelné, vám Čtyři *dohody* pomalu pomáhají osvobodit vaše pravé já. Používáte-li tyto čtyři jednoduché dohody, dovedou vás k tomu, kým skutečně jste a nikoliv k tomu, kým předstíráte, že jste. A to je přesně to místo, kam se chcete dostat: jací doopravdy jste.

Principy ve *Čtyřech dohodách* promlouvají k srdci všech lidských bytostí, od mladých lidí až po starce. Promlouvají k lidem různých kultur celého světa - k lidem, kteří hovoří odlišnými jazyky, k lidem, jejichž náboženství a filozofická přesvědčení se

obrovsky liší. Přednášejí se na různých typech škol, od základních, středních až po školy vysoké. Zásady uváděné ve *Čtyřech dohodách* oslovují každého, neboť samy jsou vyjádřením prostého, zdravého rozumu.

Nyní nadchází čas předat vám další dar: Pátou *dohodu*. Pátá dohoda nebyla v mé první knize zahrnuta, neboť první čtyři dohody samy o sobě v té době představovaly dostatečně velikou výzvu. Pátá dohoda je samozřejmě vytvořena ze slov, nicméně její význam a záměr tato slova přesahují. Pátá dohoda se týká především toho, jak *beze* slov, očima pravdy vnímáte svou celkovou realitu. Výsledkem praktikování páté dohody je naprosté přijetí sebe sama takových, jací jste, a naprosté přijetí všech ostatních lidí takových, jací jsou. Odměnou je vaše vnitřní štěstí.

Před mnoha lety jsem své Žáky začal učit některé z konceptů této knihy, ale pak jsem toho nechal, neboť se zdálo, že nikdo tomu, co jsem se pokoušel sdělit, nerozumí. Přestože jsem se o pátou

dohodu se svými žáky podělil, uvědomil jsem si, že nikdo nebyl dosud připraven na to, aby učení, které je v této dohodě obsaženo, pochopil. O několik let později začal můj syn, don Jose, toto stejné učení sdílet se skupinkou studentů a v tom, co mně se nezdařilo, slavil úspěch. Důvodem úspěchu dona Joseho mohla být jeho naprostá víra, že sdílet poselství dohody s ostatními má smysl. Samotné jeho vystupování vyzařovalo pravdu a otřáslo přesvědčením lidí, kteří jeho přednášky navštěvovali. Do jejich životů tak přivodil obrovskou změnu.

Don Jose Ruiz je mým žákem od svého dětství, od doby, kdy se naučil mluvit. Je mi ctí, že v této knize mohu svého syna představit a prezentovat esenci učení, které jsme po více než sedm let společně předávali druhým.

Zvolili jsme pro *Pátou dohodu* stejnou písemnou formu, aby toto poselství bylo co nejosobnější, a také jsme projevem v první osobě chtěli navázat na předchozí řadu knih toltécké moudrosti. V této knize ke čtenáři hovoříme jedním hlasem a jedním srdcem.

ČÁST PRVNÍ

MOC SYMBOLŮ

I

NA ZAČÁTKU

Vše je naprogramováno

OD CHVÍLE SVÉHO NAROZENÍ PŘINÁŠÍTE SVĚTU nějaké poselství. Co je tím poselstvím? To poselství jste vy, to dítě. Je to přítomnost *anděla*, posla z nekonečna v lidském těle. Nekonečno, absolutní síla, vytváří program právě pro vás a vše, co potřebujete, abyste byli tím, čím jste, je v tomto programu obsaženo. Narodíte se, vyrostete, provdáte se či oženíte,

zestárnete a nakonec se vrátíte do nekonečna. Každá buňka vašeho těla tvoří jeden samostatný vesmír. Má svou dokonalou inteligenci naprogramovanou tak, aby byla tím, čímkoliv zrovna je.

Vy sami jste naprogramováni, abyste byli *sebou*, ať už jste čímkoliv, a programu vůbec nezáleží na tom, co si *myslíte*, že jste. Program se nenachází v uvažující mysli. Je obsažen v těle, v tom, co označujeme za DNA, a na začátku jeho moudrost instinktivně následujete. Jako velmi malé dítě víte, co se vám líbí a co ne a kdy se vám to líbí a kdy nikoliv. Jdete za tím, co se vám líbí, a snažíte se vyhnout tomu, co se vám nelíbí. Jednáte podle svých instinktů a tyto instinkty vás vedou tak, abyste byli šťastní, abyste se radovali ze života, abyste si hráli, milovali a naplňovali své potřeby. Co se stane potom?

Vaše tělo se začne vyvíjet, vaše myšlení se začne zdokonalovat a vy začnete k předávání svého poselství používat symboly. Stejně jako ptáci rozumějí ptákům a kočky rozumějí kočkám, lidé rozumějí lidem prostřednictvím symboliky. Kdybyste se na-

rodili na ostrově a potom žili zcela o samotě, mohlo by vám to trvat deset let, ale nakonec byste pojmenovali vše, co vidíte, a tím jazykem byste sdělovali nějaké poselství, třebaže jen sami sobě. Proč byste tohle dělali? Nuže, je jednoduché to pochopit a není i o proto, že by lidé byli tak inteligentní. Je to proto, že jsme naprogramováni k tomu, abychom si vytvořili jazyk a kompletní symboliku.

Jak víte, po celém světě lidé mluví a píšou tisíce různými jazyky. Lidé si ke komunikaci s druhými lidmi, ale obzvláště sami se sebou, vynalezli všechny možné druhy symbolů. Symboly mohou představovat zvuky, kterými promlouváme, pohyby, které děláme, anebo rukopis a znaky, které jsou grafické povahy. Existují symboly pro věci, myšlenky, hudbu a matematiku. Nicméně zcela první krok představuje zavedení zvuků, což znamená, že se učíme používat symboly řeči.

Lidé, kteří přišli na svět před námi, mají vše, co existuje, již pojmenované a učí nás významu zvuků. 'loto nazývají *stolem*; tamto označují za *židli*. Dávají také jména věcem, které existují pouze v našich

představách, jako jsou mořské panny a jednorožci. Každé slovo, které se učíme, představuje symbol něčeho reálného nebo imaginárního a takových slov je tu pro nás na tisíce. Když sledujeme děti ve věku od jednoho roku do čtyř let, můžeme pozorovat to úsilí, které vyvíjejí, když se snaží si celou symboliku osvojit. Je to opravdu velké úsilí, které si sami obvykle nepamatujeme, protože naše mysl se zatím dostatečně nevyvinula. Nicméně praxí a opakováním se nakonec naučíme mluvit.

Jakmile se naučíme mluvit, tak nás lidé, kteří o nás pečují, učí tomu, co znají, což znamená, že nás svými vědomostmi programují. Lidé, se kterými žijeme, mají spoustu vědomostí včetně veškerých sociálních, náboženských a morálních pravidel náležících k jejich kultuře. Upoutávají naši pozornost, předávají nám informace a učí nás tomu, abychom byli jako oni. Učíme se jak být mužem nebo ženou podle vzoru společnosti, do které jsme se narodili. Učíme se, jak se „správně“ v naší společnosti chovat, což znamená, jak být „dobrým“ člověkem.

Ve skutečnosti nás ochočují stejným způsobem jako ochočují psa, kočku nebo jakékoliv jiné zvíře: pomocí systému odměn a trestů. Říkají nám, že jsme *hodný chlapeček* nebo *hodná holčička*, když děláme to, co po nás dospělí chtějí. Jsme *zlobivým chlapečkem*, nebo *zlobivou holčičkou*, pokud neděláme to, co po nás chtějí. Někdy nás potrestají, aniž bychom zlobili a někdy jsme pochváleni, aniž bychom byli hodní. Ze strachu před trestem a ze strachu, že nebudeme pochváleni, se začneme snažit druhé lidi potěšit a vyhovět jim. Snažíme se být hodní, protože zlobivé lidi nikdo neodměňuje. Ti dostávají tresty.

Jak se přizpůsobujeme lidské společnosti, vkládají do nás veškerá pravidla a hodnoty naší rodiny a společnosti. Nemáme možnost zvolit si, čemu budeme věřit. Řeknou nám, čemu máme věřit a čemu věřit nemáme. Lidé, se kterými žijeme, nám sdělují své názory: co je dobré a co je špatné, co je správné a co správné není, co je krásné a co je ošklivé. Veškeré informace jsou vkládány do naší hlavy stejně, jako je tomu u počítače. Jsme nevinní a *věříme*

tomu, co nám naši rodiče či druzí dospělí řeknou. *Souhlasíme* a informace se ukládají do naší paměti. Vše, co se naučíme, se do naší mysli dostává na základě dohody a na základě dohody to také v naší mysli zůstává, nicméně vše nejprve prochází skrze naši pozornost.

Pozornost je u lidí velmi důležitá, neboť představuje tu část mysli, která nám umožňuje soustředit se na jediný objekt, anebo se rozmyslet mezi celou řadou možností. Díky pozornosti je informace zvenčí přenášena dovnitř a naopak. Pozornost je kanál, který mezi sebou jako lidé používáme k vysílání a přijímání zpráv. Je jako most spojující jednu mysl s druhou pomocí zvuků, signálů, symbolů a doteků. Tento most otevíráme jakoukoliv událostí, která zaujme naši pozornost. Je to způsob, jakým vyučujeme a je to také způsob, jakým se učíme. Nemůžeme nic vyučovat, nezískáme-li si pozornost druhých. Nemůžeme se ničemu naučit, nevěnujeme-li tomu pozornost.

Prostřednictvím pozornosti nás dospělí učí, jak si ve své mysli pomocí symbolů tvořit celou realitu.

Potom, co nás naučí zvukovou symboliku, cvičí aás v naší abecedě a my se tak učíme stejný jazyk, ale graficky. Naše představivost se začíná rozvíjet, sílí naše zvědavost a my začínáme klást otázky. Ptáme se a ptáme pořád dokola a odevšad sbíráme informace. A když nakonec dokážeme používat symboly tak, že si ve své hlavě povídáme sami se sebou, je nám jasné, že jsme si konečně jazyk osvojili. To je tehdy, kdy! se naučíme myslet. Než k tomu dojde, nemyslíme. Napodobujeme zvuky a používáme symboly ke komunikaci, ale před tím, než si se symboly spojíme nějaký význam nebo emoci, zůstává život jednoduchý.

Jakmile pro nás symboly získají určitý význam, začínáme je používat k tomu, abychom se pokusili porozumět všemu, co se v našich životech děje. Používáme symboly k přemýšlení o věcech, které jsou reálné, a k přemýšlení o jevech, které reálné nejsou, ale o nichž si začneme představovat, že jsou reálné, jako například krásný a ošklivý, hubený a tlustý, chytrý a hloupý. A všimněte si, že myslet dokážeme pouze v jazyce, který si dobře osvojíme. Mnoho let

jsem hovořil pouze španělsky a trvalo mi dlouho, než jsem si v angličtině osvojil dostatečné množství symbolů, abych v tomto jazyce také myslel. Dobře si osvojit nějaký jazyk není jednoduché, nicméně v určitém okamžiku si uvědomíme, že pomocí symbolů, které se učíme, *myslíme*.

Než začneme chodit do školy, když je nám pět nebo šest let, chápeme význam abstraktních pojmů, například správně a špatně, vítěz a poražený, dokonalý a nedokonalý. Ve škole se dále učíme číst a psát symboly, které již známe, a psaný jazyk nám umožňuje shromažďovat více vědomostí. Nadále pro nás více a více symbolů získává svůj význam a myšlení se stává nejen snadným ale i automatickým.

A nyní symboly, které jsme se naučili, samy o sobě upoutávají naši pozornost. To, co k nám hovoří, je to, co víme, a my posloucháme, co nám naše poznání říká. Nazývám to *hlas poznání*, protože v naší hlavě mluví vědomosti. Mnohokrát slycháme tento hlas v různých tóninách. Slycháme hlas své matky, svého otce, svých sourozenců a ten

hlas nikdy nepřestává mluvit. Ten hlas není skutečný. To my sami jsme si jej stvořili. My však věříme, že skutečný je, protože mu silou své víry propůjčujeme život, což znamená, že *bez jediné pochybnosti* věříme tomu, co nám hlas říká. To se začíná odehrávat tehdy, když názory lidí kolem nás začínají naši mysl ovládat.

Všichni na nás mají nějaký názor a říkají nám, jací jsme. Jako velmi malé děti nevíme, jací jsme. Jediný způsob, kterým se dokážeme vnímat je skrze zrcadlo a jako takové zrcadlo působí právě druzí lidé. Naše matka nám říká, jací jsme a my jí věříme. Naprosto se to liší od toho, co nám říká otec nebo naši sourozenci, ale i s nimi jsme zajedno. Lidé nám říkají, jak vypadáme a obzvláště tehdy, když jsme malé děti. „Podívej se, máš oči po své matce a nos po svém dědečkovi.“ Posloucháme všechny ty názory své rodiny, svých učitelů a starších dětí ve škole. Svou podobu vidíme v zrcadlech a souhlasíme s tím, že to je to, čím jsme, a jakmile k takovému souhlasu dospějeme, tak se ten názor stává

součástí vlastního přesvědčení. Krůček po krůčku všechny tyto názory pozměňují naše chování a ve své mysli si tvoříme představu sebe sama podle toho, co druzí lidé říkají: „Jsem krásná, nejsem tak krásná. Jsem chytrý, nejsem tak chytrý. Jsem vítěz, jsem smolař. Tohle mi jde, tohle mi nejde.“

V určitém stadiu nás všechny tyto názory rodičů a učitelů, náboženství a společnosti přesvědčí o tom, že abychom byli druhými přijati, musíme se projevovat určitým způsobem. Říkají nám, jací *bychom měli* být, jak *bychom měli* vypadat, jak *bychom se měli* chovat. Pro nás však není v pořádku být takoví, jací jsme, a tak začínáme předstírat, že jsme tím, čím nejsme. Strach z odmítnutí se stává strachem, že nejsme dost dobří a my začínáme hledat něco, co nazýváme *dokonalostí*. V našem hledání si vytváříme představu dokonalosti o tom, jací bychom si přáli být, ale víme, že takoví nejsme, a začínáme se proto odsuzovat. Nemáme se rádi a sami sobě říkáme: „Podívej se, jak hloupě vypadáš, jak jsi ošklivý. Podívej se, jak jsi tlustý, malý, slabý a hloupý.“

Drama v tuto chvíli začíná, neboť teď se symboly obrátily proti nám. Ani si nestačíme všimnout, že jsme se naučili používat symboly, abychom sami sebe odmítali.

Před tím, než se společnosti přizpůsobíme, nám nezáleží na tom, jací jsme nebo jak vypadáme. Naším cílem je objevovat, vyjadřovat svou kreativitu, vyhledávat potěšení a vyhýbat se bolesti. Jako malé děti jsme divocí a svobodní. Běháme nazí bez uvědomování si sebe sama a bez sebehodnocení. Mluvíme pravdu, protože pravdu žijeme. Naše pozornost spočívá v daném okamžiku. Nebojíme se budoucnosti a nestydíme se za svou minulost. Potom, co si nás ochočí, se snažíme být dost dobří pro všechny ostatní, nicméně již nejsme dost dobří sami pro sebe, protože se nikdy nedokážeme chovat podle vlastní představy o dokonalosti.

Veškeré naše přirozené lidské tendence se během procesu domestikace ztrácejí a my začínáme znovu hledat to, co jsme ztratili. Začínáme objevovat svobodu, protože již nemůžeme svobodně být tím,

kým skutečně jsme. Začínáme hledat štěstí, protože již nejsme šťastní. Začínáme hledat krásu, protože již nevěříme tomu, že jsme krásní.

Rosteme a během dospívání je naše tělo naprogramováno k tomu, aby na scénu uvedlo látku, kterou označujeme jako *hormony*- Naše fyzické tělo už není tělem dítěte a způsob života, kterým jsme žili dříve, se k nám už nehodí. Nechceme z úst svých rodičů slyšet, co máme a co nemáme dělat. Chceme svou svobodu. Chceme být sami sebou, ale zároveň se toho bojíme. Lidé nám říkají, že „už nejsme dítětem“, ale my zároveň nejsme ani dospělým, a to je pro většinu lidí obtížné období. Jakmile dosáhneme věku teenagerů, nepotřebujeme nikoho k tomu, aby nás usměrňoval. Naučili jsme se sami sebe posuzovat, trestat se i odměňovat podle stejného systému přesvědčení, kterého se nám dostalo, a používáním stejného systému odměn a trestů. V některých oblastech světa může být přizpůsobování společnosti pro lidi snazší a jinde naopak těžší. Obecně platí, že

nikdo z nás nemá šanci vlivu společnosti uniknout. Nikdo z nás.

Nakonec tělo dospívá a vše se znovu mění. Znovu začínáme hledat, ale nyní to, co stále více a více hledáme, je naše *já*. Hledáme lásku, protože jsme se naučili věřit, že láska je někde mimo nás. Hledáme spravedlnost, protože v systému přesvědčení, kterému nás naučili, spravedlnost neexistuje. Hledáme pravdu, protože věříme pouze v poznání, které jsme si ve své mysli uložili. A samozřejmě neustále hledáme dokonalost, protože teď se s ostatními lidmi shodneme na tom, že „nikdo není dokonalý“.

2

SYMBOLY A DOHODY

Lidské umění

V PRŮBĚHU VŠECH TĚCH LET, KDY VYRŮSTÁME, uzavíráme sami se sebou, se společností, s každým kolem nás nesčetné množství dohod. Nejdůležitějšími dohodami jsou ale ty, které uzavíráme sami se sebou tím, jak chápeme symboly, které jsme se naučili. Symboly nám říkají, čemu sami o sobě věříme. Říkají nám, jací jsme a jací nejsme, co je možné

a co možné není. Hlas poznání nám sděluje vše, co víme, ale kdo nám říká, jestli to, co víme, je pravda?

Když chodíme na základní, střední a vysokou školu, získáváme mnoho vědomostí, ale co vlastně doopravdy víme? Osvojujeme si pravdu? Nikoliv, osvojujeme si jazyk, symboliku. Symbolika je pravdivá pouze proto, že se na tom *dohodneme*, nikoliv proto, že je *skutečně* pravdivá. Ať už se narodíme kdekoliv a učíme se mluvit jakýmkoliv jazykem, zjistíme, že téměř vše, co víme, počínaje symboly, jež se učíme, se ve skutečnosti zakládá na dohodách.

Narodíme-li se v Anglii, učíme se anglické symboly. Narodíme-li se v Číně, učíme se symboly čínské. Ale ať už se učíme angličtinu, Čínštinu, španělštinu, němčinu, ruštinu nebo jakýkoliv jiný jazyk, symboly mají svou hodnotu pouze proto, že jsme jim hodnotu přiřadili a dohodli se na jejich významu. Nedohodneme-li se, symboly postrádají smysl. Například slovo *tree* (*anglicky *strom*), je smysluplné pouze pro lidi, kteří mluví anglicky, ale slovo „tree“ jako takové neznamena nic, dokud newve-

mne, že něco znamená, dokud *se nedohodneme*. Jaký smysl dává vám, takový dává mně, a proto si navzájem rozumíme. Co teď právě říkám, chápete, protože se shodneme na významu každého slova, které bylo do naší mysli naprogramováno. Nicméně to neznamená, že se zcela shodneme. Každý z nás dává slovu nějaký význam, ale ten nevnímáme všichni jako stejný.

Zaměříme-li svou pozornost na způsob, kterým nějaké slovo vzniká, zjistíme, že ať už dáme slovu jakýkoliv význam, neexistuje z žádného skutečného důvodu. Neereme slova odněkud, ale vytváříme si je. Lidé si vymýšlejí každý zvuk, každé písmeno, každý grafický symbol. Zaslechneme zvuk jako „A“ a říkáme: „Toto je symbol pro ten zvuk.“ Pro znázornění toho zvuku nakreslíme nějaký symbol, symbol se zvukem spojíme a dáme tomu nějaký význam. Každé slovo tak má v naší mysli nějaký význam, ale nikoliv proto, že je skutečné, ani proto, že je pravdivé. Jedná se pouze o dohodu, kterou jsme uzavřeli sami se sebou a se všemi, kteří se stejnou symboliku učí.

Vydáme-li se do země, kde lidé mluví jiným jazykem, najednou si uvědomíme, jakou důležitost a moc ta dohoda má. Un árbol es sólo un árbol, el sol es sólo el sol, la tierra es sólo la tierra si estamos de acuerdo. Ένα δέντρο είναι μονάχα ένα δέντρο, ο ήλιος είναι μονάχα ο ήλιος, η γη είναι μονάχα η γη, αν συμφωνούμε. Ein Baum ist nur ein Baum, die Sonne ist nur die Sonne, die Erde ist nur die Erde wenn wir uns darauf verständigt haben. 樹只是樹，太陽只是太陽，土地就是土地，只要我們也這樣想。 jestliže se dohodneme, je strom pouze stromem, slunce je pouze sluncem, země je pouze zemí. Tyto symboly ve Francii, Rusku, Turecku, Švédsku či na jiném místě, kde platí odlišné dohody, nedávají žádný smysl.

Učíme-li se mluvit anglicky a vydáme se do Číny, slyšíme lidi hovořit, ale nerozumíme jedinému slovu, které říkají. Nic z toho nám nedává smysl, protože se nejedná o symboliku, kterou jsme se naučili. Mnohé věci jsou nám cizí a my máme pocit, jako bychom se ocitli v jiném světě. Navštívíme-li jejich posvátná místa, zjistíme, že jejich víra je naprosto

odlišná, jejich rituály jsou naprosto odlišné, jejich mytologie nemají vůbec nic společného s tím, co jsme se učili my. Jeden ze způsobů, jak jejich kultuře porozumět, je naučit se symboly, které používají, což znamená jejich jazyk, ale osvojíme-li si nový způsob života, nové náboženství nebo filozofii, může to způsobit konflikt s tím, co jsme se naučili dříve. Nová přesvědčení se střetávají se starými a ihned se dostávají pochybnosti: „Co je správně a co je špatně? Je pravda to, co jsem se naučil dříve? Je pravda to, co se učím nyní? Co je pravda?"

Pravdou je, že veškeré naše poznání není nic víc než symbolismus nebo slova, která jsme si vymysleli, abychom tomu vnímanému dokázali porozumět a také to vyjádřit. Každé slovo v naší mysli i na této stránce je pouze symbolem, ale každé slovo má moc naší víry, neboť v jeho význam nepochybně věříme. Lidé budují celé systémy přesvědčení vytvořené ze symbolů. Stavíme si z našeho poznání celou konstrukci. A pak vše, co víme, což není nic víc než symbolika, používáme, abychom

obhájili to, čemu věříme. Pokoušíme se to vysvětlit nejprve sami sobě a potom všem okolo nás, jak vnímáme sebe sama a celý vesmír.

Jestliže si toto uvědomujeme, pak není obtížné pochopit, že všechny ty různé mytologie, náboženství a filozofie světa, všechna ta různá přesvědčení a způsoby myšlení, nejsou nic jiného než dohody, které máme sami se sebou a s ostatními lidmi, jsou naším dílem, jsou však zároveň skutečné? Vše, co existuje je skutečné: země je skutečná, hvězdy jsou skutečné, celý vesmír byl vždy a je nadále skutečný. Nicméně symboly, které používáme k tomu, abychom pojmenovali, co víme, jsou skutečné jen proto, že to říkáme.

4Jff

V Bibli existuje krásný příběh, který znázorňuje vztah mezi Bohem a lidmi. V tomto příběhu Adam s Bohem společně obcházejí svět a Bůh se Adama ptá, jak chce vše pojmenovat. Postupně přiděluje Adam jména všemu, co vidí: „Pojmenujme toto *stromem*. Tomuto dáme název *pták*. Tomuto budeme

říkat *květina...*" A Bůh s Adamem souhlasí. Příběh vypráví o vytváření symbolů, vytváření celého jazyka a působí na základě dohody.

Je to jako dvě strany jedné mince. Můžeme říci, že jedna strana představuje čiré vnímání, tedy to, co Adam vidí. Druhá strana představuje význam, který Adam všemu, co vidí, přiřazuje. Máme tu objekt vnímání, který je skutečný a máme tu svou interpretaci skutečnosti, což je pouhý úhel pohledu. Skutečnost je objektivní a nazýváme ji *vědou*. Naše interpretace skutečnosti je subjektivní a nazýváme ji *uměním*. Věda a umění jsou jako skutečnost a naše interpretace skutečnosti. Opravdová skutečnost je výtvořem života a jedná se o absolutní skutečnost, neboť je skutečná pro všechny. Naše interpretace skutečnosti je naším výtvořem a jedná se o relativní skutečnost, neboť je skutečná pouze na základě dohody. Když si toto uvědomíme, můžeme začít chápat lidskou mysl.

Všichni lidé jsou naprogramováni tak, aby vnímali skutečnost a k vnímání skutečnosti jazyk nepotřebujeme. K vyjádření skutečnosti však potřebujeme

používat jazyk a toto vyjadřování je naším uměním. Nejedná se již o skutečnost, neboť slova jsou symboly a symboly mohou skutečnost pouze popisovat či „symbolizovat“. Například, strom vidíme i tehdy, když neznáme symbol „strom“. Bez symbolu vidíme pouze nějaký objekt. Ten objekt je opravdový, je to skutečnost a my ji vnímáme. Jakmile jej nazveme „strom“, používáme umění vyjádřit úhel pohledu. Použitím více symbolů můžeme strom popsat - každý list, každou barvu. Můžeme říci, že je to velký strom, malý strom, krásný strom, ošklivý strom. Odráží to však skutečnost? Ne, ten strom je pořád stejný.

Naše interpretace stromu bude záviset na naší emoční vazbě vůči stromu a ta bude záviset na symbolech, které používáme k tomu, abychom si v naší mysli strom znovu vytvořili. Jak vidíte, naše interpretace stromu nepředstavuje tak přesnou skutečnost. Naše interpretace je však odrazem skutečnosti, její *reflexí*, a tento odraz je tím, co nazýváme *lidskou myslí*. Lidská mysl není ničím jiným než virtuální realitou. Není opravdová. To, co je opravdové, je

skutečnost. Skutečnost je opravdová pro všechny. Virtuální realita je však naším osobním výtvořem. Je to naše umění a realita je pro nás „opravdová“ pouze jako pro jednotlivce.

Všichni lidé jsou umělci, my *všichni*. Každý symbol, každé slovo je malým kouskem umění. Podle mého názoru, a díky našemu naprogramování, je naším nejlepším uměleckým dílem používání jazyka, kterým si uvnitř své mysli vytváříme celou virtuální realitu. Virtuální realita, kterou si tvoříme, může být ryzím odrazem skutečnosti, nebo může být naprosto zkreslená. Ať je tomu jakkoliv, jedná se o umění. Naše dílo může být naším osobním rájem, anebo se může stát naším osobním peklem. Na tom nezáleží, je to umění. To, co můžeme dělat s uvědomováním skutečného a virtuálního, je však nekonečné. Skutečnost vede k sebeovládání a ke snadnému životu. Zkreslování skutečnosti často vede ke zbytečnému konfliktu a lidskému utrpení. Rozhodující je naše vědomí.

Lidé se vědomí narodí. Rodíme se, abychom vnímali skutečnost, a přitom hromadíme vědomosti

a učíme se to, co vnímáme, popírat. Naší praxí je neuvědomovat si a postupně se v tom stáváme mistry. Slovo je pouhé kouzlo a my se jej učíme používat proti sobě samým, proti tvorbě, proti svém vlastní přirozenosti. Uvědomováním se nám otevírají oči a my můžeme vidět skutečnost. Když vidíme skutečnost, vidíme vše jen tak, jak to je, a ne jak si myslíme, že to je, ne jak si přejeme, aby to bylo. Uvědomění otevírá dveře k milionům možností. Jsme uměleckým tvůrcem našeho vlastního života, můžeme si z všech těch možností vybírat.

Oč se tu s vámi dělím, pramení z mého osobního učení, které nazývám *Moudrost Toltéku*. *Tolték* je aztécké slovo a znamená *umělec*. Podle mého názoru být *Toltékem* nemá nic společného s žádnou filozofií či místem na světě. Být *Toltékem* znamená pouze být umělcem. Tolték je umělcem ducha a jako umělci obdivujeme krásu a nemáme rádi to, co krásné není. Staneme-li se lepšími umělci, naše virtuální realita se stane přesnějším odrazem skutečnosti a naším uměním můžeme vytvořit mistrovské dílo ráje.

Před tisíci lety vytvořili Toltekové tři umělecké mistrovské disciplíny: *mistrovství uvědomění*, *mistrovství transformace* a *mistrovství lásky, záměru* či *víry*. Jejich rozdělení je tu jen pro naše pochopení, neboť tato tři mistrovství se stávají jediným. Skutečnost je jediná a skutečnost je tím, o čem tu hovoříme. Tato tři mistrovství nás vyvádějí z utrpení a navracejí nás k naší skutečné podstatě, kterou je štěstí, svoboda a láska.

Toltekové věděli, že virtuální realitu si budeme tvořit ač už vědomě či nevědomě. Tvoříme-li virtuální realitu vědomě, naše tvorba nás bude těšit. A ať už transformaci napomáháme, nebo se jí bráníme, naše virtuální realita je vždy transformující. Praktikujeme-li umění transformace, pak brzy transformaci napomáháme a namísto toho, abychom naše kouzlo používali sami proti sobě, používáme jej k vyjadřování štěstí a lásky. Když se staneme mistry lásky, záměru nebo víry, staneme se mistry snu svého života a když všechna tři mistrovství ovládneme, získáme znovu svého božství a splyneme v jedno s Bohem. Toto je cílem Tolteků.

Toltékové neměli technologii, kterou v současnosti disponujeme my. Nevěděli nic o počítačové virtuální realitě, ale věděli, jak ovládnout virtuální realitu lidské mysli. Ovládnutí lidské mysli vyžaduje naprostou kontrolu pozornosti - způsobu, jakým interpretujeme a reagujeme na informace, které vnímáme z prostoru uvnitř a vně nás. Toltékové věřili, že každý z nás je přesně jako Bůh, ale místo toho, abychom tvořili, tak přetváříme. Co však přetváříme? To, co vnímáme. A to je to, co se stává lidskou myslí.

Když pochopíme, čím lidská mysl je a co dělá, můžeme začít oddělovat skutečnost od virtuální reality, nebo čisté vnímání, které je skutečné, od symboliky, která je umělá. Sebeovládání znamená uvědomování si a to začíná u uvědomování si sama sebe. Nejprve si musíme uvědomit, co je skutečné, a potom to, co je virtuální, což je to, o čem si myslíme, že je skutečné. S takovým uvědoměním víme, že to, co je virtuální dokážeme změnit tím, že změníme, co si myslíme. Co je skutečné, změnit nemůžeme, a na tom, co si myslíme, nezáleží.

3

TVŮJ PŘÍBĚH

První dohoda:
Mirce slovem přesně

PO TISÍCE LET SE LIDÉ POKOUŠEJÍ POCHOPIT VESMÍR,
přírodu a především *lidskou* přirozenost. Je ohromu-
jící pozorovat činnosti lidí po celém světě, na různých
místech a v různých kulturách, které na krásné pla-
netě Zemi existují. Jako lidé vynakládáme mnoho
úsilí k pochopení, nicméně si přitom vytváříme

také spousty domněnek. Jako umělci zkreslujeme pravdu a vytváříme si ty nejúžasnější teorie. Vytváříme celé filozofie a ta nejpodivnější náboženství. O všem, včetně nás samotných, si vytváříme příběhy a pověry. A hlavně o to tu jde: *Vytváříme je.*

Lidé se rodí se schopností tvořit a pomocí slov, které se naučíme, neustále vytváříme nějaké příběhy. Každý z nás používá slov k tomu, aby formuloval a vyjadřoval své názory. V našem okolí se odehrává bezpočet událostí a pozornost, kterou jim věnujeme, nám umožňuje ze všech těchto událostí složit nějaký příběh. Tvoříme si svůj vlastní Životní příběh, příběh své rodiny, příběh své komunity, příběh své země, příběh lidstva, příběh celého světa. Každý z nás má nějaký příběh, který je nám společný, poselství, které předáváme sami sobě i všem a všemu okolo nás.

Byli jste naprogramováni, abyste předali poselství a vytváření tohoto poselství je vaším nejvyšším uměním. Co je tím poselstvím? *Váš život.* Tímto poselstvím si tvoříte především váš příběh a potom příběh o všem, co vnímáte. Ve své mysli si vytváříte

celou virtuální realitu a v ní žijete. Když myslíte, myslíte ve svém jazyce. Ve své mysli opakujete všechny ty symboly, které pro vás mají nějaký význam. Předáváte sobě poselství a toto poselství je pro vás pravdou, neboť věříte, že je pravdivé.

Váš příběh je vším, co o sobě víte, a když toto říkám, promlouvám k vám, k poznání, k tomu, o čem věříte, že jste a nikoliv k vám, k člověku, kterým *skutečně* jste. Jak vidíte, rozlišuji mezi vaším já a vaším *já*, neboť jedno z nich je skutečné a jedno z nich skutečné není. Vaše *já*, coby fyzický člověk, je opravdové. Toto *já* je skutečností. Vaše *já*, coby vaše poznání - opravdové není. Toto *já* je zdánlivé, virtuální. Existuje pouze kvůli dohodám, které jste uzavřeli sami se sebou a s ostatními lidmi kolem vás. Vaše *já*, vaše poznání, pochází ze symbolů, které slyšíte ve své hlavě, ze všech názorů lidí, které milujete, lidí, které nemilujete, lidí, které znáte a především z názorů lidí, které nikdy nepoznáte.

Kdo to mluví ve vaší hlavě? Domníváte se, že jste to vy. Jestliže jste ale tím, kdo mluví, kdo vás potom

poslouchá? Vaše *já*, poznání, je tím, kdo ve vaší hlavě mluví a říká vám, jací jste. Vaše *já*, člověk, naslouchá, ale vaše *já*, člověk, existovalo dlouho před tím, než jste získali poznání. Existovalo dlouho před tím, než jste veškerým těm symbolům porozuměli, než jste se naučili mluvit a stejně jako každé dítě než se naučí mluvit, jste ve svém chování byli naprosto autentičtí. Nepředstírali jste, že jste to, co nejste. Sami sobě jste zcela důvěřovali a milovali sama sebe, aniž byste si to uvědomovali. Než jste získali poznání, byli jste naprosto svobodní takoví, jací skutečně jste, neboí veškeré ty názory apříběhy ostatních lidí ve vaší hlavě dosud nebyly.

Vaše mysl je plná poznání, ale jak takové poznání *používáte*? Jak používáte slovo, když máte sami sebe charakterizovat? Když se na sebe podíváte do zrcadla, líbí se vám, co vidíte, anebo své tělo posuzujete a všechny ty symboly používáte k tomu, abyste si lhali? Je to *skutečně* pravda, že jste příliš malí anebo příliš velcí, příliš tlustí anebo příliš hubení? Je to *skutečně* pravda, že nejste krásní? Je to *skutečně* pravda, že nejste dokonalí právě takoví, jací jste?

Dokážete rozpoznat všechny ty úsudky, které si O sobě děláte? Každý úsudek je pouze názor - je to pouze úhel pohledu - a tento úhel pohledu ve chvíli, kdy jste se narodili, neexistoval. Vše, co si o sobě myslíte, čemu o sobě věříte, existuje proto, že jste se tomu naučili. Převzali jste názory od maminky, tatínka, sourozenců a společnosti. To oni přivodili všechny ty představy o tom, jak má tělo vypadat. Oni vyslovili všechny ty názory o tom, jací jste, jací nejste a jací *byste měli* být. Předali poselství a vy jste s tím poselstvím souhlasili. A teď si o tom, jací jste, myslíte tolik věcí, ale jsou tyto věci skutečností?

Víte, poznání samo o sobě nepředstavuje problém. Problém je věřit ve *zkreslené* poznání - a to je to, co nazýváme *lži*- Co je pravda a co je lež? Co je skutečné a co je zdánlivé? Jste schopni rozpoznat ten rozdíl, anebo věříte svému vnitřnímu hlasu vždy, když promlouvá a přitom zkresluje skutečnost, zatímco vás ujišťuje o tom, že to, čemu věříte, je to, jak se věci doopravdy mají? Je *skutečně* pravda, že nejste dobrý člověk, a že nikdy nebudete dost

dobří? Je *skutečně* pravda, že si nezasloužíte být šťastní? Je *skutečně* pravda, že nejste hodni lásky?

Pamatujete si, kdy strom přestal být pouhým stromem? Jakmile se naučíte jazyk, interpretujete a posuzujete strom podle všeho, co znáte. To je, když se strom stává krásným stromem, ošklivým stromem, děsivým stromem, obdivuhodným stromem. A to samé děláte i sami se sebou. Interpretujete se a posuzujete podle všeho, co znáte. Pak se stáváte dobrým člověkem, špatným člověkem, viníkem, bláznem, mocným, slabochem, krásným. Či ošklivým člověkem. Jste tím, kým si myslíte, že jste. A zde se naskytá první otázka: „Kdo si myslíte, že jste?“

Jste-li pozorní, uvidíte vše, co si myslíte a to je to, jak žijete svůj život. Váš život je zcela ovládán systémem přesvědčení, který jste si osvojili. Cokoliv, čemu věříte, vytváří příběh, který prožíváte. Cokoliv, čemu věříte, tvoří emoce, které prožíváte. A možná opravdu chcete věřit tomu, že *jste* tím, co si myslíte, že jste. Taková představa je zcela falešná. To nejste vy.

Vaše opravdové já je jedinečné a přesahuje vše, co znáte, neboť vaše opravdové já je skutečné. Vy, člověk, jste skutečný. Vaše fyzická přítomnost je skutečná. To, co si o sobě myslíte, skutečné není a není ani důležité, ledaže si pro sebe chcete stvořit lepší příběh. Příběh, který si tvoříte, představuje umělecké dílo, bez ohledu na to, zda je pravdivý, nebo nikoliv. Je to skvělý příběh, je to překrásný příběh, ale je to jen příběh a k pravdě má tak daleko, jak se k ní jen můžete používáním symbolů dostat.

Vy jako umělec si můžete vybrat správný nebo špatný způsob k umělecké tvorbě. Krása je, nebo není přítomná. Stejně tak štěstí je, nebo není. Uvěříte-li si, že jste umělcem, pak se vše opět stane možným. Slova jsou vaším štětcem a váš život představuje plátno. Můžete namalovat vše, co namalovat chcete. Můžete dokonce napodobovat dílo jiného umělce - to, co svým štětcem vyjádříte, ukazuje, jak vidíte sami sebe i celou realitu. To, co malujete, je váš život a jak vypadá, bude záviset na tom, jak používáte slovo. Až si

toto uvědomíte, možná také zjistíte, že slovo představuje mocný nástroj tvoření. Až se tento nástroj naučíte vědomé používat, dokážete slovem psát historii. Jakou historii? Historii vašeho života přece. *Váš příběh.*

PRVNÍ DOHODA:
MLŘTE SLOVEM PŘESNĚ

Tímto se dostáváme k první a nejdůležitější ze Čtyř dohod: Mířte *slovem přesně*. Slovo představuje vaši tvořivou sílu a tuto sílu lze zaměřit více než jedním směrem. Jeden směr zasáhne přesný cíl, kde slovo tvoří krásný příběh - váš osobní ráj na zemi. Druhý směr představuje zneužití slova, kdy slovo ničí vše kolem vás a tvoří vaše osobní peklo.

Slovo jako symbol má kouzlo a moc tvořit, protože dokáže ve vaší představivosti zplodit představu, nápad, pocit anebo celý příběh. Už samotné zaslechnutí slova *kuň* má schopnost ve vaší mysli vytvořit celou představu. Taková je moc symbolu. Dokáže však být ještě silnější. Už jen vyřčením slova *Kmotr*

se ve vaší mysli může vyjevit celý film. Toto je vaše kouzlo, vaše tvořivá síla a ta začíná u slova.

Možná, že chápete, proč v Bibli stojí: „Na počátku bylo slovo, a to slovo bylo u Boha, a to slovo bylo Bůh“. Podle mnoha náboženství na počátku neexistovalo nic a úplně první, co Bůh stvořil, byl posel, anděl, který předává poselství. Možná chápete potřebu něčeho, co by dokázalo přenést informaci z jednoho místa na jiné. Jistě, že přenést informaci odnikud nikam se může zdát poněkud komplikované, nicméně je to zároveň velmi jednoduché. Na samotném počátku stvořil Bůh slovo a to *slovo* je poslem. Jestliže tedy Bůh stvořil slovo k předávání poselství, a je-li slovo poslem, pak to je to, čím jste vy: poslem, andělem.

Slovo existuje díky síle, kterou nazýváme *život, záměr* nebo *Bůh*. Tou silou je slovo. Slovo je záměrem, a proto se náš záměr projevuje skrze slovo bez ohledu na to, kterým jazykem hovoříme. Slovo je při tvorbě všech věcí tak důležité, protože posel začíná předávat poselství a z prázdnoty vyvstává veškeré tvoření.

Vzpomenete si, jak Bůh a Adam spolu hovořili a procházeli se? Bůh tvoří realitu a my ji slovem znovu vytváříme. Virtuální realita, kterou tvoříme, je odrazem reality. Je to naše interpretace reality pomocí slova. Nic nemůže beze slova existovat, protože slovo používáme k vytváření všeho, co známe.

Všimněte si, schválně zaměňují všechny symboly, abyste viděli, že různé výrazy znamenají přesně totéž. Symboly se mohou měnit, nicméně význam je stejný ve všech různých tradicích světa. Budete-li naslouchat záměru skrytému za symboly, pochopíte, co se vám snažím sdělit. Přesné zacílení slova je tak důležité, protože tím slovem jste vy, posel. To slovo se týká poselství, které předáváte nejen všem a všemu kolem vás, ale poselství, které předáváte sami sobě.

Vyprávíte sami sobě příběh, ale je ten příběh zároveň skutečností? Používáte-li slovo, abyste tvořili příběh obsahující sebekritiku a sebeodmítání, pak používáte slovo sami proti sobě. To však znamená, že nemíříte přesně. Když míříte přesně, pak si nebudete říkat: „Jsem starý. Jsem ošklivý. Jsem

tlustý. Nejsem dost dobrý. Nejsem dost silný. Nikdy to v životě nedokážu." Nebudete své poznání používat sami proti sobě, což znamená, že váš hlas poznání nebude používat slovo, aby vás posuzoval, obviňoval a trestal. Vaše mysl je tak mocná, že si uvědomuje příběh, který tvoříte. Jste-li sebekritičtí, tak vytváříte vnitřní konflikt, který není ničím jiným než zlým snem.

Vaše štěstí záleží na vás a závisí na tom, jak slovo používáte. Rozzlobíte-li se a slovem někomu ublížíte, tak slovo nepoužíváte proti dotyčné osobě, ale proti sobě. Taková akce vyvolá podobnou reakci a dotyčný člověk se vydá proti *vám*. Jestliže někoho urazíte, ten člověk vám to může oplatit tím, že vám i ublíží. Použijete-li slovo k vytvoření konfliktu, v němž může vaše tělo utrpět zranění, pak je to samozřejmě namířeno proti vám.

Mířte slovem přesně ve skutečnosti znamená, že nemáte nikdy používat sílu slova proti *sobě samým*. Když svým slovem budete přesně mířit, nikdy sami sebe nezradíte. Nikdy nebudete slovo používat

k tomu, abyste sami o sobě roznášeli pomluvy, nebo šířili pomluvy po ostatních. Pomlouvání je hlavní formou komunikace v lidské společnosti a my se tomu, jak pomlouvat, učíme na základě dohody. V dětství slyšíme dospělé kolem nás, jak se navzájem pomlouvají a vyjadřují své názory o druhých lidech včetně těch, které dokonce ani neznají. Nyní jste si však vědomi toho, že naše názory nepředstavují skutečnost. Jsou pouze úhlem pohledu.

Zapamatujte si, že vy jste tvůrcem svého vlastního životního příběhu. Jen si představte ten příběh, který &i pro sebe vytvoříte, budete-li slovem mířit přesně. Budete pro sebe slovo používat směrem zacíleným na pravdivost a lásku. Budete používat slovo k vyjádření skutečnosti v každé myšlence, v každém Činu, v každém slově, které použijete k charakteristice sebe sama, k popisu svého vlastního životního příběhu. A co bude výsledkem? Mimořádně krásný život. Jinak řečeno, budete Šíastní.

Jak vidíte, přesné používání slov sahá hlouběji, než by se mohlo na první pohled zdát. Slovo je ryzím

kouzlem a až si první dohodu osvojíte, kouzla se ve vašem životě budou zkrátka dít. Vaše cíle a přání se snadno splní, neboť neexistuje žádný odpor, žádný strach, ale pouze láska. Pocítíte v sobě mír a ve všech směrech si vytvoříte svobodný a naplněný život. Jen tato jediná dohoda stačí, abyste svůj život zcela přetvořili na svůj osobní ráj. Buďte si vždy vědomi toho, jak slovo používáte a *mirte slovem přesně*.

KAŽDÁ MYSL
PŘEDSTAVUJE JEDEN SVĚT

Druhá dohoda:
Neberte si nic osobně

KDYŽ SE NARODÍME, NEEEXISTUJÍ V NAŠÍ MYSLI ŽÁDNÉ
symboly, máme však mozek a máme oči a náš mozek
již zachycuje obrazy, které vyvstávají ze světla. Začí-
náme světlo vnímat, obeznamujeme se s ním a reakce
našeho mozku na světlo se stává nekonečnou hrou

obrazů v naší představivosti, v naší mysli. *Sníme*. Podle Tolstého je celý náš život snem, protože mozek je naprogramován tak, že čtyřicet hodin denně sní.

Když je mozek vzhůru, funguje v něm materiální rámeček, díky němuž vnímáme věci lineárním způsobem. Když však mozek spí, žádný rámeček v něm není a sen má tendenci se neustále proměňovat. Dokonce i s probuzeným mozkem máme sklon k dennímu snění a tento sen se neustále proměňuje. Představivost má tak obrovskou moc, že nás na mnohá místa bere s sebou. Ve své představivosti vidíme věci, které druzí lidé nevidí. Slyšíme také věci, které druzí lidé neslyší, anebo možná neslyšíme, záleží na tom, jakou formou sníme. Představivost dává obrazům, které vidíme, pohyb, ale obrazy existují pouze v mysli, ve snu.

Světlo, obrazy, představivost, snění... Právě teď sníte a je to něco, co si můžete velmi snadno ověřit. Možná, že jste si nikdy nevšimli, že vaše mysl neustále sní, ale když jen na okamžik použijete svou představivost, pochopíte, co se vám snažím

vysvětlit. Představte si, že se díváte do zrcadla. V zrcadle je celý svět různých objektů, ale vy víte, že to, co vidíte, je pouhý odraz skutečnosti. Vypadá to, jakoby to bylo opravdové, jakoby to byla skutečnost, ale není to opravdové a není to ani skutečnost. Pokusíte-li se objektů v zrcadle dotknout, dotknete se jen povrchu zrcadla.

To, co v zrcadle vidíte, je pouhý *obraz* reality, což znamená, že se jedná o *virtuální* realitu či sen. A je to stejný druh snu, který lidé sní, když je jejich mozek vzhůru. Proč? Protože to, co v zrcadle vidíte, je kopii reality, kterou si tvoříte pomocí schopnosti svých očí a svého mozku. Je to *obraz* světa, který si budujete ve své mysli. Jde tedy o obraz toho, jak vaše vlastní mysl realitu vnímá. Co v zrcadle vidí pes, je to, jak psí mozek vnímá realitu. To, co ve stejném zrcadle vidí orl, je to, jak vnímá realitu orlí mozek. To se zase liší od vašeho vlastního obrazu.

Teď si představte, že se namísto do zrcadla díváte do svých očí. Vaše oči vnímají světlo, které se odráží od miliónů objektů nacházejících se vně

vašich očí. Slunce vysílá světlo na celý svět a každý objekt to světlo odráží. Odevšad vychází miliardy světelných paprsků, dostávají se do vašich očí a v nich promítají obrazy objektů. Myslíte si, že všechny tyto objekty vidíte, ale jediná věc, kterou *skutečně* vidíte, je odrážené světlo.

Vše, co vnímáte, je odrazem toho, co je skutečné, právě tak jako odrazy v zrcadle, až na jeden důležitý rozdíl. Za zrcadlem nic není, ale za vašimi očima je mozek, který se vše pokouší pochopit. Váš mozek vše, co vnímáte, interpretuje podle významu, který každému symbolu dáváte, podle struktury vašeho jazyka, podle veškerého poznání, které bylo do vaší mysli naprogramováno. Vše, co vnímáte, se filtruje skrze váš kompletní systém přesvědčení. A výsledkem interpretování vnímaných jevů prostřednictvím všeho, čemu věříte, je váš osobní sen. To je způsob, jakým si ve své mysli tvoříte celou virtuální realitu.

Snad je vám zřejmé, jak snadno lidé zkreslují to, co vnímáme. Světlo napodobuje dokonalý obraz

toho, co je skutečné, ale my si ten obraz zkreslujeme tím, že si pomocí veškerých těch symbolů a názorů, které jsem si osvojili, vytváříme příběh. Svou představivostí o něm sníme a na základě dohody si myslíme, že náš sen je absolutní skutečnost. Zatímco ta pravá skutečnost je, že náš sen je relativní skutečností, *odrazem* skutečnosti, který bude vždy díky všemu tomu poznání, které jsme si do naší paměti uložili, zkreslený.

Mnoho mistrů již zmínilo, že každá mysl představuje jeden svět, a je to tak. Svět, o němž si myslíme, že jej vidíme okolo nás, se ve skutečnosti nachází *uvnitř* nás. Jsou to jen *obrazy* v naší představivosti. Je to *sen*. Neustále sníme a ví se o tom již po staletí nejen v Mexiku díky Toltékům, ale i v Řecku, v Římě, v Indii, v Egyptě. Na celém světě lidé říkají: „Život je sen.“ Otázkou ale je, jsme si toho vědomi?

Když si nejsme vědomi toho, že naše mysl stále sní, je snadné obviňovat všechny a všechno kolem nás ze všech těch zkreslených obrazů našeho osob-

ního snu, ze všeho, co nás v životě nutí trpět- Když si uvědomíme, že žijeme ve snu, který si my, umělci, tvoříme, učiníme tak obrovský krok v našem vlastním vývoji, protože nyní dokážeme za své tvoření převzít zodpovědnost. Vědomí, že naše mysl stále sní, nám poskytuje klíč ke změně našeho snu v případě, že nám nepřináší radost.

Kdo sní vás životní příběh? Vy. jestliže se vám váš život nelíbí, jestliže se vám nelíbí to, co si o sobě myslíte, jste vy tím jediným, kdo to může změnit. Je to váš svět a váš sen. Je skvělé, pokud vás váš sen těší, pak si jen dál užívejte jeho každický okamžik. Pokud sníte zlý sen, pokud se v něm vyskytují dramatické události a utrpení a vás takové tvoření netěší, pak jej můžete změnit. Jsem si jistý, že víte, že na tomto světě existují milióny knih, které byly napsány milióny snivců prezentujících nejrůznější úhly pohledu. Váš příběh je stejně tak zajímavý jako jakákoliv z těchto knih a dokonce je ještě zajímavější, neboť váš příběh se neustále mění. To, jak sníte, když je vám deset let,

se zcela liší od toho, jak sníte, když je vám patnáct nebo dvacet, třicet nebo čtyřicet let anebo od toho, jak sníte v tuto chvíli.

Příběh, který sníte dnes, není stejný jako příběh, který jste snili včera či dokonce před půl hodinou. Pokaždé, když o svém příběhu mluvíte, tento příběh se mění v závislosti na tom, komu o něm vyprávíte, v závislosti na vašem momentálním fyzickém a emočním stavu, v závislosti na vašich momentálních přesvědčeních. Dokonce i tehdy, když se pokoušíte vyprávět ten samý příběh, se váš příběh neustále mění. V určitém okamžiku zjistíte, že se nejedná o nic jiného než o příběh. Není to realita, je to virtuální realita. Není to nic jiného než pouhý sen. A je to sen společný, neboť všichni lidé sní současně. Společný sen lidstva, *sen* planety, existoval před tím, než jste se narodili, a tak jste se naučili tvořit své vlastní umění, váš příběh.

DRUHÁ DOHODA:
NEBERTE SI NIC OSOBNĚ

Využijme sílu naší představivosti a vytvořme si společně sen s vědomím toho, že je to sen. Představte si, že se nacházíte v obrovském zábavním centru, kde jsou stovky kin. Rozhlížíte se kolem, abyste zjistili, co kde hrají, a všimnete si, že na jednom z programů je film, který má vaše jméno. Úžasné! Vstoupíte do kina a to je až na jednoho člověka prázdné. Velmi tiše, abyste nerušili, se posadíte na sedadlo za tím člověkem, který si vás ani nevšimne, protože veškerá jeho pozornost je zaměřená na film.

Podíváte se na plátno, a jaké překvapení! V tom filmu rozpoznáváte každou postavu - svou matku, svého otce, své sourozence, svého partnera, své děti, své přátele. Potom uvidíte hlavní postavu filmu a tou jste vy! Jste hvězdou toho filmu a je to váš příběh. A ten člověk před vámi, to jste také vy a díváte se, jak v tom filmu hrajete. Samozřejmě, že hlavní postava přesně odpovídá tomu, jací si myslíte, že jste, a to samé platí pro všechny vedlejší postavy, protože

vy svůj příběh znáte. Po chvíli se všim, čeho jste se právě stali svědky, začnete cítit poněkud ohromení, a tak se rozhodnete, že půjdete do jiného kina.

Také v tomto kině sedí a dívá se na film pouze jedna osoba a ani si vás nevšimne, když se posadíte vedle ní. Začnete sledovat film, poznáváte všechny postavy, ale teď máte jen vedlejší roli. Je to příběh života vaší matky a ona je tím, kdo celou svou pozorností film sleduje. Pak si uvědomíte, že vaše matka není tím samým člověkem, který byl ve vašem filmu. Způsob, jak si sama sebe představuje, je v jejím filmu úplně jiný. Je to způsob, kterým vaše matka chce, aby ji každý vnímal. Vy víte, že není autentický. Ona to jen hraje. Ale pak si začnete uvědomovat, že to je způsob, jak ona *sebe sama* vnímá, a poněkud vás to šokuje.

Potom, si všimnete, že postava, která má vaši tvář, není tím samým člověkem, který byl ve vašem filmu. Řeknete si: „Ach, to nejsem já“, ale teď vidíte, jak vás vnímá vaše matka, co si o vás myslí a je to vzdálené tomu, co si o sobě myslíte vy. Potom

vidíte postavu svého otce způsobem, jakým ho vnímá vaše matka, a vůbec to není tak, jak jej vnímáte vy. Je to zcela zkreslené a stejně tak její vnímání všech ostatních postav. Vidíte, jak vaše matka vnímá vašeho partnera a začnete být na svou maminku trochu naštvaní. „Jak si to dovoluje!“ Vstanete a odejdete.

Jdete do dalšího kina a tam se hraje příběh vašeho partnera. Ted vidíte, jakým způsobem vás vnímá váš partner a postava se naprosto liší od té, která byla ve vašem filmu a od té, která se objevovala ve filmu vaší matky. Vidíte, jakým způsobem váš partner vnímá vaše děti, vaši rodinu, vaše přátele. Vidíte, jakým způsobem se chce vás partner či partnerka prezentovat a vůbec se to neshoduje s tím, jak vy svého partnera či partnerku vnímáte. Potom se rozhodnete z kina odejít a vydáte se do kina svých dětí- Vidíte, jak vás vidí vaše děti, jak vidí dědečka, babičku, a jen stěží tomu dokážete uvěřit. Pak se díváte na filmy svých sourozenců a přátel a zjistíte, že každý si všechny postavy ve svých filmech nějak přetváří.

Potom, co všechny ty filmy shlédnete, se roz' hodnete vrátit do prvního kina, abyste se na svůj vlastní film podívali znovu. Díváte se na sebe, jak ve svém filmu hrajete, ale už nevěříte ničemu, na co se díváte. Už svému vlastnímu příběhu nevěříte, protože si uvědomujete, že je to jen příběh. Teď víte, že veškeré to hraní, které jste v celém svém životě prováděli, nebylo vlastně k ničemu, protože nikdo vás nevnímá tak, jak byste si přáli. Vidíte, že celé to drama, které se ve vašem filmu odehrává, nikdo kolem vás doopravdy neregistruje. Je jasné, že každý věnuje pozornost svému vlastnímu filmu. Dokonce si nevšimnou ani toho, když se v jejich kině posadíte rovnou vedle nich! Herci věnují veškerou svou pozornost svému příběhu a ten představuje jedinou realitu, ve které žijí. Jejich pozornost je natolik zaujatá jejich vlastním tvořením, že oni si dokonce ani nevšimají své vlastní přítomnosti - toho, kdo film sleduje.

V tuto chvíli se pro vás vše mění. Nic není stejné jako dřív, neboť teď vidíte, co se doopravdy

děje. Lidé žijí ve svém vlastním světě, ve svém vlastním filmu, ve svém vlastním příběhu. Do toho příběhu vkládají veškerou svou víru a ten příběh je pro ně skutečností, ale je to relativní skutečnost, protože pro vás skutečností není. Nyní vidíte, že všechny jejich názory na vás se vlastně týkají postavy, která žije v jejich filmech, nikoliv v tom vašem. Ten, kterého vaším jménem kritizují, je postava, kterou oni vytvářejí. Cokoliv si o vás lidé myslí se doopravdy týká *představy*, kterou o vás mají, a tou představou vy nejste.

V tomto bodě je vám jasné, že lidé, které nejvíce milujete, vás ve skutečnosti neznají a zrovna tak neznáte ani vy je. Jediné, co o nich víte, je to, co si o nich myslíte. Znáte pouze představu, kterou jste si pro ně vytvořili, a ta představa nemá se skutečnými lidmi nic společného. Mysleli jste si, že velmi dobře znáte své rodiče, svého snoubence či snoubenku, své děti a své přátele. Pravdou je, že nemáte ponětí o tom, co se v jejich světě děje - co si myslí, co cítí, o čem sní. Ještě více udivující je

fakt, že jste si mysleli, že znáte *sebe sama*. Nakonec ale dojdete k závěru, že neznáte ani sebe sama, neboť svou roli hrajete už tak dlouho, že jste se stali mistry v předstírání, že jste tím, kým nejste.

S tímto vědomím chápete, jak směšné je říkat: „Můj partner mi nerozumí. Nikdo mi nerozumí.“ Samozřejmě, že nerozumí. Vy dokonce nerozumíte ani sami sobě. Váš charakter se od jednoho okamžiku k druhému neustále mění podle toho, jakou roli hrajete, podle vedlejších postav ve svém příběhu, podle toho, jakým způsobem v té chvíli sníte. Určitým způsobem se projevujete doma. V práci se chováte naprosto jinak. Je to jiné, když jste se svými přítelkyněmi, a znovu je to jiné, když trávíte čas se svými mužskými přáteli. Celý svůj život jste však předpokládali, že vás ostatní lidé velmi dobře znají a když neudělali to, co jste od nich očekávali, vzali jste si to osobně, reagovali jste hněvem a použili jste slovo k vytvoření mnoha konfliktů a dramát pro nic.

Teď je pro vás jednoduché pochopit, proč se mezi lidmi vyskytuje tolik konfliktů. Svět obývají

miliardy snivců, kteří si neuvědomují, že lidé žijí ve svém vlastním světě a sní si svůj vlastní sen. Z úhlu pohledu hlavní postavy, což je jejich *jediný* úhel pohledu, se vše týká jich. Když vedlejší postavy řeknou něco, co se s jejich úhlem pohledu neslučuje, rozzlobí se a pokoušejí se své stanovisko bránit. Chtějí, aby vedlejší postavy byly takové, jaké je chtějí mít. Pokud takové nejsou, cítí se velmi dotčeni. Berou si vše osobně. S tímto vědomím můžete také pochopit řešení, které je tak jednoduché a logické: *Neberte si nic osobně-*

Ted je význam druhé dohody naprosto jasný. Tato dohoda vám poskytuje imunitu v interakcích, které ve vašem příběhu máte s vedlejšími postavami. Nemusíte se zabývat názory druhých lidí. Jakmile pochopíte, že nic, co druzí říkají nebo dělají, se vás netýká, pak už nezáleží na tom, kdo vás pomlouvá, kdo vás obviňuje, kdo vámi opovrhne, kdo s vaším názorem nesouhlasí. Všechny ty pomlavy se vás nijak nedotýkají. Už se ani nesnažte svůj názor obhajovat. Necháte už jen ty psy štěkat,

a oni určitě budou štěkat, dál a dál štěkat. No a co? Cokoliv lidé říkají, vás nijak neovlivňuje, protože jste vůči jejich názorům a jejich emočnímu jedu imunní. Jste imunní vůči dravcům, kteří pomlouvají, aby druhým lidem působili bolest, a chtějí druhé lidi využívat k tomu, aby působili bolest sami sobě.

Neberte si nic osobně představuje krásný nástroj pro interakce s vaším vlastním druhem, člověka s člověkem. A je to také důležitá vstupenka k osobní svobodě, neboť svůj život již nemusíte řídit podle názorů druhých lidí. Toto vás skutečně osvobozuje! Můžete dělat, cokoliv chcete s vědomím, že cokoliv uděláte, se netýká nikoho jiného kromě vás. Jediný člověk, který musí mít zájem o váš příběh, jste vy. Takové vědomí mění vše. Zapamatujte si, že vědomí skutečnosti je prvním krokem k sebeovládání a to je to, co právě teď děláte. Připomíná se vám skutečnost.

Teď, když tento fakt chápete, teď když si uvědomujete, jak byste si mohli dál brát něco osobně?

Jakmile pochopíte, že všichni lidé žijí ve svém vlastním světě, ve svém vlastním filmu, ve svém vlastním snu, pak druhá dohoda bude pro vás záležitostí čistě zdravého rozumu: *Neberte si nic osobné.*

PRAVDA NEBO FIKCE

Třetí dohoda:
Nevytvářejte si žádné domněnky

PO DLOUHÁ STALETÍ, DOKONCE PO CELÁ TISÍCILETÍ lidé věřili, že v lidské mysli existuje konflikt - konflikt mezi dobrem a zlem. Toto však není pravda. Dobro a zlo jsou jen výsledkem konfliktu, protože *skutečný* konflikt existuje mezi pravdou a lží. Snad bychom měli říci, že veškerý konflikt je výsledkem lži, protože

pravda v sobě vůbec žádný konflikt neobsahuje. Pravda sama pro sebe nepotřebuje hledat důkazy. Existuje, ať už v ni věříme, nebo ne. Lži existují jen tehdy, když je vytvoříme a přežívají pouze tak dlouho, dokud v ně věříme. Lži jsou jen zkreslením slova, zkreslením významu poselství a to zkreslení je v odrazu, v lidské mysli. Lži nejsou skutečné - jsou naším dílem - my jim však propůjčujeme život a činíme je skutečnými ve virtuální realitě své mysli.

Když jsem byl teenager, sdělil mi můj dědeček tuto jednoduchou pravdu, ale trvalo mi několik let, než jsem ji doopravdy pochopil, neboť jsem si vždycky myslel: „Jak můžeme znát pravdu?“ Používal jsem symboly, abych se pokusil pravdu pochopit, zatímco skutečnou pravdou je, že symboly nám o pravdě nemají co říci. Pravda existovala dávno předtím, než si lidé symboly vytvořili.

Jako umělci pravdu neustále pomocí symbolů zkreslujeme, ale v tom ten problém nevězí. Jak už jsme řekli dříve, problém nastává tehdy, když tomu zkreslení *věříme*, protože některé lži jsou nevinné,

ale jiné jsou strašné. Pojd'me se zabývat tím, jak můžeme použít slovo, abychom stvořili příběh, *pověru o židli*. Co o židli víme? Můžeme říci, že židle je vyrobena ze dřeva, kovu nebo z tkaniny, ale používáme jen symboly, abychom tak vyjádřili nějaké hledisko. Pravda je, že vlastně nevíme, jaký ten objekt je. Můžeme však s veškerou svou autoritou použít slovo, abychom sobě a všem okolo nás předali poselství: „Tato židle je ošklivá. Ta židle se mi hnusí.“

Poselství je již zkrácené, ale to je jen začátek. Můžeme říci: „Je to pitomá židle a já si myslím, že kdokoliv na ní sedí, mohl by také zpitomět. Myslím si, že tu židli musíme zničit, protože jestli si na tu židli někdo sedne a ona se rozpadne, ten člověk spadne na zem a zlomí si kyčel. O ano, ta židle je zlo! Vytvořme proti té židli zákon, aby každý věděl, že je pro společnost nebezpečná. Od této chvíle je zakázáno se k této odporné židli přibližovat!“

Jestliže předáme takovéto poselství, potom kdokoliv to poselství přijme a bude s ním souhlasit, začne se té špatné židle obávat. Velmi brzy se objeví

lidé, kteří se té židle budou tolik bát, že se jim o ní začnou zdát zlé sny. Stanou se tou špatnou židlí posedlí a samozřejmě, že tu židli budou muset dřív, než zničí ona je.

Vidíte, co se slovem dokážeme udělat? Židle je pouhý objekt. Existuje a to je pravda. Nicméně příběh, který si o židli vytvoříme, pravdou není. Je to pověra. Je to zkreslené poselství a takové poselství je lež. Jestliže té lži nevěříme, nic se neděje. Jestliže té lži věříme a pokoušíme se ji vnutit ostatním lidem, může to vést k tomu, co nazýváme *zlem*. Samozřejmě, že to, co nazýváme *zlem*, má mnoho úrovní, které závisí na naší osobní moci. Někteří lidé dokáží přivést celý svět do obrovské války, v níž umírají milióny lidí. Na celém světě existují tyrani, kteří napadají ostatní země a ničí jejich lid, protože tyrané věří lžím.

Ted' můžeme snadno pochopit, proč v lidské mysli existuje konflikt, a to jedině a pouze v *lidské* mysli - virtuální realitě - protože jinde v přírodě konflikt neexistuje. Jsou tu miliardy lidí, kteří ve

svých hlavách zkreslují všechny ty symboly a předávají si zkreslená poselství. To je to, co se lidstvu skutečně přihodilo. Myslím si, že to dává odpověď na otázku, proč existují všechny ty války, proč existuje všechno to bezpráví a zneužívání, proč existuje ve světě lidí sen, který nazýváme *peklem*. Peklo není ničím jiným než snem plným lži.

Zapamatujte si, že náš sen je řízen tím, čemu věříme a čemu nevěříme, že by mohla být pravda či fikce. Pravda nás vede k naší autentičnosti, ke štěstí. Lži nás vedou k omezením v našich životech, k utrpení a dramatu. Každý, kdo věří v pravdu, žije v ráji. Každý, kdo věří ve lži, bude dříve nebo později žít v pekle. K tomu, abychom se dostali do ráje nebo do pekla, nemusíme zemřít. Ráj je všude kolem nás, peklo je všude kolem nás. Ráj je úhel pohledu, stav mysli a to platí i o pekle. Je jasné, že každá show v naší hlavě rozbíhá lži. Lidé si lži vytvářejí a potom lži lidem vládnou. Dříve nebo později se však dostaví pravda a lži v přítomnosti pravdy nemohou přežít.

Před staletími lidé věřili, že země je placatá. Někteří tvrdili, že zem podepírají sloni, a tak získali pocit bezpečí. „Dobrá, teď víme, že země je placatá.“ Dnes ale víme, že placatá není! Přesvědčení, že země je placatá, bylo považováno za pravdu a téměř všichni se na tom shodli, ale stalo se tak pravdivým?

Jedna z největších lží, kterou v současné době slýcháváme, je: „Nikdo není dokonalý.“ Je výtečnou omluvou pro naše chování a téměř všichni s ní souhlasí, ale je to pravda? Naopak, každý člověk na tomto světě je dokonalý. My jsme však tuto lež slýchávali od doby, kdy jsme byli dětmi, a jako důsledek sami sebe neustále posuzujeme na základě *představy o dokonalosti*. Neustále pátráme po dokonalosti a při našem pátrání zjišťujeme, že vše ve vesmíru je dokonalé kromě lidí. Slunce je dokonalé, hvězdy jsou dokonalé, planety jsou dokonalé, ale když přijde na lidi: „Nikdo není dokonalý.“ Pravdou je, že vše, co je na zemi, je dokonalé, včetně lidí.

Nemáme-li takové vědomí, abychom tuto pravdu viděli, je to proto, že jsme zaslepeni lží. Můžete

namítnout: „A co ten, kdo je fyzicky postižený? Je ten člověk dokonalý?" Nu, podle toho, co víte, může být ten Člověk nedokonalý, ale je to, co víte, pravda? Kdo tvrdí, že to, co nazýváme *postižením* nebo dokonce *nemocí*, není dokonalé?

Vše, co se nás týká, je dokonalé, včetně postižení nebo nemoci, které můžeme mít. Ten, kdo má vzdělávací obtíže, je dokonalý. Ten, kdo se narodil bez prstu nebo bez paže nebo bez ucha, je dokonalý. Ten, kdo trpí nějakou nemocí, je dokonalý. Existuje pouze dokonalost a takové vědomí je dalším důležitým krokem v našem vývoji. Tvrdit opak znamená nebýt si vědomi toho, jací jsme. A nestačí *říkat*, že jsme dokonalí. My potřebujeme *věřit*, že jsme dokonalí. Uvěříme-li si, že jsme nedokonalí, ta lež si na svou podporu přitahuje další lži a všechny tyto lži společně potlačují pravdu a ovlivňují sen, který si pro sebe tvoříme. Lži nejsou nic jiného než pověry a mohu vás ujistit, že žijeme v pověřčivém světě. Ale znovu, jsme si toho vědomi?

Jen si představte, že byste se zítra ráno probu' díli v Evropě čtrnáctého století s tím, že byste věděli to, co víte dnes, a věřili tomu, čemu dnes věříte. Představte si, co by si o vás lidé mysleli, jak by vás kritizovali. Dali by vás k soudu už za to, že se každý den koupete. Vše, čemu věříte, by ohrozilo to, Čemu věří oni- Jak dlouho by to trvalo, než by vás obvinili z toho, že jste čarodějnice? Mučili by vás, nutili k přiznání, že jste čarodějnice a nakonec zabili, protože by jim vaše přesvědčení naháněla strach. Jste schopní snadno rozpoznat, že ti lidé žili své životy pohroužení v pověrách. Jen stěží něco, čemu věřili, byla pravda a vy to dokážete snadno rozpoznat díky tomu, čemu věříte dnes. Ti lidé si však svých pověr nebyli vědomi. Jejich způsob života byl pro ně naprosto normální. Neznali nic lepšího, protože se nikdy nic jiného nenaučili.

Možná pak také to, co si vy o sobě myslíte, je plné pověr stejně jako ta přesvědčení Udí z dávných časů. Jen si představte, kdyby lidé z budoucnosti žijící o sedm Či osm století později viděli, co si

většina z nás dnes o sobě myslí. Způsob, jakým se většina z nás vztahuje ke svému vlastnímu tělu, je stále barbarský, ačkoliv ne tolik jako před sedmi sty lety. Naše tělo je k nám naprosto loajální, ale my své tělo posuzujeme a zneužíváme. Zacházíme s ním, jakoby to bylo naším nepřítelem, a přitom je to náš spojenec. Naše společnost přisuzuje značnou důležitost atraktivitě, která se řídí představami, jež nám prezentují média - televize, kina, módní časopisy. Věříme-li, že nejsme podle těchto představ dost atraktivní, pak věříme lži a používáme slovo sami proti sobě, proti pravdě.

Lidé, kteří média řídí, nám diktují, čemu máme věřit, jak se oblékat, co jíst a manipulují lidmi, jakoby to byly loutky, což znamená jakýmkoliv způsobem, který si jen usmyslí. Když chtějí, abychom někoho nenáviděli, rozšíří o něm pomluvy a pomocí lži docílí svého. Když přestaneme být loutkami, jasně uvidíme, že naše životy ovlivňovaly lži a pověry. Představte si, co by si lidé z budoucnosti o našich pověrách asi mysleli. Pokud by věřili v dokonalost

všeho, co se nachází na zemi, včetně lidí, ukřižovali bychom je za jejich přesvědčení?

Co je pravda a co je lež? Ještě jednou: vědomí je velmi důležité, protože pravda nepřichází se slovy nebo poznáním. Ale lži ano a jsou jich miliardy. Lidé věří tolika lžím, protože si to neuvědomují. Ignorujeme pravdu, anebo ji zkrátka nejsme schopni vidět. Jak na nás společnost působí, tak shromáždíme spoustu znalostí a všechny ty znalosti jsou jako zástěna z mlhy, která nám nedovoluje pravdu vnímat, vnímat to, co skutečně je. Vidíme jen to, co chceme vidět. Slyšíme jen to, co chceme slyšet. Náš systém přesvědčení je jako zrcadlo, které nám ukazuje pouze to, čemu věříme.

Jak se vyvíjíme a rosteme, učíme se tolika lžím, že se tím celá konstrukce našich lží stává velmi komplikovanou. A děláme si to ještě komplikovanější, protože *myslíme* a *věříme* tomu, co si myslíme. Vytváříme domněnku, že to, čemu věříme, je absolutní pravda a nikdy nás ani nenapadne, abychom vzali v úvahu, že naše pravda je relativní pravdou, virtuální

pravdou. Obvykle se zdaleka ani neblíží jakémukoliv druhu pravdy, nicméně je jí nejbližší tak, jak se k ní můžeme dostat, aniž bychom si vše uvědomovali.

TŘETÍ DOHODA:

NEVYTVÁŘEJTE SI ŽÁDNÉ DOMNĚNKY

Tím se dostáváme ke třetí dohodě: *Nevytvářejte si žádné domněnky*. Vytvářením domněnek si jen říkáme o problémy, protože většina domněnek není pravdou, ale jsou fikcí. Jedna velká domněnka, kterou si vytváříme, je, že vše v naší virtuální realitě je pravdivé. Další velká domněnka, kterou si vytváříme, je, že vše ve virtuální realitě všech ostatních je pravdivé. Nu, teď už víte, že žádná z virtuálních realit pravdou není!

Používáme-li naše vědomí, můžeme snadno rozpoznat všechny domněnky, které si vytváříme, a můžeme také vidět, jak snadné je si domněnky vytvářet. Lidé mají bujnou fantazii, velmi bujnou, a existuje tolik představ a příběhů, kolik si jen dokážeme představit. Nasloucháme symbolům, jak

v naší hlavě hovoří. Začneme si představovat, co dělají ostatní lidé, co si myslí, co o nás říkají a v naší fantazii si věci vysníme. Vymyslíme si celý příběh, který je pravdou pouze pro nás, ale věříme mu. Jedna domněnka vede k druhé domněnce. Činíme rychlé závěry a svůj příběh si bereme velmi osobně. Potom obviňujeme druhé lidi a obvykle je začneme pomlouvát ve snaze své domněnky ospravedlnit. Samozřejmě, že díky pomluvám se zkreslené poselství stává ještě zkreslenějším.

Vytváření domněnek a to, že si je následně bereme osobně, je začátkem pekla na tomto světě. Téměř všechny naše konflikty se na tomto zakládají a je snadné pochopit proč. Domněnky nejsou nic jiného než lži, které říkáme sami sobě. Tak vzniká velké drama kvůli ničemu, protože my doopravdy nevíme, jestli něco je pravda nebo ne. Vytvářet si domněnky znamená říkat si o drama, když se žádné drama neděje. A pokud se drama odehrává v příběhu někoho jiného, tak co? Není to váš příběh, ale je to příběh někoho jiného.

Uvědomte si, že téměř vše, co sami sobe říkáte, je domněnka. Jste-li rodič, pak víte, jak je snadné vytvářet si domněnky o svých dětech. Je půlnoc a vaše dcera ještě není doma. Šla někam ven tancovat a vy jste si mysleli, že touto dobou už doma bude. Začnete si představovat to nejhorší a vytvářet domněnky: „Co když se jí něco stalo? Možná bych měla zavolat policii.“ Je tolik věcí, které si dokážete představit a ve své hlavě si stvoříte celé drama možností. Za deset minut vaše dcera přijde domů ve výborné náladě. Když se dostaví pravda a rozptýlí všechny lži, uvědomíte si, že jste jen pro nic za nic sami sebe mučili. *Nevytvářejte si žádné domněnky.*

Pokud tím, že si nebudete brát nic osobně, získáte imunitu ve vztazích s ostatními lidmi, které máte s druhými lidmi, pak tím, že si nebudete vytvářet žádné domněnky, získáte imunitu v interakcích, které máte sami se sebou, s vaším hlasem poznání, či s tím, co nazýváme *myšlením*. Vytváření domněnek se týká čistě jen myšlení. Příliš myslíme a myšlení vede k domněnkám. I samotné pomyšlení si:

„Co kdyby?“ může v našich životech vytvořit obrovské drama. Každý člověk dokáže hodně myslet a myšlení přináší strach. Nad tím vším myšlením, nad těmi všemi symboly, které si ve svém nitru zkreslujeme, nemáme žádnou kontrolu. Pokud přestaneme myslet a stále si něco vysvětlovat, ochrání nás to před vytvářením domněnek.

Lidé mají potřebu všechno vysvětlovat a ospravedlňovat. Máme potřebu poznání a domněnky si vytváříme, abychom svou potřebu *vědění* naplnili. Nezáleží nám na tom, jestli je poznání pravdivé, nebo ne. Pravda nebo fikce, stoprocentně věříme tomu, čemu věříme, a v této své víře pokračujeme nadále, neboť už jen disponovat poznáním v nás vzbuzuje pocit bezpečí. Existuje tolik věcí, které si mysl nedokáže vysvětlit, a tak si klademe všechny možné otázky. Neustále však něco předpokládáme, místo toho, abychom se ptali, když něco nevíme. Pokud se budeme jen ptát, nebudeme si muset vytvářet žádné domněnky. Vždycky je lepší se zeptat a mít jasno.

Pokud si nebudeme vytvářet žádné domněnky, můžeme naši pozornost zaměřit na pravdu, nikoliv na to, co si *myslíme*, že je pravda. Potom uvidíme život takový, jaký je, nikoliv takový, jaký jej vidět chceme. Když nebudeme věřit naším vlastním domněnkám, zjistíme, že síla našeho přesvědčení, kterou jsme do nich vložili, se k nám vrátí. Když všechnu tu energii, kterou jsme vložili do vytváření domněnek, získáme zpět, můžeme ji využít k tomu, abychom si vytvořili nový sen: náš osobní ráj. *Ne-
vytvářejte si žádné domněnky.*

SÍLA PŘESVĚDČENÍ

Symbol Santa Clause

VE VAŠEM ŽIVOTĚ EXISTOVALO OBDOBÍ, KDY JSTE naprosto ovládali sílu svého přesvědčení. Když však došlo na vaše vzdělávání, abyste se mohli zařadit mezi lidstvo, síla vašeho přesvědčení se rozptýlila do všech těch symbolů, které jste se naučili, a v určitém stádiu získaly ty symboly moc nad vámi. Ve skutečnosti se síla vašeho přesvědčení přesunula do *všeho, co znáte*,

a od té doby je tím váš život ovládán. Když jsme malé děti, zdolává nás samozřejmě síla přesvědčení všech ostatních. Symboly jsou nádherný vynález, nám je však představují s názory a přesvědčeními, které v nich již existují. Přijímáme každý názor, aniž bychom zkoumali, zdali je to pravda, nebo ne. A problém spočívá v tom, že než si osvojíme jazyk s veškerými názory, které slýcháme, když vyrůstáme, symboly již mají moc nad naším přesvědčením.

To není dobré či zlé, ani správně nebo špatně, je to jen tak, jak je a děje se nám to všem. Učíme se být členem dané společnosti. Učíme se jazyk, náboženství či filozofii, učíme se způsob bytí a uspořádáváme si celý svůj systém přesvědčení na základě všeho, co nám kdo řekne. Nemáme žádný důvod pochybovat o tom, co nám řeknou druzí, dokud neprožijeme první zklamání a nezjistíme, že něco z toho, co nám řekli, není pravda.

Chodíme do školy a slýcháme, jak se starší děti baví. Na naši adresu říkají: „Vidíte támhle to mrně? Ještě stále věří na Santu.“ Dříve nebo později při-

jdeme na to, že Ježíšek ani Santa Claus neexistují. Pamatujete si svou reakci, jak jste se *cítili*, když jste zjistili, že Ježíšek není opravdový? Nemyslím si, že vaši rodiče měli nějaké zlé úmysly. Věřit na Ježíška nebo Santu Clause je nádhernou tradicí pro milióny lidí. Text jedné písničky popisuje, co nám o symbolu, kterého známe jako *Santu* či *Ježíška* říkají: „Raději si dávej pozor, raději neplakej, raději netrucuj a já ti řeknu proč. Santa Claus do města přijíždí!“ Říkají nám, že Santa i Ježíšek vědí všechno o tom, co děláme nebo neděláme. Vědí, kdy jsme zlobili nebo kdy jsme byli hodní; vědí, kdy si nečistíme zuby. A my tomu *věříme*.

Přijdou Vánoce a my si všimneme obrovského rozdílu mezi dárky, které děti dostávají. Řekněme, že Ježíškovi napíšete o kolo a celý rok jste byli hodní. Pocházíte z velmi chudé rodiny. Rozbalíte si dárky a kolo nedostanete. Váš soused, který hodně zlobil - a vy víte, co *hodně zlobil* znamená - kolo dostane. Pomyslíte si: „Byl jsem hodný a tenhle kluk zlobil, jak to, že já jsem kolo nedostal? Pokud Ježíšek opravdu ví o všem, co dělám, pak jistě ví také

o všem, co dělal můj soused. Proč by měl tedy Ježíšek přinést kolo mému sousedovi a mně ne?"

Není to zkrátka spravedlivé a vy nechápete proč- Reagujete závistí, zlostí a dokonce smutkem- Vidíte, jak si ten druhý malý kluk šťastně jezdí na kole a chová se hůř než dřív. Vám se chce jít a jednu mu vrazit, anebo to kolo rozbít. *Nespravedlnost*. A tenhle pocit nespravedlnosti se dostavuje proto, že věříte lži. Je to nevinná lež, samozřejmě bez zlého úmyslu, ale vy jí věříte a sami se sebou uzavřete dohodu: „Ode dneška nebudu hodný. Budu zlobit jako můj soused." Později zjistíte, že Ježíšek ani Santa Claus nejsou skuteční. Ale je příliš pozdě. Již jste vypustili všechn ten emoční jed a už jste zakusili hněv, žárlivost a smutek. Uzavření dohody založené na lži vám již způsobilo utrpení.

Toto je jen jeden příklad toho, jak do nějakého symbolu vkládáme naši víru. Existují stovky, dokonce tisíce symbolů, příběhů a pověr, které si osvojujeme. Symboly Ježíška či Santa Clause ukazují, jak i víra v nevinnou lež může vyvolat emoce, které

nás uvnitř spalují jako oheň. Jsou jako jed - působí nám bolest, působí bolest našemu tělu - a my prožíváme utrpení kvůli příběhu, který není vůbec skutečný. Emoce však skutečné jsou. Jsou součástí pravdy, ale důvod, proč je pociťujeme, skutečný není. Není to pravda, ale fikce.

Ptáte-li se sebe sama, proč se občas cítíte tak bídne, tak je to proto, že sami sobě vyprávíte příběh, který není pravdivý, ale věříte mu. Pravdou je, že jste si svůj sen zkreslili, ale to však není správně ani špatně, protože se to děje miliardám dalších lidí. Nejste v takové situaci jediní a to je dobrá zpráva.

Svět symbolů je nesmírně mocný, protože každému symbolu dáváme moc silou, která vychází z naší vnitřní hloubky - tou silou, kterou nazýváme *život, víra* nebo *záměr*. Ani si neuvědomujeme, že se to děje, ale všechny symboly společně vytvářejí celou konstrukci založenou na dohodách a my to nazýváme *system přesvědčení*. Od samotného písmene ke slovu, od samotného příběhu k celé filozofii,

vše, na čem se dohodneme, že tomu budeme věřit, je součástí takové konstrukce.

Systém přesvědčení dává formu a strukturu naší virtuální realitě a každou dohodou, kterou uzavřeme, konstrukci zpevňujeme a ona získává na síle, dokud se nestane skoro tak pevnou jako dům z cihel. Když si představíme každý symbol, každý koncept, každou dohodu jako cihlu, pak naše víra představuje maltu, která drží cihly pohromadě, jak se v průběhu našich životů dále učíme, mícháme symboly v mnoha směrech a koncepty na sebe vzájemně působí, aby tak vznikly ještě komplexnější koncepty. Abstraktní mysl se organizuje složitějším způsobem a konstrukce stále roste a roste, dokud nedosáhneme souhrnu všeho, co známe.

Tato konstrukce je tím, co Tolťékové nazývají *lidská podoba*. Lidská podoba není podobou fyzického těla, ale je to podoba, kterou na sebe bere naše mysl. Je to konstrukce našich přesvědčení o nás samotných, o všem, co pomáhá dávat smysl našemu snu. Lidská podoba nám propůjčuje naši

identitu, ale není to totéž jako snový rámec. Snovým rámcem je materiální svět takový, jaký je, tedy pravdivý. Lidská podoba znamená systém přesvědčení se všemi prvky posuzování. Vše v tom systému přesvědčení je naší osobní pravdou a my podle těchto přesvědčení vše posuzujeme, dokonce i tehdy, jsou-li tato přesvědčení namířena proti naší vlastní vnitřní přirozenosti.

V průběhu začleňování jedince do společnosti se systém přesvědčení stává *zákoníkem*, který naše životy řídí. Když pravidla stanovená v našem zákoníku dodržujeme, odměňujeme se, a když pravidla nedodržujeme, trestáme se. Systém přesvědčení se v naší mysli stává velkým soudcem a také tou největší obětí, protože nás nejdříve soudí a potom trestá. Velký soudce je stvořen symboly a společně se symboly funguje tak, aby soudil vše, co vnímáme i včetně symbolů! Obětí je ta část nás samých, kterou posuzujeme a trestáme. A když přicházíme do interakce s vnějším snem, všechny a všechno posuzujeme a trestáme podle našeho osobního zákoníku.

Velký soudce svou práci samozřejmě vykonává skvěle, protože my se všemi těmi zákony souhlasíme. Problém je, že systém přesvědčení uvnitř nás ožívá a naše poznání používá proti nám. Používá vše, co známe, veškerá naše pravidla o tom, jak své životy musíme žít, aby potrestal oběť, již je člověk. Používá náš jazyk k vytvoření sebehodnocení, odmítání, viny a studu. Verbálně nás zneužívá a činí nás nešťastnými tím, že vytváří naše osobní démony a náš osobní sen pekla. Existuje tolik symbolů, které můžeme použít, abychom vyjádřili jedno a totéž.

System přesvědčení vládne lidskému Životu jako tyran. Bere nám naši svobodu a činí z nás svého otroka. Získává moc nad naším *skutečným* já, lidským životem, a to ani není skutečný! Naše skutečné já zůstává schované někde v mysli a to, co v tomto stadiu mysl řídí je všechno, co známe, všechno, na čem jsme se dohodli, že tomu budeme věřit. Lidské tělo, které je krásné a dokonalé, se stává obětí všech těch soudů a trestů. Stává se pouhým prostředkem, kde mysl působí a skrze tělo se promítá.

System přesvědčení je sférou mysli. Nemůžeme jej vidět nebo jej změřit, ale víme, že existuje. Co možná nevíme je, že tato konstrukce existuje pouze proto, že jsme ji vytvořili. Náš výtvar je k nám zcela připoután a následuje nás všude, kamkoliv se vydáme. Žijeme tímto způsobem už tak dlouho, že si ani nevšimáme, že v této konstrukci žijeme. A i když mysl není skutečná - je virtuální - je také *celkovou energií*, protože je také tvořena životem.

Při mistrovském ovládnutí vědomí je velmi důležité uvědomovat si naše vlastní tvoření, uvědomovat si, že je živé. Každé z našich přesvědčení, od toho nejmenšího, jakým je zvuk písmene, až po celou filozofii, využívá ke svému přežití naši životní sílu. Kdybychom dokázali vidět svou mysl v akci, uviděli bychom milióny forem života. Viděli bychom také, že svému tvoření dáváme život tím, že mu dáváme sílu vírou, že mu dáváme veškerou naši pozornost. Používáme svou životní sílu, abychom zajistili podporu (*clě* konstrukce. Bez nás by tyto představy nemohly existovat a celá konstrukce by se bez nás zřítla.

Použijeme-li sílu své představivosti, můžeme si představit vznik své »3 osobní mytologie", stavbu vlastního systému přesvědčení a počátek vkládání víry do lží. V průběhu *celé té* stavby - veškerého učení, které podstupujeme - existuje mnoho konceptů, které jiným konceptům odporují. Existuje tolik různým snů, které si stavíme, a když si vytváříme tolik konstrukcí, působí jedna proti druhé a ruší tak sílu našeho slova. V takové chvíli naše slovo téměř nic neznamena, protože když dvě síly působí v protichůdných směrech, výsledek je nula. Když působí pouze jedna síla v jednom směru, tak ta síla je obrovská a naše záměry se manifestují jen proto, že je vyřkneme, jen proto, že naše slovo má veškerou sílu naší víry.

Jako děti vkládáme svou víru téměř do všeho, co se učíme, a tak ztrácíme sílu. Než vyrosteme, je již naše víra vložena do tolika lží, že nám sotva zbývá nějaká síla k tomu, abychom si vytvořili nějaký vytoužený sen. Systém přesvědčení má veškerou sílu své víry a na konci rovnice zůstáváme s téměř nulovou vírou, nulovou silou. A je jednoduché

pochopit, jak svou víru vkládáme do symbolu jako jsou Ježíšek nebo Santa Claus. Je však složité pochopit, jak naprosto to samé děláme s každým symbolem, každým příběhem a každým názorem, který se dozvíme o sobě, o všem.

Domnívám se, že je velmi důležité tomu porozumět a jediný způsob, jak to pochopit, je uvědomovat si, že toto je to, co děláme. Pokud si uvědomíme, že svou osobní sílu vkládáme do všeho*-čemu věříme, bude možná snadné vzít si svou sílu od symbolů zpět a tyto symboly již nad námi nebudou mít žádnou moc. Vyjmeme-li sílu z každého symbolu, symboly se změní v pouhé symboly. Potom budou poslouchat stvořitele, což znamená naše *skutečné* já, a budou sloužit svému *skutečnému* účelu: budou nástrojem, který můžeme používat ke komunikaci.

Když zjistíme, že Ježíšek není opravdový, přestane na Ježíška věřit a síla, kterou jsme do symbolu vložili, se k nám vrátí. Uvědomíme si tak, že my jsme tím, kdo souhlasil, že na Ježíška bude věřit. Když obnovíme své vědomí, pochopíme, že my jsme tím, kdo

souhlasil, že bude věřit celé symbolice. A pokud jsme tím, kdo do každého symbolu vložil sílu své víry, potom jsme tím jediným, kdo si tu sílu může vzít zpět.

Pochopíte-li toto, myslím si, že můžeme obnovit sílu ze všeho, čemu věříme a nikdy nad svým vlastním tvořením neztratit kontrolu. Jakmile si uvědomíme, že jsme tím, kdo vytváří konstrukci našich přesvědčení, pomůže nám to obnovit víru v sebe sama. Když namísto systému přesvědčení budeme mít víru v sebe sama, nebudeme už pochybovat o tom, odkud se ta síla bere a začneme tu konstrukci rozmontovávat.

Jakmile tady konstrukce našeho systému přesvědčení již nebude existovat, staneme se velmi flexibilní. Dokážeme vytvořit cokoliv, co tvořit chceme, a dokážeme udělat cokoliv, co chceme dělat. Můžeme vložit svou víru do čehokoliv, čemu chceme věřit. Je to naše volba. Pokud již nevěříme všemu, co známe a co nás nutí trpět, pak jako mávnutím kouzelného proutku se naše utrpení vytratí. A nepotřebujeme k tomu mnoho přemýšlet. Potřebujeme pouze jednat. Čin je tím, co věci změ^vní.

PRAXE DĚLÁ MISTRA

Čtvrtá dohoda:

Vždy dělejte vše, jak nejlépe dovedete

KDYŽ JSTE PŘIPRAVENI SVŮJ ŽIVOT ZMĚNIT, KDYŽ JSTE připraveni změnit své dohody, tou nejdůležitější věcí je vědomí. Nemůžete vaše dohody změnit, pokud si neuvědomujete, co máte rádi a co rádi nemáte. Jak můžete něco změnit, pokud si nejste ani vědomi toho, co změnit chcete? Znamená to však něco víc,

než si jen uvědomovat. Je to praxe, která změnu přinese, neboť vy si sice můžete věci uvědomovat, ale to neznamená, že se tím váš život změní. Změna je výsledkem jednání a praxe. Praxe dělá mistra.

Vše, co jste se kdy naučili, jste se naučili opakováním a praxí. Opakováním jste se naučili mluvit, chodit i psát. Jste mistry ovládní svého jazyka, protože jste jej praktikovali. Je to stejný způsob, jakým jste si osvojili veškerá přesvědčení, která řídí váš život: praxí. Způsob, jakým právě teď žijete svůj život, je výsledkem mnohaleté praxe.

V průběhu celého svého života jste každým okamžikem praktikovali, abyste se stali tím, kým si myslíte, že právě teď jste. Praktikovali jste tak dlouho, dokud se to nestalo automatické. A když začnete praktikovat něco nového, když změníte to, co si myslíte, že jste, změní se celý váš život. Budete-li praktikovat *přesné míření slovem*, *nebudete-li si brát nic osobně*, *nebudete-li si vytvářet žádné domněnky*, pak zrušíte tisíce dohod, které vás drží chycené v pekelném snu. Velmi brzy se to, čemu na základě dohody uvě-

řítě, stane volbou vašeho *autentického* já, nikoliv volbou vašeho *obrazu*, o němž jste si mysleli, že jím jste.

První dohoda, *miřte slovem přesně*, je vše, co potřebujete k tomu, abyste si vytvořili krásný Život. Povede vás cestou do ráje, ale potřebujete ji ještě něčím podpořit. Když *si nebudete brát nic osobně*, když *si nebudete vytvářet žádné domněnky*, dokážete si jistě představit, že bude také snazší přesně mířit slovem. Když si nevytváříte žádné domněnky, pak je jednodušší nebrat si věci osobně a naopak. Tím, že si neberete nic osobně a nevytváříte si žádné domněnky, poskytujete první dohodě podporu.

Dodržování prvních třech dohod se může zdát obtížné. Dokonce se nám jejich dodržování může zdát nemožné. Nu, věřte mi, není to nemožné, ale musím souhlasit s tím, že je to obtížné. Celé své životy věříme svému vnitřnímu hlasu. Existuje však čtvrtá dohoda a je jednoduchá. Je to dohoda, která vše činí možným: *Vždy dělejte vše, jak nejlépe dovedete*. Vy dokážete dělat vše, jak nejlépe dovedete, a to je vše. Nic víc a nic míň. Jen dělejte vše, jak

nejlépe dovedete. *Dělejte*. Konejte. Jak můžete dělat vše, jak nejlépe dovedete, když nekonáte?

Vždy dělejte vše, jak nejlépe dovedete je dohoda, kterou zvládne každý. To nejlepší z vás je ve skutečnosti jediná věc, kterou dokážete udělat. A to nejlepší z vás neznámá, že někdy to bude osmdesát procent a někdy jen dvacet procent. Vždy všemu dáváte sto procent - to je vždy vaším záměrem - pouze to nejlepší z vás se vždy mění. Od jednoho okamžiku ke druhému, nikdy nejste stejní. Jste živí a neustále se měníte a to nejlepší z vás se také od jednoho ke druhému okamžiku mění.

To nejlepší z vás bude záviset na tom, zda se cítíte fyzicky unavení či silní. To nejlepší z vás bude záviset na tom, jak se cítíte po stránce emoční. To nejlepší z vás se časem změní, a zatímco si budete zvykat na praktikování čtyř dohod, to nejlepší z vás bude mít tendenci se zlepšovat.

Čtvrtá dohoda umožňuje, aby se první tři dohody proměnily v hluboce zakořeněné návyky. Opakování a praxe z vás udělají mistra. Nemys-

lete si však, že tyto dohody dokážete ovládnout ihned. Nemyslete si, že vždy budete mířit slovem přesně, anebo že si nikdy nebudete brát nic osobně, anebo že si nikdy nebudete vytvářet žádné domněnky. Své zvyky máte v mysli příliš silně a pevně zakořeněné. Zkrátka jen dělejte vše, jak nejlépe dovedete.

Nepodaří-li se vám jednu z dohod dodržet, uzavřete ji znovu. Začněte zítra znovu a další den znovu. Praktikujte a praktikujte. Každý den to půjde snadněji. Tím, že budete dělat vše, jak nejlépe dovedete, zvyk zneužívat slova, brát si věci osobně a vytvářet domněnky se časem postupně oslabí. Budete-li nadále jednat tak, abyste své zvyky změnili, pak k tomu také dojde.

Nakonec nadejde chvíle, kdy se pro vás všechny čtyři dohody stanou zvykem. Už se ani nesnažíte. Je to automatické. Je to snadné. Jednoho dne zjistíte, že svůj život ovládáte pomocí čtyř dohod. Dokážete si svůj život představit potom, co si na používání těchto dohod zvyknete? Místo toho, abyste

se potýkali s konflikty či dramatickými událostmi, stane se váš život úplně jednoduchým!

Pokud budete beztak tvořit, pokud se neumíte ubránit snění, proč byste si pak tedy neměli tvořit krásný sen? Máte mysl, vnímáte světlo, budete snít. Rozhodnete-li se, že nebudete nic tvořit, začnete se časem nudit a tomu se bude velký soudce vzpouzet. Potom vás samozřejmě bude soudit podle toho, čemu věříte. „O, ty jsi ale líný. Měl bys se svým životem něco udělat.“ Proč si tedy rovnou pěkně nesníť a opravdu si svůj sen užívat? Dokážete-li věřit ve svá omezení, proč tedy nevěřit v krásu a sílu života, který vámi proudí?

Život nám dává vše a vše v životě může přinášet radost. Proč tedy nevěřit ve štědrost života? Proč se nenaučit jak být sami k sobě štědrí a laskaví? Proč ne, pokud vám to dělá radost a se všemi kolem sebe dobře zacházíte? Jestliže se neustále transformujete - jestliže se váš sen stále mění dokonce i tehdy, když to nechcete - proč se tedy nestát mistry transformace a nevytvořit si svůj osobní ráj?

Sen vašeho života je tvořen tisíci malými proměňujícími sny. Zrodí se, rostou a zanikají, což znamená, že se neustále transformují. Obvykle se však transformují bez našeho vědomí. Jakmile si uvědomíte, že sníte, obnovíte svou moc sen změnit, kdykoliv se rozhodnete. Když zjistíte, že máte moc tvořit si sen ráje, chcete svůj sen změnit a Čtyři dohody jsou k tomu dokonalým nástrojem. Jsou výzvou pro tyрана, soudce a oběť ve vaší hlavě. Jsou výzvou všem těm drobným dohodám, které váš život ztěžují.

A postavíte-li se svým přesvědčením už jen tím, že se sami sebe zeptáte, zda to, čemu věříte, je pravda, možná na něco velmi zajímavého přijdete: Celý svůj život jste se pro někoho jiného snažili být dost dobří a sebe jste nechali na posledním místě. Obětovali jste svou osobní svobodu, abyste žili podle názoru někoho jiného. Snažili jste se být dost dobří pro svou matku, svého otce, své učitele, své partnery, své děti, své náboženství a společnost. Po tolikaletém snažení zkoušíte být dost dobří sami pro sebe a přicházíte na to, že sami pro sebe nejste dost dobří.

Proč nedat sama sebe na první místo, možná poprvé ve vašem životě? Můžete se znovu naučit, jak sebe sama milovat skrze bezpodmínečné přijímání sebe sama. A můžete začít tím, že budete nepodmínečnou lásku promítat do vašeho *autentického* já. Potom praktikujte stále rostoucí lásku ke svému autentickému já. Když sebe sama bezpodmínečně milujete, přestáváte být snadnou kořistí pro cizího predátora, který chce mít kontrolu nad vaším životem. Již se pro nikoho neobětujete. Praktiku-jete-li sebelásku, naučíte se sebelásce.

Vždy dělejte vše, jak nejlépe do-uedete. Tato dohoda vám pomáhá stát se uměleckými mistry. První tři dohody náležejí do sféry virtuální reality. Čtvrtá dohoda se nachází ve sféře hmoty. Znamená jednat a praktikovat a praktikovat, dokud se nestanete mistrem snění. Tím, že znovu a znovu děláte vše, jak nejlépe dovedete, se nakonec stanete mistry v umění transformace. Mistrovství transformace je druhým mistrovstvím umělce, jež můžete jasně rozpoznat ve čtvrté dohodě. Když ze sebe vždy dáváte

to nejlepší, pak jednáte, transformujte se, měníte sen svého života.

Cílem druhého mistrovství je čelit tomu, čemu věříte a transformovat to, čemu věříte. Mistrovství dosáhnete tím, že své dohody změníte a podle sebe přeprogramujete svou vlastní mysl. Výsledek, kterého chcete dosáhnout, je svoboda žít svůj vlastní život místo života podle systému přesvědčení. Když už ten zákoník ve vaší mysli není, pak už v ní není ani tyran, soudce, ani oběť.

Transformace již začala a začíná vždy u vás. Máte odvahu být sami k sobě naprosto upřímní, dovědět se pravdu o tom, jak svůj příběh píšete? Máte odvahu odhalit své vlastní pověry a lži? Máte odvahu přezkoumat to, čím si myslíte, že jste, anebo je tu příliš mnoho zranění k odhalení? Možná si pomyslíte: „já nevím.“ Nicméně tu výzvu podstupujete. Transformujete svůj sen a děje se to právě teď, když se odnaučujete veškeré své lži.

Čtyři dohody vlastně tvoří souhrn *mistrovství transformace* a mistrovství transformace je procesem

odnaučování se tomu, co jste se již naučili. Učíte se uzavíráním dohod a odnaučujete se rušením dohod. Pokaždé, když zrušíte nějakou dohodu, navrátí se k vám síla víry, kterou jste do ní vložili, protože svou energii již nemusíte vynakládat na to, abyste tu dohodu udržovali při životě.

Začněte rušením dohod, které jsou malé a vyžadují méně energie. Jak se odnaučujete, začínáte bořit konstrukci svého poznání. Vaše víra se tak osvobozuje a zvyšuje se vaše osobní síla, síla vaší vůle. To vám dává sílu změnit další dohodu a pak další a další. Vaše osobní síla roste a roste, a protože jste mnohem silnější, přijdete na to, že je možné téměř cokoliv. Brzy uzavíráte dohody, které vás vedou ke štěstí, k radosti a lásce. Potom tyto nové dohody ožijí, a s vnějším světem na sebe začnou vzájemně působit a celý váš sen se změní.

Zapomínáním naučeného začínáte konfrontaci s tím, čemu věříte. Jak se budete konfrontovat s tím, čemu věříte? K tomu máte k dispozici pouze jediný nástroj a tím nástrojem je pochybnost. Po-

chybnost je samozřejmě symbol, ale má obrovskou sílu. Síla vaší pochybnosti představuje výzvu pro každé poselství, které předáváte i přijímáte. Představuje výzvu pro každé přesvědčení ve vašem zákoníku. Postupně zpochybníte veškerá přesvědčení, která ovládají společnost, dokud nezrušíte prokletí všech těch lží a pověr, které váš svět řídí. Jak zjistíte ve druhé části, pátá dohoda vám poskytne sílu pochybnosti.

ČÁST DRUHÁ

SÍLA POCHYBNOSTI

8

SÍLA POCHYBNOSTI

Pátá dohoda:
Buďte skeptičtí, ale naslouchejte

PÁTÁ DOHODA ZNÍ *BUĎTE SKEPTIČTÍ*, ALE NASLOUCHEJTE.
Budte skeptičtí, neboť většina z toho, co slýcháte, není pravda. Víte, že lidé mluví pomocí symbolů a že symboly nejsou skutečné. Symboly jsou pravdivé pouze díky naší vzájemné dohodě, nikoliv proto, že jsou *skutečně* pravdivé. Druhá polovina dohody

však zní *naslouchejte* a důvod k tomu je jednoduchý: Když se naučíte naslouchat, pochopíte význam symbolů, které lidé používají. Pochopíte jejich příběh a komunikace se velmi zlepší. Možná, že potom veškeré to zmatení mezi lidmi, kteří zemi obývají, nahradí vzájemná srozumitelnost.

Jakmile si uvědomíte, že téměř nic z toho, co prostřednictvím symbolů znáte, není pravda, potom *pochybování* nabývá mnohem většího významu. *Pochybování* je dovedností mistra, neboť využívá síly pochybnosti k rozpoznání pravdy. Kdykoliv zaslechnete poselství sami od sebe či od jiného umělce, jednoduše se zeptejte: *Je tohle pravda, anebo to pravda není? Je tohle realita, anebo je to pouze realita virtuální?* Pochybnost vás dovede za symboly a učiní vás zodpovědnými za každé poselství, které předáváte nebo přijímáte. Proč byste měli chtít svou víru vkládat do nějakého poselství, které není pravdivé? Tím, že pochybujete, nevěříte každému poselství. Nevěřte symbolům, pak můžete sami sobě.

Jestliže tedy víra znamená bezpochybně věřit a pochybnost nevěřit, *pochybujte. Nevěřte*. A čemu že to nebudete věřit? Nu, nebudete věřit všem těm příběhům, které my, umělci, vytváříme pomocí svého poznání. Vy víte, že většina našich vědomostí není skutečná - celá symbolika není skutečná - a tak *mi nevěřte, nevěřte sami sobě a nevěřte nikomu jinému*. Pravda nepotřebuje, abyste v ní věřili; pravda jednoduše je a žije dál, ať už v ní věříte nebo ne. Lži potřebují, abyste v ně věřili. Nevěříte-li lžím, neodolají vašemu skepticismu a jednoduše se vytratí.

Skepticismus se však může ubírat dvěma směry. Jeden směr znamená předstírat, že pochybujete, neboť si myslíte, že jste příliš chytrí na to, abyste byli důvěřiví. „Podívejte se, jak jsem chytrý. Ničemu nevěřím.“ Toto není skepticismus. Pochybovat znamená nevěřit všemu, co slyšíte. Nevěříte tomu proto, že to není pravda, to je vše. Být skeptický je být si zkrátka vědom toho, že celé lidstvo věří lžím. Vy víte, že si lidé zkreslují pravdu, protože sníme a náš sen je pouhým odrazem pravdy.

Každý umělec pravdu zkresluje, ale vy nemusíte kritizovat, co někdo říká, anebo toho člověka nazývat lhářem. Všichni do jisté míry lžeme, avšak nikoli proto, že lhát chceme. Příčinou jsou symboly, které jsme se naučili a způsob, jakým je používáme, jakmile si toto uvědomíte, pátá dohoda vám bude dávat smysl a dokáže vás život značně ovlivnit.

Budou k vám přicházet lidé a vyprávět vám svůj osobní příběh. Podělí se s vámi o své hledisko, o jehož pravdivosti jsou přesvědčeni. Vy však nebudete posuzovat, zdali to pravda je, či není. Nemáte žádný úsudek, ale máte respekt. Nasloucháte, jakým způsobem druzí lidé své symboly vyjadřují, s vědomím, že cokoliv, co řeknou, je zkreslené jejich vlastními přesvědčeními. Víte, že to, co vám říkají, není nic víc než příběh a víte to, protože to cítíte. Zkrátka to *víte*. Také však víte, kdy jejich slova vycházejí z pravdy a víte to beze slov a to je to hlavní.

Pravda nebo fikce, nemusíte nikomu jeho příběh věřit. Nemusíte si vytvářet názor na to, co někdo říká. Nemusíte vyjadřovat svůj vlastní názor. Ne-

musíte souhlasit či nesouhlasit. Jen *naslouchejte*. Čím přesněji dotyčný míří slovem, tím jasnější bude jím sdělované poselství, nicméně slova, která pocházejí od jiného umělce, se vás netýkají. Vy víte, že to není nic osobního. Nasloucháte a všem slovům rozumíte, ale ta slova na vás již nemají žádný vliv. Již neposuzujete, co druzí lidé říkají, protože chápete, co dělají. Dávají vám pouze vědět, co se děje v jejich virtuálním světě.

Vy již disponujete vědomím, že všichni umělci žijí ve svém vlastním snu, ve svém vlastním světě. Cokoliv v tomto světě pokládají za pravdivé, pro vás však pravdivé není. Pravdivé je pouze to, co ve svém světě vnímáte vy. S tímto vědomím ne' existuje nic, co byste komukoliv měli dokazovat. Nejedná se o to, jestli máte pravdu nebo se mýlíte. Respektujete cokoliv, co druhý říká, protože je to jiný umělec, který hovoří. Respekt je velice důležitý. Když se naučíte naslouchat, projevujete ostatním umělcům úctu - projevujete úctu jejich umění, jejich tvorbě.

Všichni umělci mají právo tvořit své umění tak, jak chtějí. Mají právo věřit čemukoliv, čemu věřit chtějí. Mají právo říkat cokoliv, co chtějí říci. Když se však nenaučíte naslouchat, nikdy nepochopíte, co říkají. Naslouchání je v komunikaci velice důležité. Když se naučíte naslouchat, budete přesně vědět, co druzí lidé chtějí. Jakmile budete vědět, co druzí chtějí, potom záleží jen na vás, jak s takovou informací naložíte. Můžete reagovat či nereagovat, můžete souhlasit či nesouhlasit s tím, co říkají. To vše záleží pouze na tom, co chcete vy.

To, že druzí lidé něco chtějí, neznamená, že jim to musíte dát. Lidé se vždy snaží získat si vaši pozornost, protože díky pozornosti mohou předat jakoukoliv informaci. Mnohokrát tu informaci ani nechcete. Když nasloucháte, ale informaci nechcete, tak ji ignorujte a zaměřte svou pozornost jinam. Když si však ta informace vaši pozornost získá, potom je opravdu Žádoucí, abyste naslouchali a zjistili, zda to, co někdo říká, je pro vás důležité. Potom se můžete, pokud chcete, podělit o svůj názor

s vědomím, že je to pouze názor. To záleží na vás, ale hlavní je *naslouchat*.

Jestliže se nenaučíte naslouchat, nikdy nepochopíte, o co se tu právě teď s vámi dělím. Budete dělat urychlené závěry a reagovat, jakoby to byl váš sen, i když to váš sen není. Když s vámi ostatní umělci sdílí svůj sen, uvědomujte si jen, že je to *jejich* sen. Vy víte, co je vaším snem a co vaším snem není.

Právě teď s vámi sdílím způsob, jakým vnímám svět, způsob, jakým já sním a mé příběhy jsou pro mě pravdivé, ale vím, že nejsou *skutečnou* pravdou, takže mi nevěřte. Cokoliv vám sděluji, je pouze můj názor. Podle mého názoru s vámi samozřejmě sdílím pravdu. Používám slova co nejpřesněji, abyste rozuměli tomu, co říkám. Mé poselství si však ve své mysli zkreslíte, přestože s vámi sdílím přesnou kopii pravdy. Vyslechnete si poselství a sami sobě to stejné poselství podáte naprosto jinak, podle *svého* názoru.

Potom možná to, co říkám je pravda nebo pravda není, ale možná to, čemu věříte, pravda není. Já představuji pouze jednu polovinu poselství, tou

druhou polovinou jste vy. Já jsem zodpovědný za to, co říkám, ale nejsem zodpovědný za to, co chápete. Vy jste zodpovědní za to, jak poselství pochopíte a co s ním uděláte, protože vy přiřazujete význam každému slovu, které slyšíte.

Právě teď si na základě svého osobního poznání interpretujete to, co říkám. Znovu uspořádáváte symboly a přetváříte je způsobem, který se všim ve vašem systému přesvědčení zachovává rovnováhu. Jakmile dospějete k rovnováze, můžete či nemusíte můj příběh přijmout jako pravdivý. A můžete si vytvořit domněnku, že to, co si sdělujete je to, co jsem měl v úmyslu říci já, ale to neznamena, že vaše domněnka je pravdivá. To, co říkám, si můžete vyložit špatně. To, co slyšíte, můžete využít k tomu, abyste obvinili mě, někoho jiného, nebo sebe, své náboženství či filozofii, a abyste se na všechny, a především na sebe, zlobili. Můžete také to, co slyšíte, využít, abyste odhalili pravdu a našli sebe sama, abyste se sami se sebou smířili a abyste možná změnili poselství, které si sdělujete.

Cokoliv s mými slovy uděláte, záleží na vás. Je to váš sen a já váš sen respektuji. Nemusíte mi věřit, ale když se naučíte naslouchat, můžete pochopit, co říkám. Pokud vám informace, o kterou se s vámi dělím, dává smysl, pak, pokud chcete, ji můžete učinit součástí svého snu. Můžete si vzít vše, co se vám hodí, a využít to k obměně vašeho snu, a co se vám nehodí prostě ignorovat. U mě to nezpůsobí žádnou změnu, ale mohlo by to přinést změnu vám, protože já si vytvářím domněnku s vědomím, že je to domněnka, že se chcete stát lepším umělcem a to je důvod, proč přezkoumáváte svá vlastní přesvědčení.

Tedy *buďte skeptičtí*. Nevěřte mi, nevěřte nikomu jinému, ale především, nevěřte sami sobě. Když říkám *nevěřte sami sobě, ó bože*, chápete ten význam? Nevěřte všemu, co jste se naučili! Nevěřit sami sobě představuje obrovskou výhodu, protože většina toho, co jste se naučili, není pravda. Vše co znáte, celá vaše realita, není nic jiného než symboly. Ale vy nejste tou hromadou symbolů, které ve vaší hlavě hovoří. Vy to víte, a proto pochybujete a sami sobě nevěříte.

Pokud vám vaše přesvědčení říká: „Jsem tlustý. Jsem ošklivý. Jsem starý. Jsem smolař. Nejsem dost dobrý. Nejsem dost silný. Nikdy to v životě nedokážu.“, pak si nevěřte, protože to není pravda. Tato poselství jsou zkreslená. Nejsou to nic víc než lži. Jakmile lži rozpoznáte, nemusíte jim věřit. Využijte sílu pochybnosti k přezkoumání každého poselství, které si sdělujete. „Je to *skutečně* pravda, že jsem ošklivý? Je to *skutečně* pravda, že nejsem dost dobrý?“ Je toto poselství skutečné anebo je virtuální? Samozřejmě, že je virtuální. Žádná z takových poselství nevycházejí z pravdy nebo ze života, ale pramení ze zkreslení v našem poznání. Pravda je, že žádní oškliví lidé neexistují. Nic není dost dobré nebo dost silné. Neexistuje žádný univerzální zákoník, podle by byl jakýkoliv z těchto úsudků pravdivý. Tyto úsudky jsou jen dohody, které lidé uzavírají.

Dokážete rozpoznat důsledky toho, když sami sobě věříte? Věřit sám sobě je jedna z nejhorších věcí, kterou můžete udělat, protože si celý svůj život lžete, a pokud všem těm lžím věříte, tak to je

důvod, proč váš sen není příjemným snem. Věříte-li tomu, *co* sami sobě říkáte, tak možná všechny ty symboly, které jste se naučili, používáte k tomu, abyste si ubližovali. Váš osobní sen může být dokonce naprostým peklem, protože věřit ve lži je způsob, jakým si své vlastní peklo tvoříte. Pokud zakoušíte utrpení, pak ne proto, že vás někdo nutí trpět. Je to proto, že posloucháte tyрана, který ovládá vaši hlavu. Až bude ten tyran poslouchat vás, až ve vaší mysli nebude žádný soudce ani oběť, pak již nebudete dále trpět.

Váš tyran je nelítostný. Neustále vás zneužívá tím, že všechny ty symboly používá proti vám. Prospívá mu emoční jed uvolňovaný negativními emocemi a způsob, jakým tyto emoce ve vás vytváří, je posuzování a předkládání názorů. Nikdo vás neposuzuje víc než vy sami sebe. Samozřejmě že se snažíte posuzování, vině, odmítnutí a trestu uniknout. Jak ale můžete uniknout svým vlastním myšlenkám? Pokud nemáte někoho rádi, můžete odejít. Pokud nemáte rádi sebe sama, kamkoliv se vydáte,

stále jste tu. Před všemi ostatními se můžete schovat, ale nemůžete se schovat před svým vlastním míněním. Vypadá to, jakoby nebylo úniku.

To je důvod, proč se tolik lidí přejídá, bere drogy, podléhá alkoholu a stává se závislými na různých látkách. Snaží se udělat cokoli, co mohou, aby se vyhnuli svému vlastnímu příběhu, aby se vyhnuli svému vlastnímu tvoření, které v jejich hlavě všechny ty symboly zkresluje. Někteří lidé trpí tak obrovskou emoční bolestí, že se rozhodnou vzít si vlastní život. To mohou lži způsobit komukoli z nás. Hlas poznání se může stát natolik zkresleným a způsobit tolik nenávisti k sobě samému, že to člověka zabíjí. A to všechno se děje jen proto, že věříme všem těm názorům, které jsme si během tolika let osvojili.

Jen si představte, že všechny ty vaše vlastní názory, včetně veškerých názorů všech lidí kolem vás, působí ve vašem nitru jako obrovský hurikán. Představte si, že všem těm názorům věříte! Pokud pochybujete, pokud sami sobě nevěříte, pokud nikomu jinému nevěříte, pak žádný z těch názorů vás nemůže

zneklidnit anebo vás vyvést z rovnováhy. Když máte kontrolu nad svou vlastní symbolikou, jste vždy vyrovnaní, jste vždy uvolnění a klidní, protože rozhodnutí ve vašem životě činí vaše *skutečné já* nikoliv symboly. Když chcete něco sdělit, seřadíte symboly a to je způsob, jak vycházejí z vašich úst.

Jste umělec a dokážete seřadit symboly jakkoliv a jakýmkoliv směrem chcete, protože všechny ty symboly podléhají vašemu velení. Dokážete použít symboly, abyste požádali o to, co potřebujete, abyste vyjádřili, co chcete, nebo nechcete. Tou nejkrásnější poezií či prózou dokážete vyjadřovat své myšlenky, své pocity, své sny. Nicméně to však neznamená, že jazyku věříte jen proto, že jej používáte ke komunikaci. Proč potřebujete věřit tomu, co již víte? Když jste sami a sami k sobě hovoříte, naprosto to postrádá jakýkoliv smysl. Co dokážete sami sobě sdělit, aniž byste to již věděli?

Když pochopíte pátou dohodu, pochopíte důvod, proč nemusíte věřit tomu, co *vidíte*, co již beze slov víte. Pravda nepřichází se slovy. Pravda je tichá, je

to něco, co zkrátka víte. Je to něco, co beze slov cítíte a říká se tomu *tiché poznání*. Tiché poznání je to, co víte dříve, než svou víru předáte symbolům. Když se otevřete pravdě a naučíte se naslouchat, potom veškeré symboly ztratí svou hodnotu a zůstává jedině pravda. Neexistuje nic, co byste se měli dozvědět, ani nic, co byste měli hájit.

Oč se tu s vámi dělím, není snadné pochopit a zároveň je to tak jednoduché a zřejmé. Nakonec si uvědomíte, že jazyky jsou symboly, které jsou skutečné jen proto, že si to *myslíte*, a když je necháte stranou, co zbývá? Skutečnost. Potom uvidíte židli a nebudete vědět, jak ji nazvat, ale můžete se na ni posadit a to je skutečnost. Hmota je skutečnost. Život je skutečnost. Světlo je skutečnost. Láska je skutečnost. Lidský sen není skutečnost, ale to neznamená, že je špatný. Být špatný je jen další koncept, který též není skutečný.

Jakmile si uvědomíte, že si celou symboliku tvoříte proto, abyste komunikovali s vlastními lidmi, potom zjistíte, že symboly nejsou ve skutečnosti

dobré ani zlé, či správné ani špatné. Správné Či špatné je činíte svými přesvědčeními. V tom je síla vašeho přesvědčení, ale pravda se nachází za přesvědčením. Když se vydáte za symboly, tak naleznete svět dokonalosti, kde všichni a všechno, co na zemi existuje, je dokonalé. Dokonce i odraz vašeho přesvědčení v každém slově je dokonalý. Dokonce i váš vztek, vaše drama a vaše lži jsou dokonalé. Dokonce i peklo, ve kterém občas žijete, je dokonalé, protože existuje pouze dokonalost. Jen si představte, kdybyste celý svůj život žili bez toho, aniž byste se učili všechny ty lži obsažené ve vašem poznání, aniž byste trpěli vlivem vaší víry na lži, pověry a názory. Žili byste život jako ostatní zvířata a zachovali byste si po celý svůj život svou nevinnost.

Během procesu začleňování do společnosti (domestikace) ztrácíte svou nevinnost a začínáte hledat to, co jste ztratili a to vás vede k nabytí vědomí. Jakmile vědomí obnovíte, stanete se zcela zodpovědnými za svůj vlastní vývoj - za každé rozhodnutí, které v životě učiníte.

Když vás vychovává sen planety a nemáte na výběr, učíte se tolik lži. Možná však nadešel čas tyto lži se odnaučit a znovu se naučit tomu, jak následováním svého vlastního srdce následovat pravdu. Odnaučování, nebo jak já to nazývám - *od'domestikování* -, je velmi pomalý nicméně mocný proces. Jak už jsme zmínili dříve, pokaždé když symbol zbavíte své víry, ta síla se k vám vrací a děje se tak neustále do té doby, dokud nad vámi celá symbolika nemá žádnou moc

Až každý symbol zbavíte moci a navrátíte ji sobě, celý sen se stane bezmocným. A až se k vám všechna ta moc vrátí, stanete se nepřemožitelným. Nic vás nedokáže porazit. Anebo bych měl možná říci, že vy sami se již nedokážete porazit, neboť to je přesně to samé.

Jakmile získáte zpět veškerou moc, kterou jste do symbolů vložili, neuvěříte žádné myšlence ve svém nitru, ani svému vlastnímu příběhu. Svému příběhu však nasloucháte, a protože svůj vlastní příběh respektujete, můžete si jej užívat. Když jdete

do kina anebo čtete román, nevěříte tomu, ale užíváte si to, je to tak? Jakmile pochopíte rozdíl mezi realitou a virtuální realitou, víte, že realitě můžete důvěřovat a virtuální realitě důvěřovat nemusíte, ale obojí si můžete užívat. Můžete si užívat to, co je a můžete si užívat to, co vytváříte.

Třebaže víte, že váš příběh není skutečný, můžete si vytvářet ten nejkrásnější příběh a svůj život tím příběhem můžete vést. Můžete si vytvářet váš osobní ráj a v tom ráji žít. A pokud rozumíte příběhům ostatních lidí a oni rozumí tomu vašemu, potom můžete společně vytvářet ten nejkrásnější sen. Nejprve se však musíte mnohé odnaučit a pátá dohoda je pro to dalším dokonalým nástrojem.

Kamkoliv se na světě vydáte, vyslechnete si od ostatních lidí různé druhy názorů a příběhů. Objevíte skvělé vypravěče, kteří vám budou chtít sdělit, co byste se svým životem měli dělat: „Měl bys dělat tohle, měl bys dělat támhleto, měl bys dělat všechno možné.“ Nevěřte jim. *Budte skeptičtí, ale naslouchejte* a potom si vyberte. Budte zodpovědní

za každé rozhodnutí, které ve svém životě učiníte. Toto je váš život a nikoho jiného a přijdete na to, že nikomu jinému není nic do toho, co vy se svým životem uděláte.

Po staletí se objevují lidé, kteří tvrdí, že znají vůli boží a kteří putují po světě a kážou o dobrotě a spravedlnosti a každého obviňují. Po staletí se objevují proroci, kteří předpověděli velké katastrofy. Ne tak dávno se objevili lidé, kteří předpověděli, že v roce 2000 zkolabují všechny počítače a společnost, jak ji známe, zanikne. Někteří lidé se domnívali, že se navrátíme do doby jeskynních lidí. Ten den nadešel, oslavili jsme nové století, nový rok a co se stalo? Nic se nestalo.

Před tisíci lety, stejně jako dnes, existovali proroci, kteří očekávali konec světa. Tehdy jeden velký mistr řekl: „Přijde mnoho falešných proroků, kteří tvrdí, že hlásají slovo boží. *Nevěřte tomu.*“ Vidíte, pátá dohoda není ve skutečnosti nová. *Bud'te skeptičtí, ale naslouchejte.*

SEN PRVNÍ POZORNOSTI

Oběti

TÍMTO SE DOSTÁVÁM K PŘÍBĚHU O ADAMOVI A EVĚ v ráji. Adam a Eva představují všechny lidi a Bůh nám řekl, že můžeme jíst cokoli chceme, kromě ovoce ze stromu poznání. Řekl, že umřeme v den, kdy ovoce okusíme. A my jsme to ovoce snědli a zemřeli jsme.

Samozřejmě, že toto je jen příběh, ale důležitý je smysl tohoto příběhu. Proč umíráme, když jíme

ovoce tohoto stromu? Protože skutečné jméno stromu poznání je strom smrti. Druhý strom v ráji je strom života. Život je pravda a pravda existuje beze slov a bez symbolů. Strom poznání je pouhým odrazem stromu života. My již víme, že poznání je tvořeno symboly a ty nejsou skutečné. Když jíme ovoce stromu poznání, symboly se stávají virtuální realitou, která k nám promlouvá jako hlas poznání a my v té realitě žijeme a věříme, že je skutečná, což samozřejmě znamená, že v ní žijeme nevědomě.

Je jasné, že lidé jedli ovoce ze stromu smrti. Podle mého názoru existují miliardy lidí, kteří chodí po tomto světě a kteří jsou mrtví, ale oni *nevědí*, že jsou mrtví. Ano, jejich těla jsou živá, ale oni sní bez jakéhokoliv vědomí, že sní a to je tím, co Toltékové nazývají *snem první pozornosti*.

Sen první pozornosti je sen, který si tvoříme, když naši pozornost používáme poprvé. Je to také to, co nazývám *běžným snem lidí*, anebo můžeme říci, že je to *sen obětí*. Jsme totiž oběti všech symbolů, které si tvoříme, jsme oběti všech vnitřních

hlasů, všech pověr a zkreslení ve svém poznání. Ve snu obětí, v němž většina lidí žije, z nás naše náboženství, naše vláda a celý náš způsob myšlení a přesvědčení dělá oběti.

V dětství se nedokážeme bránit všem těm lžím, které k celému stromu poznání patří. Jak jsme již zmínili dříve, naši rodiče, školy, náboženství a celá naše společnost upoutávají naši pozornost a představují nám své názory a svá přesvědčení. Věříme v určité náboženství, protože to náboženství vyznávají naši rodiče, protože nás berou do kostela či jiného posvátného místa a my se učíme věřit všemu, co nám řeknou. Dospělí, kteří se o nás starají, nám sdělují své příběhy a my chodíme do školy a tam slýcháme další příběhy. Učíme se příběh své země. Učíme se o všech těch hrdinech, všech válkách a lidském utrpení.

Dospělí nás připravují na to, abychom se stali součástí své společnosti, a já mohu bez váhání říci, že je to společnost, kterou zcela ovládají lži. Učíme se žít ve stejném snu, v němž žijí oni. Naše víra uvízne v konstrukci toho snu a ten sen se pro nás

stává normálním. Nevěřím však, že *toto* udělali s nějakým zlým úmyslem. Dospělí nás mohou naučit pouze *tomu, co* sami znají. Nemohou nás naučit tomu, co neznají. To, co znají, se učili po celý svůj život a věřili tomu. Můžete si být jistí, že vaši rodiče pro vás dělali to nejlepší, co v té chvíli dovedli. Pokud to neudělali lépe, tak je to proto, že nevěděli, jak lépe to udělat. Můžete se vsadit, že sami měli o sobě nejrůznější mínění a že všichni ostatní je také kritizovali. Žili ve snu první pozornosti, *podsvětí*, neboli snu, který nazýváme *Hádes*, čili *pekb*. Byli mrtví.

Samozřejmě, že všechny tyto symboly nejsou zcela pravdivé. Pravda se nachází *za* symboly - nachází se ve *smyslu* či *významu* symbolů. Když se v náboženstvích popisuje sen pekla, říká se, že je to místo, kde se smažíme a jsme souzeni, místo božího trestu. Takový popis pekla je běžným snem lidí. Úplně to samé se děje v lidské mysli - posuzování, vina, trest a emoce vyvolané strachem, které jsou jako oheň spalující naše nitro. Strach je králem podsvětí a náš svět ovládá tím, že zkresluje naše

poznání. Strach vytváří svět plný bezpráví a emočních dramát, celý zlý sen, v němž žijí miliardy lidí.

A co je největším strachem tohoto světa? Strach z pravdy. Lidé se bojí pravdy, protože jsme se naučili věřit tolika lžím. Samozřejmě, že se také bojíme lží, kterým věříme. Pravda nebo fikce, jediné, co nám dává pocit bezpečí, jsou naše vědomosti, naše poznání. Potom však trpíme, protože věříme tomu, co známe a téměř vše, co známe, není pravda. Je to jen úhel pohledu, ale my tomu věříme a stejně zkreslené poselství předáváme svým dětem. Celý ten řetězec pokračuje a historie lidstva se znovu a znovu opakuje.

Před mnoha lety přirovnávali moudří lidé sen první pozornosti k tržišti, kde tisíce lidí hovoří najednou a nikdo ve skutečnosti neposlouchá. Toltékové to nazývají *mitote*, což v jazyce Aztéků Nahutli znamená „extrémní pomluva“. Při *mitote* užíváme slovo sami proti sobě a ve vztazích s druhými lidmi používáme slovo proti nim.

Každý člověk je kouzelník a při interakcích mezi kouzelníky se zaříkadla používají všude. Jak?

Zneužíváním slova, tím, že si beteme vše osobně, zkreslováním všeho, co vnímáme na základě domněnek, pomlouváním a šířením emočního jedu slovem. Lidé zařikadly nešetří hlavě v případě těch, které nejvíce milujeme, a Čím více autority máme, tím větší moc mají i zařikadla. Autorita je moc, kterou má člověk, aby ovládal ostatní lidi a přiměl je k poslušnosti. Můžete si sebe představit jako dítě, které se autority bojí. Můžete si také představit dospělé, kteří z autority mají strach. Slova pronášená z pozice autority se stávají mocným zařikadlem, které působí na druhé lidi. Proč? Protože těm slovům *věříme*.

Pochopíme-li moc symboliky, rozpoznáme, kam nás symboly odvádějí. Rozpoznáme to podle toho, jak se chováme a jak se vztahujeme k druhým lidem, ale především sami k sobě. Stáváme se posedlí myšlenkou, přesvědčením, příběhem. Někdy jsme posedlí vztekem a někdy zas láskou. Symboly soutěží o naši pozornost a tak či onak se neustále proměňují. Střídají se, když nás ovládají. Existují jich tisíce a chtějí se dostat na své místo v naší

hlavě a ovládat nás. Jak jsme se již zmínili dříve, všechny tyto symboly jsou živé a ten život vychází z nás, protože *věříme*.

Symboly se uvnitř naší hlavy ozývají a ozývají. Nikdy nepřestávají. Je to podobné, jako kdybychom měli v hlavě komentátora, který by nám říkal o všem, co se kolem nás děje. My si to však neuvědomujeme. „A teď právě zapadá slunce. To je fajn. Je mi horko. Podívej, támhle jsou stromy! Co to ten člověk dělá? Chtěl bych vědět, co si myslí.“ Hlas poznání chce znát význam všeho. Chce nám všechno v životě vysvětlit. Říká nám, co máme dělat, kdy to máme udělat, kde to máme udělat a jak to máme udělat. Neustále nám připomíná, co si o sobě myslíme a co si o sobě nemyslíme. Říká nám vše, co nejsme. Ptá se nás, proč nemůžeme být takoví, jací bychom měli být.

Ve snu první pozornosti je svět, ve kterém žijeme, jako nějaká reality show uváděná hlasem poznání. A zajisté jsme to my, kdo bude mít vždycky pravdu, a všichni ostatní se budou mýlit. Tu show

obhajujeme vším, co známe. Jaká skvělá reality show! Nejlepší mezi všemi. Vytváříme si každou postavu toho příběhu a cokoliv si o každé z nich myslíme, není pravda a nikdy to pravda nebyla. S celým stromem poznání žijícím v naší hlavě již nevnímáme pravdu - vnímáme pouze své vlastní poznání, vnímáme pouze lži. Když vnímáme pouze lži, tak se naše pozornost se stává vězněm snu pekla. Již nevnímáme realitu ráje všude kolem nás. A tak se lidé dostali z ráje.

V příběhu Adama a Evy došlo mezi námi a hadem, který na stromu poznání žil, k důležitému rozhovoru. Ten had byl padlý anděl, který nám předal zkreslené poselství. Byl Pánem lži a my jsme byli neviní. Had nám řekl: „Chcete být jako Bůh?“ Byla to jednoduchá otázka, ale dokážete rozpoznat tu lest? Kdybychom bývali řekli: „Ne, děkuji, já už jsem Bůh,“ žili bychom stále v ráji. My jsme však odpověděli: „Ano, chci být jako Bůh.“ Nevšimli jsme si té lži a ukousli jsme si z ovoce. Spolkli jsme lež a zemřeli jsme.

To pochybnost nás nutí ukousnout si z jablka, aniž bychom si povšimli lži. Než se dostaví pochybnost, ani nic nerozeznáváme. Pravda je a my ji zkrátka žijeme. Jakmile přijmeme lež, nevěříme již, že jsme Bohem, a to je okamžik, kdy začínáme hledat Boha. Dále uvěříme, musíme postavit chrám, abychom Boha našli. Potřebujeme místo k uctívání Boha. Musíme všechno obětovat; abychom se k Bohu dostali, a musíme prožít bolest a nabídnout ji Bohu. Záhy máme velký chrám s tisíci lidí věřících, že nejsou Bohem. Samozřejmě, že musíme dát Bohu jméno a výsledkem je vznik náboženství.

Vytváříme boha hromu, boha války, bohyni lásky a nazýváme je Zeus, Mars a Afrodita. Existovaly tisíce, možná milióny lidí, kteří v tyto bohy věřili a uctívali je. Jako oběť nabídli těmto bohům své životy. Zabili dokonce své vlastní děti, aby obětovali těmto bohům, protože věřili, že ti bohové jsou skuteční. Byli však skuteční?

Jak vidíte, první lež, které věříme je: „Já nejsem Bůh.“ Z této lži vychází další a pak další a další

a my věříme a věříme a věříme. Záhy existuje tolik lidí, že nás to zahltní a my zapomínáme na své vlastní božství. Vidíme krásu a dokonalost Boha a chceme být jako Bůh - chceme být tím „obrazem dokonalosti“ - a hledáme a hledáme dokonalost.

Jsme vypravěči a svým dětem vyprávíme příběhy o dokonalém bohu, který nás soudí a trestá za špatné chování. Vyprávíme jim o Ježíškovi či Santa Clausovi, kteří odměňují malé děti, které jsou „hodné“, a tak jsou blíže „Bohu“. Tato poselství jsou zkreslená. Takový Bůh, který si pohrává se spravedlností, neexistuje. Ježíšek ani Santa Claus neexistuje. Veškeré takové poznám v naší hlavě není skutečné.

Víte, když mluvíme s hadem ze stromu poznání, mluvíme se zkresleným odrazem nás samotných. Ten had ze stromu poznání je ten, koho se opravdu tolik bojíme. Bojíme se svého vlastního odrazu. Není to hloupost? Představte si, jak v zrcadle pozorujete svůj odraz. Odraz vypadá jako přesná kopie toho, co je skutečné. Obraz v zrcadle je však opakem toho,

co je skutečné; v zrcadle je vaše pravá ruka levou rukou. Odraz pravdu vždy zkresluje.

V dětství zrcadla kolem nás upoutávají naši pozornost, takže je vidíme a to, co vidíme, jsou obrazy nás samotných zkreslené podle jejich nálady, podle okamžiku, kdy se v těchto zrcadlech odrážíme, podle jakéhokoliv systému přesvědčení, který používají, aby své vjemy hájily. Lidé kolem nás nám říkají, co si *myslí*, že jsme, ale neexistuje nezkalené zrcadlo, které by odráželo to, jací *skutečně* jsme. Veškerá zrcadla jsou naprosto pokřivená. Odrážejí to, čemu věří, že jsme, a téměř vše, čemu věří, je lež. Věříme lomu nebo tomu nevěříme, ale když jsme dětmi, jsme nevinní a věříme téměř všemu. Vkládáme svou víru do lži a propůjčujeme jim život a moc. Brzy lakové lži naše životy ovládají.

Příběh Pána lži je jen příběh, ale je to krásný příběh vytvořený symboly, které dokážeme pochopit a potom si vyvodit závěry. Domnívám se, že jeho význam je jasný. Jakmile začneme snít, že nejsme Bohem, celý zlý sen začíná. Padáme z ráje a dostáváme

se přímo do podsvětí, do toho, co nazýváme *peklem*. Začínáme hledat Boha a své *já*, protože strom poznání žije náš život a naše autentické já je mrtvé.

A toto mně připomíná jiný příběh o Ježíši Kristu, jenž se procházel se svými žáky, když v tom uviděl muže, který byl hoden jeho učení. Šel k tomu muži a řekl: „Pojď, připoj se ke mně.“ Muž odpověděl: „Přijdu, ale právě zemřel můj otec. Musím ho pohřbít a potom tě budu následovat.“ A Ježíš mu řekl: „Nech, ať se mrtví postarají o mrtvé. Ty jsi živý. Pojď se mnou.“

Jestliže příběhu rozumíte, je jednoduché poznat, že jste „mrtví“, když nejste probuzení, když si neuvědomujete, čím jste. Jste *pravda*, jste *život*; jste *láska*. Během procesu podléhání dohodám ve společnosti však upoutává vaši pozornost vnější sen, sen planety a dodává vám všechna vaše přesvědčení. Krůček po krůčku se stáváte kopií vnějšího snu. Napodobujete všechno, co se od všech a všeho kolem vás učíte. Napodobujete nejen přesvědčení, ale také chování. To znamená, že napodobujete nejen to, co lidé

říkají, ale také to, co dělají. Vnímáte emoční stav lidí kolem vás a dokonce i ten napodobujete.

Nejste tím, kým *skutečně* jste, protože jste ovládnáni svým *zkresleným* obrazem. A toto může být poněkud obtížné pochopit, ale celou tu dobu jste to vy, kdo *vás* ovládá. To, co vás ovládá, je *virtuální já*. Je tím, kým si *myslíte*, že jste. Je tím, v co *věříte*, že jste. Tenhle obraz vašeho já se získává stále větší moc. Celé ty roky praxe z vás učinily mistra v předstírání toho, že jste tím, kým si *myslíte*, že jste. A ten *zkreslený* obraz vašeho já je doopravdy vaším hrobem, protože *skutečné* já není tím, kdo žije váš život. A kdo žije váš život?

Je to *skutečné* já, kdo ve vašem životě vytváří všechno to drama a utrpení? Je to *skutečné* já, kdo říká: „Život je slzavé údolí a my sem přicházíme, abychom trpěli?“ Je to *skutečné* já, kdo se posuzuje a trestá a povzbuzuje druhé lidi, aby vás také trestali? Je to *skutečné* já, které zneužívá vaše tělo? Je to *skutečné* já, které nemá Tádo ani sebe sama? je to *opravdu* *skutečné* já, které o tomhle všem sní sen?

Ne, to není skutečné já. Jste mrtví a to je pravda. A co je klíčem k návratu do života? *Vědomí*. Když obnovíte vědomí, vstanete z mrtvých a vrátíte se do života. V křesťanské tradici nastává den vzkříšení, když Kristus vstane z mrtvých a světu ukáže své božství. To je důvod, proč jste tu: abyste vstali z mrtvých a znovu získali své vlastní božství. Je čas vrátit se ze světa iluze a lži a navrátit se ke své vlastní pravdě a autenticitě. Je čas odnaučit se lžím a stát se skutečným já. A abyste to mohli udělat, musíte se vrátit do života, který je pravdivý.

Vědomí je klíčem k návratu do života a představuje jedno z hlavních mistrovství Tolteků. Vědomí vás vyvádí ze snu první pozornosti a vede vás do snu druhé pozornosti, kde se bouříte proti všem lžím, které vaši hlavu ovládají. Bouříte se a celý sen se začíná měnit.

10

SEN DRUHÉ POZORNOSTI

Bojovníci

KDYŽ SE POPRVÉ UČÍME SNÍT, EXISTUJE SPOUSTA VĚCÍ, které se nám nelíbí, proti kterým máme výhrady, nicméně jen přijímáme sen takový, jaký je. Potom si z nějakého důvodu začneme uvědomovat, že se nám nelíbí způsob, jakým žijeme naše životy. Začneme si uvědomovat, o čem sníme, a že takový sen nechceme. Teď zkusíme použít pozornost

podruhé, abychom svůj sen změnili a vytvořili si sen druhý. Ten Toltékové nazývají *sen druhé pozornosti* nebo *sen bojovníků*, protože nyní vyhlašujeme válku proti všem lžím ve svém poznání.

Ve snu druhé pozornosti začínáme pochybovat: „Možná, že všechno co jsem se naučil, není pravda.“ Začneme zpochybňovat to, čemu věříme, a přezkoumávat všechny názory, které jsme si osvojili. Víme, že v naší mysli existuje něco, co nás nutí dělat spoustu věcí, které možná ani dělat nechceme - něco má úplnou kontrolu nad naší myslí - a to se nám nelíbí. A tak se v určitém okamžiku začneme bouřit.

Při té vzpouře se pokoušíme obnovit svou autenticitu, kterou nazývám *integritou* já anebo celkem toho, čím jsme. Ve snu první pozornosti nemá autentické já žádnou šanci, je naprostou obětí. Nebouříme se a ani se o to nepokusíme. Ale teď už nechceme být obětí a pokoušíme se náš svůj změnit. Pokoušíme se obnovit svou osobní svobodu - svobodu být tím, kým skutečně jsme, svobodu dělat to, co skutečně chceme dělat. Svět bojovníků je svě-

tem snažení. Snažíme se změnit svět, který se nám nelíbí, a snažíme se a snažíme a snažíme a ten boj zřejmě nikdy neskončí.

Ve snu bojovníků sice bojujeme ve válce, ale ta válka není namířena proti druhým lidem. Vnějšího světa se vůbec netýká. Celá věc se odehrává uvnitř naší mysli. Je to válka proti té části naší mysli, která činí všechna rozhodnutí, jež nás vedou do našeho osobního pekla. Je to válka mezi autentickým já a tím, co nazýváme *tyran, velký soudce, zákoník, systém přesvědčení*. Je to válka mezi myšlenkami, mezi názory, mezi přesvědčeními. Nazývám to též *válkou bohů*, protože všechny ty myšlenky bojují o nadvládu lidské mysli. A stejně jako bohové antičtí, požadují lidskou oběť.

Ano, neustále dochází k obětování lidí, které nabízíme bohům, dokonce i když tvrdíme, že na obětování již nevěříme. Jména bohů samozřejmě měníme. Měníme *význam* všech těch symbolů, které nazýváme *bůh*. Možná již nevěříme v Apollóna, již nevěříme v Dia, již nevěříme v Osirise, ale věříme ve

spravedlnost, věříme ve svobodu, věříme v demokracii. Toto jsou jména nových bohů. Těmto symbolům předáváme svou moc, povznášíme je do říše bohů a ve jménu těchto bohů obětujeme naše životy.

K obětování lidí dochází neustále na celém světě a výsledek je nám zřejmý: násilí, kriminalita, věznice plné lidí, války. Vidíme sen pekla uvnitř lidstva, protože věříme tolika pověrám a tolika zkreslením poznání. Lidé iniciují války a my posíláme naše mladé, aby byli v těchto válkách obětováni. Mnohokrát ani nevědí, za co bojují.

V kterémkoliv velkém městě vidíme válku gangů. Mladí lidé se obětují a zabíjejí jeden druhého ve jménu hrdosti, ve jménu zisku, ve jménu jakéhokoliv boha, v něž věří. Bojují za svou hrdost, za vládu nad kouskem země, za symbol, který mají na svých rukou a na svých bundách, a obětují i sebe sama. Od té nejmenší španělské čtvrtě po největší národy planety vidíme skupiny lidí bojující a bránící své bohy pro něco, co neexistuje. Válka zuří v jejich nitru a oni ji šíří dál a zabíjejí jeden druhého.

Možná již v lidskou oběť nevěříme, ale právě teď tu jsou lidé, kteří říkají: „Budu ten, který se obětuje. Dejte mi zbraň a já zabiji tolik lidí, kolik jen budu moci, než zabijí oni mě.“ A toto není kritika, takhle to zkrátka je. Nebudu tvrdit, že lidská oběť je špatná. Zkrátka existuje a my nemůžeme popřít, že existuje, protože se s ní setkáváme každý den v mnoha nejrůznějších kulturách světa. Především se na ní podílíme. Jestliže někdo udělá chybu a je přistižen, jak porušuje zákon, co děláme my? Ukřížujme ho, suďme ho, pomlouvejme ho. To je další forma lidské oběti. Ano, zákony existují a možná je to ten největší hřích tyto zákony porušovat a možná jsou některé z těch zákonů zcela nepřirozené. My však zákony tvoříme, souhlasíme s tím, že podle nich budeme žít a ty zákony budeme dodržovat tak dlouho, dokud je budeme potřebovat, a právě teď je potřebujeme.

Lidé žijí v tolika lžích, že se dokonce i ta nejmenší věc se mění ve velkého démona, který nás nutí trpět. Obvykle je to jen kritika a především je

to sebe-kritika: „Jsem chudák. Podívej, co se mi přihodilo, když *mi* bylo devět let. Podívej, *co se mi* přihodilo včera večer!" Tedy, cokoliv se ve vaší minulosti stalo, teď to už není pravda. Mohla by to být ta nejstrašnější věc, ale právě teď to není pravda, protože právě teď je jedinou pravdou ta, v níž žijete. Cokoliv se ve vaší minulosti stalo, se nachází ve virtuální realitě, a cokoliv se stalo vašemu tělu, se již dávno zahojilo. Mysl vás však léta dokáže nutit trpět a žít v hanbě.

My, lidé, nosíme svou minulost a historii všude s sebou a je to stejné, jako když neseme těžkou mrtvolu. Pro některé není tak těžká, ale pro většinu lidí je ta mrtvola velice těžká. Ale nejenže je těžká, ale navíc velmi silně zapáchá. Mnozí si svou mrtvolu uchováváme, abychom se o ni dělili s těmi, které milujeme. Díky své mocné paměti ji v přítomném okamžiku oživujeme a znovu a znovu a znovu své zkušenosti prožíváme. Pokaždé, když si na tyto zážitky vzpomeneme, znovu a znovu a znovu trestáme sami sebe a všechny ostatní.

Lidé jsou jedinými živočichy na zemi, kteří sebe i ostatní za stejnou chybu trestají tisíckrát i víckrát. Jak můžeme mluvit o nespravedlnosti v ostatních částech světa, když není ani v naší mysli? Celému vesmíru vládne skutečná a nezkreslená, kterou jsme vytvořili my, umělci. Skutečná spravedlnost znamená čelit tomu, čemu říkám *akce - reakce*. Žijeme ve světě příčin a následků. Za každou akci následuje reakce. Skutečná spravedlnost znamená zaplatit jednou za každou chybu, které se dopustíme. A kolikrát za každou chybu platíme? To samozřejmě není spravedlnost.

Řekněme, že žijete s pocitem viny a hanby za chybu, které jste se dopustili před deseti lety. Omluvou pro vaše utrpení poznání, že jste „se dopustil strašné chyby," Vy se mylně domníváte, že stále trpíte kvůli něčemu, co se odehrálo před deseti lety, pravda je však taková, že trpíte něčím, co se stalo před deseti vteřinami. Znovu jste se za tu samou chybu odsoudili a velký soudce samozřejmě říká: „Musíš být potrestán." Je to obyčejná

akce - reakce. Akce je odsouzení sebe sama a *reakce* je potrestání sebe samého ve formě viny a studu. Celý svůj život opakujete stejnou akci a doufáte, že se dostaví jiná reakce a nikdy k tomu nedojde. Jediná cesta ke změně vlastního života je změnit akci a potom se změní reakce.

Chápete jak vy, vaše poznání, zraňujete sebe jako Člověka? Myslíte a soudíte pomocí všech těch symbolů, které jste se naučili. Vytváříte příběh, který zneužívá člověka. Kdykoliv dojde ke zneužití člověka, normální reakcí je zlost, nenávisť, žárlivost či jakékoliv emoce, které nás nutí trpět. Náš nervový systém je továrnou na emoce a emoce, které prožíváme, závisí na tom, co vnímáme. Tedy, vnímáme své vlastní soudy, vlastní systém přesvědčení, vlastní hlas poznání. A pomocí soudce, oběti a systému přesvědčení ovládajících náš virtuální svět jsou strach, zlost, Žárlivost, vina a stud emoce, které si vytváříme. Co jiného můžeme čekat, že vytvoříme? Lásku? Samozřejmě, že většinou ne.

Slovo je neviditelnou silou. Můžeme však vidět její projev, výraz slova, což je váš vlastní život. Vaše emoční reakce představuje měřítko přesnosti, s jakou slovem míříte. Jste šťastní nebo trpíte? Jestli vás váš sen těší anebo svým snem trpíte, je to proto, že si jej takto tvoříte. Ano, vaši rodiče, vaše náboženství, školy, vláda a celá společnost vám pomohla váš sen vytvořit a je pravda, že jste nikdy neměli na vybranou. Ale teď na vybranou máte. Můžete si vytvořit ráj, anebo si můžete vytvořit peklo. Zapamatujte si, že obojí jsou stavy mysli, které existují uvnitř vás.

Jste rádi šťastní? Pak buďte šťastní a užívejte si své štěstí. Rádi trpíte? Skvělé, proč si tedy neužívat své utrpení? Rozhodnete-li se vytvořit si peklo, výborně. Plačte, mějte bolesti, vytvořte svou bolestí velkolepé umělecké dílo. Pokud jste ale vědomí, za žádných okolností si nevyberete peklo a zvolíte si ráj. A způsob, jak si zvolit ráj, je mířit slovem přesně.

Míříte-li slovem přesně, jak se můžete odsuzovat? Jak se můžete obviňovat? Jak v sobě můžete

nést vinu či stud? Když si všechny tyto emoce nevytváříte, cítíte se skvěle! Ted se znovu usmíváte a je to naprosto autentické. Nemusíte předstírat, že jste nějací. Nesnažte se být něčím, čím nejste. Ač jste čímkoliv, je to přesně to, čím v ten daný okamžik budete. V ten okamžik se přijímáte zkrátka takoví, jací jste. Máte se rádi; těší vás být sami se sebou. Již se nezneužíváte tím, že symboly používáte proti sobě.

Proto musím opakovat, že je velmi důležité si to uvědomovat. Tyranie symbolů je mimořádně silná. Ve snu druhé pozornosti se bojovník snaží zjistit, jak symboly získaly nad člověkem moc. Celá válka, kterou bojovník vede, je proti symbolům, proti naší vlastní tvorbě, ale důvodem není nenávisť vůči symbolům. Symboly představují mistrovské dílo; jsou naším uměním a hodí nám v komunikaci. Jestliže však veškerou svou moc těmto symbolům předáváme, stáváme se bezmocní a potřebujeme být zachráněni. Potřebujeme zachránce, protože nemáme sílu, abychom to zvládli sami.

Obracíme se pak vně sebe a říkáme a prosíme Boha, aby nás zachránil. Není to ale záležitost Boha, Ježíše, Buddhy nebo Mojžíše či Mohameda. Nikdo nás nemůže zachránit, protože nikdo jiný není zodpovědný za to, co se děje v našem virtuálním světě. Kněz, ministr, rabín, šaman ani guru nemohou změnit náš svět. Ani nás manžel nebo manželka, naše děti nebo přátelé ho nemohou změnit. Nikdo jiný nemůže změnit náš svět, protože ten svět žije pouze v naší hlavě.

Mnozí lidé říkají, že Ježíš pro nás zemřel, aby nás zachránil před našimi hříchy. Ano, je to krásný příběh, ale Ježíš nečiní rozhodnutí v našich životech. Místo toho, aby nás zachránil, nám Ježíš řekl, co máme dělat. Potřebujete pomoc? Dobrá, potřebujete následovat pravdu. Potřebujete odpustit. Milovat jeden druhého. Poskytl nám všechny prostředky, ale my říkáme: „Ne, já nemohu odpustit. Raději budu žít se svým emočním jedem, se svou pýchou, se svou zlostí a svou žárlivostí." Jestliže bojujeme s lidmi, které milujeme, jestliže kolem

sebe vytváříme hodně odporu, vzpomeňte si, žijeme ve světě příčiny a následku. Musíme se toho nejprve pustit, musíme odpustit, protože odpuštění je jediný způsob, jak zbavit své emoční tělo emočního jedu.

Všichni v sobě máme emoční jed, protože jsme utrpěli citová zranění. Stává se to. Stejně jako je pro naše tělo normální, že bolí, když se říznete, je normální pro emoční tělo, že bolí, protože jsme naživu, protože jsme obklopeni predátory a my sami jsme také predátory. Není to ale ničí vina, skutečnost je zkrátka taková. Náš emoční jed nás nutí obviňovat druhé. Místo toho však můžeme přijmout zodpovědnost za naše vlastní léčení.

Pokud čekáte, že někdo přijde a zachrání vás, inu, musíte to dokázat sami. Vaším zachráncem není nikdo jiný než vy. Existují ale učitelé, kteří vám poskytnou prostředky, jež vám pomohou obnovit vědomí a vyhrát vaši osobní válku. Existují umělci, kteří vám mohou ukázat, jak svým uměním vytvoříte rajské umělecké dílo.

Řekněme, že jste dobrý umělec, ale pak kolem půjde umělecký mistr a řekne: „Líbíš se mi. Chci, abys byl mým žákem. Pojd', budu tě učit. Tvým prvním a nejdůležitějším nástrojem, aby ses stal uměleckým mistrem, bude *mířit slovem přesně*. Je to něco tak jednoduchého. Píšeš svůj vlastní příběh a nechceš přece, abys ten příběh psal proti sobě. Za druhé, *neber si nic osobně*. To ti hodně pomůže. Když s tím budeš souhlasit, většina dramatu zmizí. Za třetí, *nevytvářej si žádně domněnky*. Nevytvářej si své vlastní peklo a přestaň věřit pověrám a lžím. A za čtvrté, *vidy dělej vše, jak nejlépe dovedeš*. Konej. Praxe dělá mistra. Je to velmi jednoduché."

Pak přijde chvíle, kdy celé své tvoření začnete vnímat z jiného úhlu pohledu. Začnete si uvědomovat, že jste uměleckým tvůrcem svého života. Jste tím, kdo si vybírá plátno, barvu, štětec a techniku. Jste tím, kdo každému tahu na plátně svého života dává smysl. Jste tím, kdo veškerou svou víru vkládá do svého umění. A říkáte si: „Příběh, který tvořím, je krásný, ale již mu nevěřím. Nevěřím svému

příběhu ani příběhu kohokoliv jiného. Chápu, že je to jen umění." Výborně. To je pátá dohoda. Návrat ke zdravému rozumu, k pravdě, k vašemu *skutečnému* já. Buďte skeptičtí, *ale* naslouchejte.

Ve snu druhé pozornosti potřebujete nástroje k tomu, abyste vyhráli válku a změnili svůj svět a o to všechno v těchto dohodách jde. Toto jsou nástroje k transformaci a ovládnutí vašeho snu a záleží jen na vás, co s těmito nástroji uděláte. Těchto pět jednoduchých dohod má moc zasadit semínko pochybnosti ve všech těch omezujících, na strachu založených dohodách, které jste si celý život tvořili. Jediná šance, kterou máte, abyste se lži ve svém poznání odnaučili, je používat pozornost. Používáte pozornost, abyste si dali dohromady svůj první sen, a používáte pozornost, abyste se tento sen odnaučili.

Čtyři dohody jsou nástrojem ke druhému použití vaší pozornosti, abyste si vytvořili svůj osobní ráj a pátá dohoda je nástrojem k vítězství ve válce proti tyranii symbolů. Čtyři dohody jsou nástroje k vaší osobní transformaci a pátá dohoda je konec osobní

transformace a začátek, kdy si dáváte ten největší dar, který sami sobě můžete dát: dar *pochybnosti*.

Již jsme se zmínili, že to byla pochybnost, díky níž jsme vypadli z ráje. Nu, návrat do ráje se opět týká pochybnosti. Pochybnost je nástrojem, který používáme, abychom obnovili svou víru a vzali ji zpět z každé lži a pověry, které věříme, a vrátili tu sílu sobě. Ovšem, že můžeme také použít sílu pochybnosti proti sobě tím, že o sobě pochybujeme, že pochybujeme o pravdě. V příběhu Adama a Evy, když pochybujeme o tom, že jsme Bohem, otevírá ta pochybnost dveře k další pochybnosti a potom k další a další. Když pochybujeme o pravdě, začínáme věřit lžím. Brzy věříme tolika lžím, že již nejsme schopni vidět pravdu a padáme ze snu ráje.

Pochybnost je skvělé dílo, které jsme si vytvořili pro cestu do pekla nebo pro cestu z pekla. Tak či tak, pochybnost otevírá dveře, které vedou k našemu ovládnutí symboly, anebo pochybnost dveře zavírá, aby byl ovládnutí učiněn konec. Pokud pochybujeme o sobě, pokud pochybujeme o pravdě,

celý strom poznání - veškerá mytologie, která ovládala naši pozornost po celé naše životy - se k nám začíná vracet. Hlas poznání nás opět začíná ovládat a my začínáme pociťovat zlost, žárlivost a nespravedlnost, které následují veškeré symboly, veškeré domněnky, veškeré *myšlení*.

Tedy namísto pochybování o sobě si věřte. Namísto pochybování o pravdě, pochybujte o lžích. *Buďte skeptičtí, ale naslouchejte.* Pátá dohoda otevírá dveře do ráje a zbytek záleží jen na vás. Tato dohoda pojednává o přebývání v ráji a ráji přebývajícím ve vás. Jde o opuštění svých vazeb k symbolům, dokonce i k vašemu jména, a splynutí s nekonečnem - abyste se stali autentickými, abyste nepochybovali o sobě samých, protože dokonce i malá pochybnost může zkušenost ráje ukončit.

Pokud si věříte, následujete všechny své vrozené instinkty. Nepochybuje o tom, čím jste, a navracíte se ke zdravému rozumu. Máte veškerou moc své autenticity. Důvěřujete sobě i *životu*. Věříte, že vše bude prostě dobré a život se tak stává nesmírně

jednoduchým. Mysl již nepotřebuje všemu rozumět. Nepotřebuje *vědět*. Něco víte, něco ne, ale nemáte jedinou pochybnost o tom, jestli víte, nebo nikoli. Jestli nevíte, přijměte to. Nemusíte si vymýšlet. Když jste naprosto autentičtí, říkáte si pravdu bez jediné pochybnosti: „Líbí se mi to. Nelíbí se mi to. Chci to. Nechci to." Nemusíte dělat, co děláte neradi. Váš život vás těší a vy děláte přesně to, co děláte rádi.

Komplikujeme si život, když se snažíme pro druhé obětovat. Nejste tu určitě proto, abyste se pro někoho obětovali. Nejste tu proto, abyste uspokojili názory a hlediska ostatních lidí. *Ve snu druhé pozornosti* představuje jednu z prvních výzev strach být sám sebou - vaším *skutečným* já. Máte-li odvalu této výzvě čelit, zjistíte, že veškeré důvody, kterých jste se obávali, ani neexistují. Potom zjistíte, že je mnohem snazší být *sám sebou*, než se snažit být tím, kým nejste. Celý sen pekla vás unavuje, protože udržovat si image, nosit společenskou masku stojí energii. Unavuje vás předstírat a nebýt sám sebou. Být prostě autentičtí je to nejlepší, co můžete udělat.

Když jste autentičtí, můžete dělat cokoliv, co chcete dělat. Můžete věřit čemukoli, Čemu věřit chcete a to zahrnuje i víru v sebe sama.

Jak obtížná může být víra v *sebe* sama namísto víry v symboly? Můžete svou víru vložit do vědeckých teorií, do tolika náboženství, názorů a hledisek, ale to není *skutečná víra*. Víra v sebe sama je skutečnou vírou. Skutečná víra znamená bezpodmínečně sami sobě důvěřovat, protože se znáte a víte, kým skutečně jste.

Jakmile obnovíte vědomí toho, kým jste, válka ve vaší hlavě skončí. Je jasné, že jste tím, kdo tvoří všechny symboly. Je tedy zřejmé, odkud se bere moc vašeho slova, a proto má vaše slovo moc a nic ji nemůže zastavit. Vaše slovo se stává přesně mířeným slovem, protože máte moc nad symboly a nikoli ony nad vámi. Jakmile je vaše slovo přesně mířeným slovem, každou volbu svého života zakládáte na pravdě a válku proti tyranovi vyhráváte. Slova jsou tu, připravena k používání dle vašeho rozkazu, ale mají smysl pouze tehdy, když je používáte ke komunikaci,

k přímému spojení s někým. Když přestanete slova používat, opět svůj smysl ztrácejí.

Do konce snu druhé pozornosti se lidská podoba začne rozpadat a vaše realita se opět mění. Mění se, protože svět již nevnímáte skrze strnulou strukturu přesvědčení. Válka skončila, protože vaši víru nevkládáte do lži. Ačkoliv lži nadále existují, vy jim již *nevěříte*. Jak víte, pravda zkrátka je, ale nemusíte v ní věřit. Již ničemu nevěříte, ale dokážete vidět pravdu. Pravda je zde, je jedinečná a dokonalá. Možná, že ne tak, jak si ji vysvětľujete, možná, že ne tak, jak používáte slovo, abyste se pomlouvali nebo pomlouvali druhé, ale jakmile uzříte pravdu, komu záleží na tom, jak druzí lidé sní? Není důležité, jak druzí lidé kolem vás sní. Důležitá je vaše vlastní zkušenost. Používejte veškeré nástroje, které máte, abyste se mohli postavit čelem k tomu, čemu věříte, a rozpoznali pravdu, vyhráli svou osobní válku.

Nepotřebujete s nikým soutěžit ani s někým srovnávat. Potřebujete jen být tím, kým jste, být láskou, ale *skutečnou* láskou, nikoliv takovou láskou,

která vás ovládá a nutí v lásku věřit. Nikoliv láskou, která vás nutí žárlit a dělat si vlastnické nároky na druhé a která vás uvrhne rovnou do pekla plného pekelných mule a trestů. Nikoliv láskou, která vás nutí se ve jménu lásky obětovat, anebo vás nutí zraňovat sebe či druhé. U symbolu lásky došlo k velkému zkreslení. Skutečná láska je to, S čím se narodíte. Skutečná láska je to, kým jste.

Do vínku jste dostali vše, abyste to zvládli. Jestliže dnes hledíte do tváře svému strachu, zítra uzříte sen druhé pozornosti, svět bojovníků. Nicméně fakt, že jste dnes nad strachem zvítězili, znamená, že jste vyhráli válku. Ne, válka ještě neskončila, ale právě začala. Stále vše posuzujete, stále všechny ty sporné otázky řešíte. Myslíte si, že je hotovo, a prásk! Váš tyran je zpět. O ano, znovu a znovu a znovu. A není to jen tyran uvnitř vás, ale je to tyran uvnitř všech kolem vás a existují i tací, kteří jsou horší než ostatní. í když vedete válku již po mnoho let, alespoň se tak dokážete bránit. Jako bojovník můžete válku vyhrát nebo prohrát, jak-

mile si však to začnete uvědomovat, přestáváte být obětí. Dokud válka neskončí, tak válčíte stejně jako většina lidí.

Ve snu druhé pozornosti si začínáte budovat svůj osobní ráj na zemi. Začínáte svou víru vkládat do dohod, které podporují *život*, které zvyšují vaši radost, štěstí a svobodu. Toto je však pouze jeden krok ve vašem vývoji. Je tu mnohem více než jen to. Přichází chvíle, kdy se stanete mistry vědomí, což znamená, že se stanete mistry pravdy. A mimochodem, stanete se také mistry transformace, stanete se mistry lásky, záměru či víry, protože do té doby uvěříte v sebe sama.

Výsledkem této transformace je tvorba jiné reality, která má stejný rámec jako první dva sny, ale v této jiné realitě již nevěříte tomu, čemu jste věřili dříve. Již nevěříte lžím, které jste se naučili. Nevěříte ani slovům, která jste se naučili. Nemáte žádné pochybnosti o tom, co prožíváte, ani o tom, čím jste.

Další sen, sen třetí pozornosti, není tak daleko. Nejdříve však musíte vyhrát válku ve svém nitru

a konečně máte prostředky k tomu, abyste to udělali. Proč to tedy neudělat? Konejte, ale už se *ne-snažte*. Pokud se budete snažit, pak ve svém snažení i zemřete, a mohou vás ujistit, že milióny bojovníků již takhle zemřelo. Existuje jen velmi málo bojovníků, kteří kdy vůbec válku v lidské mysli vyhrají, ale ti, kterým se to druhým používáním pozornosti podaří, si znovu vytvářejí celý svůj svět.

II

SEN TŘETÍ POZORNOSTI

Mistři

SEN DRUHÉ POZORNOSTI KONČÍ, KDYŽ SE V NAŠICH životech stane něco velmi důležitého, co označujeme jako *poslední soud*. Je to naposledy, co sebe sama či kohokoliv jiného posuzujeme. Je to den, kdy sebe sama přijmeme takové, jací jsme a přijmeme všechny ostatní takové, jací jsou. Když nadejde den našeho posledního soudu, válka v naší hlavě skončí

a *sen třetí pozornosti* začíná. A bude to znamenat konec našeho světa, ale také jeho začátek, protože se již nenacházíme ve snu bojovníků. Jsme ve vyšším světě, neboli v tom, co já nazývám *snem mistrů*-

Mistři jsou bývalí bojovníci. Vyhráli svou osobní válku a mají v sobě mír. *Sen mistrů* je snem pravdy, sen respektu, sen plný lásky a radosti. Je to hřiště života a je smyslem našeho Života. Na takové místo nás může zavést pouze vědomí.

Mnoho náboženství hovoří o posledním soudu jako o trestu pro hříšníky. Popisují jej jako den, kdy Bůh přijde a bude nás soudit a všechny hříšníky zahubí. To není pravda. Poslední soud je kartou Tarotu, jenž představuje pradávnu mytologii pocházející z Egypta. Když náboženská učení hovoří o posledním soudu, stěží bychom se takového dnu dočkali, protože je to den, kdy mrtví vstávají z hrobu, což znamená, že my vstáváme z mrtvých. Je to den, kdy obnovujeme své vědomí a probouzíme se ze snu podsvětí. Je to den, kdy se již nebojíme být opět naživu. Tehdy se navrátíme k našemu skutečnému

stavu, našemu božskému já, a pocítujeme spojení lásky se vším, co existuje.

Zmrtvýchvstání je úžasný koncept náboženských učení celého světa. Jakmile si uvědomíte, že téměř vše, co jste se prostřednictvím symbolů naučili, není pravda. Jediné, co zbývá, je užívat si života a to je zmrtvýchvstání. Když všemu dáváte význam prostřednictvím symbolů, vaše pozornost je roztržena mezi mnoho věcí najednou. Když všemu odeberete význam, jste ve spojení a stanete se sami pro sebe celistvými. Stanete se jedinou živou bytostí, která existuje. Neexistuje žádný rozdíl mezi vámi a hvězdou na obloze, či mezi vámi a skálou na poušti. Vše, co existuje, je součástí jediné existující živé bytosti. Když tuto pravdu zažijete, třeba i jen na chvíli, celá konstrukce vašeho systému přesvědčení zmizí a vy vstoupíte do úžasného snu ráje.

Dnešek může být stejný jako každý jiný den, anebo se může stát dnem oslav, dnem vašeho zmrtvýchvstání, dnem, kterým změníte váš svět tím, že se vrátíte do života. Může být dnem, kdy vaše skutečné

já vstane z hrobu přesvědčení, že jste tím, čím si *myslíte*, že jste a stane se tím, čím *skutečně* jste.

Ve snu třetí pozornosti jste si konečně uvědomili, co jste, ale nikoliv pomocí slov. A protože tu nejsou žádná slova, kterými byste vysvětlili, co jste, vracíte se zpět do ticha a míru, místa, kde nepotřebujete používat slova, abyste věděli, co jste. To je to, co by mistři esoterických filozofií odhalili svým žákům. "Nejvyšší bod, kterého můžete dosáhnout je, když jdete za symboly a splynete v jedno se životem, s Bohem.

Pradávná náboženství tvrdí, že nikdo nemůže vyslovit jméno Boha a je to absolutní pravda, protože pro charakteristiku Boha žádný symbol neexistuje. Jediný způsob, jak Boha poznat je Bohem být. Když se stanete Bohem, říkáte si: „O, tak proto jsem se ten symbol nemohl naučit." Pravda je, že ne- « známe jméno toho, kdo nás stvořil. Slovo *Bůh* je jen symbol, který označuje to, co *skutečně* existuje, a já se používání tohoto slova bráním, protože je to symbol, který je tolik zkreslený. Používáme-li symboly k charakteristice Boha, potřebujeme se dohodnout

na významu těchto symbolů a potom, které z hledisek vlastně používáme? Existují miliardy různých hledisek. Jako umělec dělám to nejlepší, co dokážu, abych Boha namaloval slovy, a je to jediná věc, kterou mohou nabídnout - obrázek Boha z mého osobního pohledu. Cokoliv řeknu, je samozřejmě jen příběh, který je pravdivý pouze pro mě. A možná, že mu budete rozumět a možná, že ne, nicméně budete mít alespoň představu o mém úhlu pohledu.

Je trochu obtížné sen mistrů vysvětlovat, protože skutečné učení se neděje slovy. Děje se přítomností. Kdybyste dokázali cítit přítomnost mistra, naučili byste se mnohem více, než se dokážete naučit ze slov. Slova nedokáží vyjádřit ani malinký kousíček zkušenosti. Používáte-li však svou představivost, mohou vás slova zavést na místo, kde můžete zažít sebe sama. A to je můj záměr právě teď - abyste rozšířili své vědomí k bodu, kde dokážete *vnímat*, co skutečně jste, a kde dokážete *cítit*, co skutečně jste.

Místo používání slov bude možná lepší postavit se tváří v tvář Bohu, takže Boha uvidíte. A když

vám Boha tváří v tvář ukáží, uvidíte sami sebe. Věřte tomu nebo ne, uvidíte sebe sama, protože vy jste projevem Boha. A pokud byste dokázali vnímat, co *hýbe* vaším tělem, pak byste vnímali *skutečného* Boha. Podívejte se na svou vlastní ruku. Zahýbejte prsty. Síla, která hýbe vašimi prsty je to, co Tolťkové nazývají *záměr*, anebo co já nazývám *život, nekonečno* nebo *Bůh*.

Záměr je jedinou živou bytostí, která existuje a je to ta síla, která vším pohybuje. Vy nejste těmi prsty. Vy jste silou, která jimi pohybuje. Prsty vás poslouchají. Můžete si to jakkoliv vysvětlit: „O, můj mozek, mé nervy..." Jestliže vám jde ale o pravdu, síla, která pohybuje vašimi prsty je stejnou silou, která vás nutí snít. Je stejnou silou, která otevírá květinu nebo pohybuje větrem, tvoří tornádo nebo pohybuje hvězdami v celém vesmíru nebo způsobuje, že se elektrony pohybují okolo atomů. Existuje pouze jediná živá bytost a vy jste tou bytostí. Vy jste ta síla, která se nekonečným množstvím způsobů projevuje ve všech vesmírech.

Prvním projevem této síly je světlo, neboli energie, což je totéž, a vše je tvořeno prostřednictvím této energie. Vědci vědí, že je vše stvořeno z energie, a protože ve vesmíru existuje pouze jediná síla, která tuto energii tvoří, tak se v tomto bodě věda a náboženství setkávají a my tomu můžeme rozumět tak, že jsme Bůh, protože jsme světlo. To je to, co jsme. To je to, čím je všechno v miliardách a miliardách různých frekvencí či projevech světla. A všechny ty různé frekvence dohromady tvoří jediné světlo.

Záměr je silou, která tvoří světlo, a my můžeme říci, že světlo je poslem záměru, protože v sobě nese poselství života, jež se dostává všude. Světlo obsahuje veškeré informace ke stvoření všeho, co existuje, včetně jakékoliv formy života - lidí, opic, psů, stromů - čehokoliv. Všechny druhy života na planetě Zemi jsou stvořeny ze specifického paprsku či frekvence světla, kterou vědci nazývají DNA. A rozdíl uvnitř samotné DNA může být minimální, když se ale projeví, mohl by to být rozdíl mezi člověkem a opicí nebo člověkem a jaguárem nebo člověkem a stromem.

Světlo má mnoho vlastností. Je živé. Je to živá bytost a je mimořádně inteligentní. Tvoří veškerý čas a transformuje jej. Světlo nelze zničit. Světlo je všude a vše je plné světla, my jsme ale schopni světlo vidět jen tehdy, odráží-li jej hmota. Když vyšleme nějaký objekt z planety Země do vesmíru, ten objekt vidíme, protože odráží světlo. Prázdné prostory mezi hvězdami, galaxiemi a všemi vesmíry neexistují, což znamená, že všechny vesmíry jsou propojené.

Jste celým vesmírem. Země je další vesmír. Slunce a všechny planety okolo něj jsou dalším vesmírem. Všechny solární systémy společně tvoří další vesmír a můžeme takhle pokračovat dál a dál, dokud neuzříme jedinou živou bytost tvořenou miliardami a miliardami odlišných živých bytostí.

Každá živá bytost je chráněna silou, kterou nazýváme *duše*. Duše je síla, která celý vesmír spojuje a rozeznává celost této bytosti. Duše činí hmotu neprostupnou, což znamená, že vytváří něco jako hranice mezi bytostmi. Duše dává všemu tvar. Bez této síly by neexistoval žádný rozdíl mezi vámi

a květinou, rybou nebo ptákem. Vaše duše se narodila v okamžiku vašeho početí a rozeznává každou svou součást - každou molekulu a buňku, každý orgán vaší bytosti. Vaše duše rozeznává vše, co patří do vašeho vesmíru, a odmítá vše, co do něj nepatří.

Ve snu třetí pozornosti si uvědomujete, že vaše tělo představuje celý vesmír tvořený miliardami živých bytostí- tvořený z atomů, molekul, buněk, tkání, orgánů a systémů, dokud se celý vesmír nestane jedním. A z pohledu myslí to vypadá, že existuje pouze jediný úhel pohledu - ten za vašimi očima. Ponoříte-li se však hluboko do vědomí, zjistíte, že každý atom ve vašem těle má osobní úhel pohledu, protože každý atom žije. Každý atom představuje celý vesmír a není to nic jiného, než miniaturní solární systém s hvězdami a planetami. To, co mají všechny vesmíry společné, je, že každého z nich oživuje absolutní energie nekonečna.

Vy, ta síla, jste živí, jste absolutní energií. Vy jste pravdou a jste skuteční. Vše ostatní, včetně všeho, co znáte prostřednictvím symbolů, není pravda.

Není to skutečné. Je to iluze, i když krásná. Světlo není jen inteligentní, má paměť. Tvoří obraz sebe sama a celý svět iluze, který se stává vaší myslí, způsobem, jakým sníte. Vaše sny nejsou hmotou, ale jejím odrazem a ten odraz existuje ve hmotě, kterou nazýváme *mozek*. Mozek není ničím jiným než zrcadlem. Jak už jsme se zmínili dříve, podíváte-li se do zrcadla, vidíte svou vlastní mysl, svůj vlastní sen.

Když poprvé otevřete oči, začnete vnímat světlo a světlo se stává vaším učitelem. Světlo promítá do vašich očí informace, kterým nerozumíte. Byli jste však stvořeni, abyste světlo vnímali, abyste se světlem splynuli v jedno, neboť světlo je vaší druhou polovinou. A protože jste světlem, stále tvoříte a stále se transformujete a vyvíjíte. Světlo vstupuje přímo do vašeho mozku a váš mozek představuje, aby tak přeměnilo vás, virtuální realitu, aby z vás učinilo lepší odraz sebe sama. Když světlo přeměňuje váš mozek, mozek sám přeměňuje boží továrnu, DNA, pro další potenciální lidskou bytost, která z vás může vzejít.

A stejně jako má vaše tělo mnoho různých orgánů - mozek, srdce, plíce, žaludek, kůže - jenž všechny společně tvoří vás jako celek. Každý orgán ve vašem těle je složen z různých druhů buněk. Vědí buňky, že všechny společně jsou pouze jednou živou bytostí, tedy *vámi*? Víme my lidé, že všichni společně jsme pouze jednou živou bytostí, tedy *lidstvem*?

Jste obklopeni miliardami lidí. Stejně jako vy byli i oni naprogramováni být Člověkem. Muž nebo žena, poznáváte je. *Víte*, že to jsou lidé jako vy. *Víte* to. Co však možná nevíte, že my lidé jsme orgánem krásné planety Země. Planeta Země je živá. Je to živá bytost a celé lidstvo má pro planetu funkci orgánu této živé bytosti. Lesy jsou dalším orgánem, atmosféra je dalším orgánem - každý druh představuje další orgán - a my všichni společně pracujeme, abychom vytvořili rovnováhu, která je metabolismem planety Země.

Celé lidstvo je jednou živou bytostí a toto již není pouhá teorie. My lidé spolu žijeme. Máme stejné tělo, máme stejnou povahu mysli i potřeby.

Vytváříme si všechny ty symboly, abychom jeden druhému rozuměli. Muži či ženy, oběti, bojovníci či mistři, jsme všichni stejní. Žádný člověk není lepší ani horší než kterýkoliv jiný člověk. Žádný člověk není lepší ani horší než cokoliv, co ve vesmíru existuje.

Na nejhlubší úrovni naší bytosti neexistuje žádný rozdíl mezi člověkem a psem nebo mezi člověkem a blechou nebo mouchou nebo květinou. Jsme stejní, pocházíme ze stejného místa a nezáleží na tom, odkud se bere náš příběh. Nezáleží na tom, jsme-li křesťanem, buddhistou, muslimem nebo hinduistou. Pocházíme ze stejného místa a do stejného místa se navrátíme.

Nekonečno tvoří vše, co existuje a když je cyklus u konce, vše se do nekonečna navrácí. Tělo samozřejmě umírá, protože tělo je smrtelné, ale vy, síla, jste nesmrtelní. Uvnitř té síly, kde přebývá mysl, jsou lži jedinou věcí, která umírá. Ve starobylém Egyptě se tradovalo: Je-li tvé srdce v okamžiku smrti lehčí než pírko, pak vítěj v nebi. Je-li tvé srdce těžší než pírko, do nebe nepříjdeš. Lži se nemohou navrátit

k moci, ale pravda se k moci navrácí, protože pravda je odrazem moci. Je odrazem nekonečna. Naskýtá se otázka: Jak těžké jsou vaše lži? Je vaše srdce obtěžkáno vztekem, strachem, vinou, lítostí?

Ve snu třetí pozornosti již pravda zničila všechny lži a jedinou věcí, která přežívá, je pravda, což znamená vaše skutečné já. Vy jste tou silou. Jste životem, což je pravda, a od tohoto okamžiku se váš sen stává rájem. Váš sen se stává krásným mistrovským dílem umění, krásným mistrovským dílem lásky. To vás přivádí ke třetímu mistrovství Tolteků, *mistrovství lásky*, neboli *mistrovství záměru* či *víry*. Raději to nazývám *mistrovstvím víry*, protože v něm dosahujete mistrovství důvěry v sebe sama. To znamená, že realizujete sílu, kterou máte: sílu záměru, sílu života, sílu přesvědčení, sílu víry a sílu lásky. Všechny jsou samozřejmě stejnou silou. Jsou *absolutní silou*.

V okamžiku, kdy se stanete mistry víry, žijete svůj život v lásce, protože láska je tím, čím jste vy, a je úžasná. V tom okamžiku zcela přijmete své tělo, své *emoce*, svůj život, svůj příběh. Respektujete

sebe sama. Respektujete všechny umělce, všechny vaše bratry a sestry. Respektujete veškeré tvoření. Milujete sebe sama bezpodmínečně a nebojíte se svou lásku vyjadřovat, říkat druhým „Miluji tě“. Když se stanete mistry víry, když žijete svůj život v lásce, vidíte, jak se vaše vlastní láska odráží v každé vedlejší postavě vašeho příběhu a vy každou vedlejší postavu svého příběhu bezpodmínečně milujete tak, jako milujete sami sebe.

Toto mění váš vztah s ostatními lidmi. Činí vás to zcela neosobními. Nepotřebujete důvody, abyste někoho milovali nebo nemilovali. Dokonce si ani *nevybíráte*, zda budete milovat, neboť láska je vaší přirozeností. Láska z vás vyzařuje jako světlo ze slunce. Celá vaše přirozenost z vás vyzařuje taková, jaká je, bez očekávání. A vaše láska nemá nic společného se slovy ve vaší hlavě. Nejsou tu žádné příběhy. Je to zkušenost, kterou nazýváme *spojením*, což znamená mít stejnou frekvenci, stejnou vibraci jako láska. Takoví jste bývali před tím, než jste se naučili mluvit, něhot: jste vzešli z úplné hloubky

pekla snu první pozornosti do lepšího snu, snu druhé pozornosti. Dokud nezačínáte snít sen třetí pozornosti, kde víte, že vše co vidíte, vše o čem sníte, je virtuální realita tvořená světlem.

Tisíce let už lidé vědí, že uvnitř každého Člověka existují tři světy. Z téměř každé filozofie a mytologie se dozvídáme, že lidé vše rozdělili do tří světů, ale nazvali je různými jmény a k jejich popisování používají různé symboly. Jak již víme z tradice umělců, tj. z tradice Toltéků, tyto tři světy jsou známy jako *sen první pozornosti*, *sen druhé pozornosti* a *sen třetí pozornosti*. V Řecku a Egyptě byly známy jako *podsvětí*, *svět* a *horní svět*. V křesťanské tradici jsou známy jako *peklo*, *očistec* a *ráj*.

Koncept světa, který máme dnes, se v mnohém liší od toho, jak jej chápali lidé před tisíci lety. Pro ně nebyl svět planetou, ale byl vším, co můžeme vnímat, vším, co známe. Proto se tradovalo, že každá hlava je svět, protože každý z nás si v hlavě vytváříme celý svůj svět a v tom světě žijeme. Většina lidí žije ve snu první pozornosti, v podsvětí. Další

velká část lidstva žije ve snu druhé pozornosti, světě bojovníků, a je to díky tomuto snu, že se lidstvo ubírá správným směrem a vyvíjí se tak, jak se vyvíjí.

Obvykle věříme, že v horním světě existuje jen samé dobro a v podsvětí pouze samý strach a zlo, to ale není tak úplně pravda. V každém člověku existují všechny tři světy. Nosíme v sobě podsvětí, stejně jako v sobě nosíme horní svět. V podsvětí existuje absolutní nekonečno a v horním světě také existuje absolutní nekonečno a obojí se setkává ve světě, tedy tam, kde žijeme. Cesta do podsvětí se stává volbou a stejně tak cesta do horního světa se stává volbou.

Ve snu mistrů si uvědomujeme, že učinit rozhodnutí znamená převzít moc do svých rukou. Celý svůj sen ovládáme tím, že si vybíráme z různých možností. Každá volba přináší důsledky a mistr snu si je těchto důsledků vědom. Naše volba dokáže mnohé dveře otevřít a mnohé další dveře uzavírá. Ne zvolit si žádnou z možností je také možnost, pro kterou se můžeme rozhodnout. Tím, že si volíme

z různých možností, můžeme své umění snít zdokonalovat a vytvářet si ten nejkrásnější život.

Skvělým umělcem snění může být kdokoliv, mistrovství však přichází, až kdys máme úplnou kontrolu nad svým snem, což znamená, že obnovíme kontrolu nad svou vlastní pozorností. Když ovládneme pozornost, pak skutečně ovládneme záměr, což znamená, že máme úplnou kontrolu nad možnostmi, pro které se rozhodujeme. Sen našeho života se bude ubírat kamkoliv si určíme.

V běžném snu Udí je pozornost ovládána systémem přesvědčení. A protože je naše osobní síla či vůle slabá, kdokoliv dokáže naši pozornost upoutat a vnutit nám nějaký názor. Vůle či záměr je síla, která dokáže pohnout tím, co existuje, anebo dokáže změnit směr toho, co existuje. Vůle je to, co pozornost udržuje a co ji přesouvá. Jakmile máme dost síly k tomu, že dokážeme používat svou vůli, získáváme kontrolu nad pozorností. Potom můžeme konečně získat kontrolu nad svými přesvědčeními a zvítězit ve válce za kontrolu nad naším snem.

Ve snu třetí pozornosti nezaměřujeme svou pozornost na život. My *jsme* život, my *jsme* síla, my *jsme* záměr a záměr ovládá pozornost. Sen třetí pozornosti je snem čistého záměru. Uvědomujeme si, že jsme život - nejen jako koncept, ale jako konání, jako úplné vědomí. Nyní dokážeme vidět očima pravdy a to je zcela jiný úhel pohledu.

Když se poprvé učíte snít, váš systém přesvědčení staví pravdě milióny malých překážek. Když už konstrukce vašeho systému přesvědčení neexistuje, odstraníte překážky a nevnímáte už pouze jediný úhel pohledu. Existuje mnoho úhlů pohledu, které dokážete najednou vnímat. Sebe sama vnímáte nejen z úhlu pohledu člověka, ale i z hlediska síly. Vnímáte sebe sama nejen jako sílu, ale i jako projev této síly. Víte, že jste světlo, že jste pouhým obrazem ve světle a svou pozornost užíváte k tomu, abyste byli svědkem snu z hlediska světla. Vše, co je mimo vás, již nevnímáte, jakoby to bylo od vás odděleno. Ve všem cítíte svou celost. Vnímáte sebe sama jako jedinou Živou bytost, která existuje, a není

to tak, že to pouze vnímáte. Vy to *víte*. Jak jsme již zmínili, chápete, co jste, ale nikoliv prostřednictvím slov. Nepotřebujete symboly. Používáte-li symboly, abyste pochopili, co jste, pak zatímco se snažíte sebe sama pochopit, můžete se v symbolech ztratit.

Nazýváte se *člověkem* a možná se s tím symbolem ztotožňujete, ale v Číně nejste člověk, ani ve Španělsku nebo Německu nejste člověk. *Člověk* představuje pouze jeden symbol a jaký je význam tohoto symbolu? Mohli byste napsat celou knihu a použít tisíce symbolů, abyste popsali význam *člověka* a přesto byste neobsáhli všechno. A to jde pouze o jeden symbol! Používat symboly k tomu, abyste pochopili, co jste, není nic než pouhý nesmysl. Cokoliv si *myslíte*, že jste, nebude nikdy pravda, protože symboly nejsou pravdivé.

Řeknete-li kočce: „Hej ty, pse!“, nic to s ní neudělá a neodpoví vám. Řeknete-li nějakému člověku: „Hej ty, pse!“, ten člověk určitě zareaguje: „Já nejsem pes.“ Některé lidi to může urazit a některé rozesmát, pro některé to bude tragické a pro

ostatní komické, protože se setkáváme s různými úhly pohledu. Potřebují zvířata znát symbol pro to, čím jsou? Nu, ona to nevědí a nezáleží jim na tom. Ona zkrátka jsou. Nepotřebují symboly, aby svou existenci obhajovala.

Jestliže se mě někdo zeptá, čím jsem, mohu říci: „Jsem lidská bytost. Jsem muž. Jsem tvořen energií. Jsem tvořen hmotou. Jsem otec, jsem lékař.“ Mohu používat symboly, abych identifikoval, co jsem, abych obhájil, co jsem, abych se pokusil sobě porozumět. Symboly ale doopravdy nic neznamenaají. Pravda je, že já nevím, co jsem. Jediné, co vím, je, že jsem. Jsem živý a vy se mě můžete dotknout. Sním a uvědomuji si, že sním. Nic jiného není důležité, protože vše ostatní je jen příběh. Symboly mně nikdy neřeknou, co jsem, anebo odkud jsem přišel, a není to důležité, protože se tam stejně vrátím. Proto mám za jednoho z největších hrdinů kreslenou postavičku Pepka námořníka, který říká: „Jsem, co jsem, a to stačí k tomu, abych byl.“ To je moudrost. To je úplné přijetí, což znamená úplný respekt vůči tomu, co

jsem, protože jsem pravdivý. Možná to, co říkám, pravda není, ale já jsem pravda, a totéž platí pro vás.

Jste naživu, existujete, to je pravda, ale co jste? Pravda je taková, že to nevíte. Znáte jen to, co si myslíte, že jste, znáte jen to, co jste se naučili, že jste, znáte jen to, co vám řekli, že jste, znáte jen to, co předstíráte, že jste, znáte jen to, jak byste si přáli, aby vás ostatní lidé vnímali, a pro vás to všechno může být pravda. Ale je to *skutečně* pravda, že jste tím, čím tvrdíte, že jste? Já si to nemyslím. Cokoliv o sobě prohlásíte, je jen symbolika a je naprosto zkreslená vašimi přesvědčeními.

Když konečně vnímáte sebe sama bez veškerého poznání, které jste nahromadili, výsledkem je: já *jsem*. Jsem, co jsem, jste, co jste. Úplné přijetí čehokoliv, čím jste, je to, na čem záleží. Jakmile zcela přijmete, Čím jste, jste připraveni užívat si života. Již neexistuje žádné posuzování, žádná vina, žádný stud, Žádné výčitky.

Když necháte symboly stranou, to, co zbývá, je holá pravda, čistá a jednoduchá. Nepotřebujete

vědět, co jste a to je obrovský objev! Nepotřebujete předstírat, Že jste někým, kým nejste. Můžete být zcela autentičtí. A díky tomu můžete předávat poselství a tím poselstvím je vaše skutečné já. Vaše přítomnost je tím poselstvím. Je to ta samá přítomnost, kterou můžete cítit, když se vám narodí vaše první dítě a vy jej konečně držíte ve svých rukou. Můžete ve svých rukou cítit přítomnost božství, aniž byste čemukoliv rozuměli, bez jakýchkoliv slov.

Přítomnost každého čerstvě narozeného miminka má stejnou kvalitu, je to Bůh, nekonečno, vtělení anděla a my jsme na reakci na přítomnost miminka naprogramováni. Miminko nepotřebuje říci jediné slovo, jeho přítomnost říká vše. Pouhá jeho přítomnost probouzí potřebu dávat a ochraňovat. Když je to vaše vlastní miminko, instinkt je ještě silnější. Potom je taková přítomnost skutečně něco neuvěřitelného. Ta přítomnost probouzí vaši štědrost a vy zkrátka začnete dávat svému dítěti, aniž byste očekávali cokoliv nazpět, pravděpodobně až do určitého okamžiku,

kdy vaše dítě vyroste a zdá se, jakoby se ta přítomnost vytratila.

Když jste se narodili, vaše přítomnost stačila k tomu, aby v lidech kolem vás probudila instinkt věnovat vám pozornost, chránit vás, snažit se uspokojit vaše potřeby. Stále tu přítomnost v sobě máte, ale dlouho byla potlačovaná. Ceká, aby se projevila. Abyste skutečně svou přítomnost cítili, potřebujete si plně uvědomovat. Potřebujete veškeré své tvoření vnímat z jiného úhlu pohledu, z místa, kde je vše jednoduché. Když si neuvědomujete, nic nevypadá logicky a převládá strach a vytváří velký *mitote*.

Pátá dohoda představuje důležitou část obnovování toho, čím jste, protože využívá sílu pochybnosti, aby zrušila veškeré kletby, pod jejichž vládou jste se dosud nacházeli. Používání kouzla k obnovení přítomnosti, kterou jste dávno ztratili, je pro vás velmi silným záměrem. Když veškerou svou pozornost nevěnujete svému příběhu, dokážete *vidět*, co je skutečné, a dokážete to i *cítit*. Když nejste ovládnáni symbolikou, obnovujete přítomnost, v níž jste byli, když

jste se narodili, a emoce lidí kolem vás na vaši přítomnost reagují. Potom druhým lidem dáváte jedinou věc, kterou skutečně máte, což jste vy sami, vaše přítomnost. To má obrovský význam. Toto se však děje jen tehdy, stanete-li se naprosto autentičtí.

Představte si, že se stáváte takovými, jakými jste byli v dětství. Tehdy jste ještě nechápali význam jakéhokoliv symbolu. Poznání převzalo vládu nad vaší myslí až později. Když obnovíte svou přítomnost, jste jako květina, jako vítr, jako oceán, jako slunce, jako světlo. Jste jako vy. Není co obhajovat, není čemu věřit. Jste tady jen proto, abyste byli, z žádného jiného důvodu. Nemáte žádné poslání než to, abyste si užívali života, abyste byli šťastní. Jediná věc, kterou potřebujete, je pouze být svým *skutečným* já. Být autentičtí. Být přítomností. Být štěstím. Být láskou. Být radostí. Být sami sebou, to je to hlavní. To je moudrost.

Ti, kteří dosud nezmoudřeli, hledají dokonalost. Hledají Boha nebo ráj a snaží se to vše objevit. Není nic, co bychom měli hledat. Je to tu. Vše je

uvnitř vás. Nepotřebujete hledat ráj, rájem jste právě teď. Nepotřebujete hledat štěstí, jste šťastím, ať jste kdekoliv. Nepotřebujete hledat pravdu, vy jste pravdou. Nepotřebujete hledat dokonalost. To je iluze. Nepotřebujete hledat sami sebe, nikdy jste sebe neopustili. Nemusíte hledat Bůh. Bůh vás nikdy neopustil. Bůh je vždy s vámi, vy jste vždy se sebou. Jestliže nevidíte Boha všude, je to proto, že vaše pozornost je zaměřena na všechny ty bohy, v něž *skutečně* věříte.

Přítomnost nekonečna je všude, pokud se však nacházíte v temnotě, nevidíte, co tam je. Nevidíte to, protože vidíte jen své vlastní poznání. Tím snem navigujete své tvoření, a když vaše poznání nedokáže vysvětlit, co se ve vašem životě děje, cítíte se ohrožení. Znáte to, co znát chcete, a cokoliv, co ohrožuje vaše poznání, do vás vnáší pocity nejistoty. Nicméně přijde ta chvíle, kdy si uvědomíte, že poznání není nic jiného než popis snu.

Jste tím nepoznatelným. Jste tu, abyste jen byli v tomto okamžiku, v tomto snu. Bytí nemá s poznáním

nic společného. Netýká se porozumění. Nepotřebujete rozumět. Netýká se učení. Jste tu, abyste se odnaučovali, a tak to je, dokud si jednoho dne neuvědomíte, že nic nevíte. Víte jen to, čemu věříte, co jste se naučili, jen abyste zjistili, že to nebyla pravda. Sokratovi, jednomu z největších filozofů všech dob, trvalo celý život, než dospěl do bodu, kdy řekl: „Co se mě týká, vše, co vím, je, že nic nevím.“

12

PROMĚNA VE VIZIONÁŘE

Nový úhel pohledu

PŘED DVĚMA TISÍCI LETY JEDEN SLAVNÝ MISTR ŘEKL:
„A budete znát pravdu a ta pravda vás osvobodí.“
Nuže, nyní víte, že pravda je, co jste vy. Dalším
krokem je pravdu *vidět*, abyste viděli, co jste. Jen
tehdy budete osvobozeni. Osvobozeni od čeho?
Osvobozeni od všech zkreslení ve vašem poznání,
osvobozeni od veškerého emočního dramatu, které

přichází jako důsledek vaší víry ve lži. Když vás pravda osvobodí, symboly, které jste se naučili, již dále neovládají vás svět. Potom nejde o to, zda máte pravdu, nebo se mýlíte, anebo zda je to do' bré, nebo špatné. Nejde o to, zda jste vítěz, nebo poražený. Nejde o to, zda jste mladý, nebo starý, krásný, nebo ošklivý. Tomu všemu je konec. Nebyly to nic víc než symboly.

Budete vědět, že jste naprosto svobodní, když už nebudete muset být tím já, které předstíráte. Tato svoboda je opravdová. Je to svoboda být skutečným já a je to ten největší dar, který si můžete dát.

Představte si život beze strachu, bez posuzování, bez obviňování, bez viny, bez studu. Představte si, jak žijete svůj život, aniž byste se snažili jednat podle názorů druhých lidí, aniž byste se snažili jednat podle svého vlastního názoru, podle svého zákoníku. Představte si, jak jiný by váš život byl, kdybyste žili s vděčností, láskou, upřímností a spravedlností začínaje sami u sebe. Představte si tu jednotu mezi sebou a svým tělem, kdybyste byli ke svému tělu zcela

upřímní, kdybyste byli za své tělo zcela vděční a zacházeli s ním spravedlivě. Představte si, že jste sami sebou a nesnažíte se nikoho o ničem přesvědčovat. Představte si, že jen díky tomu, že jste sami sebou, jste šťastní a že kamkoliv se vydáte, ráj vás následuje, neboť vy jste rájem. Představte si, že s takovou svobodou žijete. Ano, pravda vás osvobodí, ale nejprve potřebujete pravdu *vidět*.

Chci, abyste pozorovali, zda je váš příběh pravda nebo pravda není. Buďte jen svědky toho, co *je*, bez jakéhokoliv posuzování, protože cokoliv vytváříte, je dokonalé. Všude kolem sebe pozorujte své prostředí, rámec vašeho snu. Pozorujte svá přesvědčení, způsob, jakým se odrážejí do příběhu vašeho života. Pozorujte, kam vaše pozornost celý váš sen přivádí. Nechci, abyste o tom *přemýšleli*. Chci, abyste to viděli a vidět neznamená přemýšlet, je to pravda?

Nuže, pokud to pravda není, tak teď víte, že tomu nemusíte věřit. Místo toho, abyste věřili, učte se *vidět*. To, čemu věříte, si na základě svého poznání rovnou zkreslujete. Když však opustíte poznání

a vydáte se za symboly, v určitém okamžiku svého života se začnete měnit ve vizionáře. Vizionář je snivec, jenž se stal mistrem snění a naučil se *vidět*. Umělec, snivec, posel, vizionář - existuje tolik způsobů, jak vás nazvat. Já vás raději nazývám umělcem, protože celé vaše tvoření je jedním mistrovským uměleckým dílem.

Toto je vaše šance své dílo vidět jak *je*, vidět pravdu. Nejprve však musíte opustit vše, co není pravdivé, vše, co není nic než pověra nebo lež. Jste-li ochotní odhalit pravdu, zjistíte, že váš příběh, ať je jakýkoliv, zcela nepravdivý. Víte, že váš příběh není pravda. Potřebujete jen odvahu opustit to, čím nejste, opustit minulost, oddělit se od svého příběhu, protože *vy* nejste vašim příběhem. Ve chvíli, kdy již nevěříte všem lžím, které jste si namlouvali, se přesvědčíte, že nezáleží na tom, jak moc to bolí. Pravda je milionkrát lepší než věřit lžím.

V jakémkoliv románu, v jakémkoliv filmu či skutečném životním dramatu je vyvrcholením příběhu chvíle pravdy. Předtím veškeré drama příběhu

roste a roste. Napětí se stupňuje, dokud jako přílivová vlna nepřijde pravda a všechny lži nezničí. V rozhodujícím okamžiku lži nedokáží odolat pravdě a zaniknou. Neexistuje již žádné napětí. S pravdou se navrací mír a my cítíme úlevu, že drama skončilo.

Když pravda přijde do vašeho vlastního příběhu, tak se samozřejmě vše, čemu věříte, cítí ohroženo. Převládne strach a říká: „Pomoc! Celá konstrukce mého života, vše, čemu jsem dosud věřil, se rozpadá. Co si bez všech mých lží počnu? Jestliže už nebudu všemu věřit, jestliže už nebudu pomlouvat, nebudu mít co říci." *Přesně tak!* Toto se vám tu snažím celou dobu sdělit.

Lidé se mě ptají: „Pokud už nebudu věřit všem těm symbolům a každému slovu odeberu svou víru, jak potom mohu s někým komunikovat? Jak mohu v životě, bez základů toho, co vím, přežít?" Jak vidíte, síla pochybnosti působí v jejich myslích a je dokonce silnější než dříve.

Pokud si vzpomenete, jací jste byli, než jste se naučili mluvit, když jste se podobali ostatním

zvířatům, zjistíte, že jste v té době komunikovali beze slov. Chci, abyste v sobe objevili, čím jste dávno byli, abyste se vrátili zpět k původní autenticitě z doby předtím, než jste se naučili mluvit a umožnili si prožitky pravdy, aniž byste přitom používali rozum a slova. Chci, abyste se obrátili přímo do svého srdce a beze slov hledali pravdu, abyste objevili vaše autentické já a veškerou svou mocí jej vyvedli na světlo.

Vyvrcholením návratu k vašemu já je okamžik, kdy sami sebe konečně uzříte očima pravdy. Pokud dokážete své autentické já vidět, to, co uvidíte, si zamilujete. Uzříte velkolepost své přítomnosti a to, jak jste úžasní a krásní. Uzříte v sobě dokonalost a to zruší jakoukoliv pochybnost, o které vás kdokoli přesvědčil. Uzříte, že jste světlo, že jste *život* a když přijmete své vlastní božství, stanete se lepším odrazem života.

Jste tu, abyste se ze života těšili. Nejste tu proto, abyste svým dramatem či svou osobní důležitostí trpěli. To nejste *vy*, to nepatří k vaší přítomnosti. Jste tu, abyste byli snivcem, abyste byli umělcem, abyste byli vizionářem. Nemůžete však být vizionářem.

řem, máte-li oči jen proto, abyste viděli svůj vlastní příběh, svá vlastní zranění, své vlastní obětování. Když se pořád soustředíte na to, co vám před dvaceti či čtyřiceti lety udělala vaše matka, otec, váš partner, anebo kdokoliv další z vedlejších postav ve vašem příběhu, pak nevidíte pravdu. Jestliže se soustředíte na všechno to drama, pak mluvit s vámi je jako mluvit do zdi. Neslyšeli jste to už někde?

Než se stanete vizionářem, jednoduchosti života jste na míle vzdáleni - jste od ní velmi daleko. Věříte, že víte všechno. Máte tolik obdivuhodných názorů a snažíte se je všem ostatním vnutit. Jakmile se stanete vizionářem, vše se změní. Jako vizionář vidíte, jak lidé předstírají, že jsou někým jiným než ve skutečnosti. Vidíte, co vyjadřují, v co věří, že jsou. Víte, že to není pravda a že to všichni jen předstírají. Co předstírají? To netušíte, nedokážete číst v myslích všech těch vedlejších postav, které si tvoříte. Stěží víte to, co předstíráte vy *sami*. To, co však dokážete za vším tím předstíráním vidět, je skutečný člověk. A jak můžete nemilovat skutečného

člověka? Tak jako vy, ten skutečný Člověk pochází z nekonečna. Skutečný člověk nemá nic společného se symboly, které pramení z hlasu poznání. Nemá ani nic společného s žádným příběhem.

Když se stanete vizionářem, vidíte, co je *za* příběhem. Rozumíte ostatním lidem, ale oni sami sobe nerozumí. V žádném případě nebudou rozumět oni vám a ani nemusejí. Většina lidí nemá vědomí, jež máte vy. Nevědí, proč jsou takoví, jací jsou. Nemají ani potuchy, pouze přežívají. Nemusejí každému věřit, beztak však každému věří. Nemají v sebe sama vůbec žádnou důvěru. Nemají ponětí, jak jsou skvělí. Vidí pouze své poznání, které je obklopuje jako zeď z mlhy. Představte si, že jste jediný střízlivý člověk uprostřed tisíce lidí, kteří jsou úplně opilí. Budete s takovými lidmi vést rozhovor? Chcete jim opravdu věřit? Víte, že cokoliv řeknou, není pravda. A víte to, protože jste také bývali opilí a vše, co jste říkali, také nebyla pravda.

Díky vědomí můžete jednoduše pochopit, jak takové myslí byly připravovány k tomu, aby se staly

tím, čím jsou. Neznamená však, že jste lepší než všichni ostatní jen proto, že jste vědomí. Být si vědom z vás nedělá nadřazené a nedělá vás ani chytřejší. S inteligencí to nemá nic společného. Když toto víte, jste samozřejmě naprosto pokorní. Zkrátka je vám to jedno. Tento postoj však může mít dvě podoby. Je tu cesta oběti ve snu první pozornosti, kdy tento postoj je jen lží, protože obětem to ve skutečnosti jedno není a cítí se velmi dotčeny a zraněny. Mají všechna ta emoční zranění, která jsou plná jedu a obranný mechanismus, který říká: „Ale, mně je to jedno.“ Samozřejmě, že jim to jedno není a samozřejmě, že vy tomuto postoji nebudete věřit.

Když jste vizionářem, lidé jsou mimořádně čitelní. Dokážete vidět, že všechny lidi ve snu obětí ovládá hlavní postava jejich příběhu. Toto je jejich úhel pohledu - jejich *jediný* úhel pohledu. Život vidí jako velmi úzkou cestu a je úzká, protože jejich přesvědčení působí jako zrcadlo, které jim ukazuje jen to, čemu věří, a je jasné, že to vůbec není pravda. Svou víru si promítají do vás a vy to, co do vás

promítají, vnímáte. Nicméně si to neberete osobně, protože si nevytváříte domněnku, že to, co si do vás promítají, je pravda. Víte, že to, co si promítají, je to, co si *sami o sobě* myslí, a víte to, protože jste dělávali totéž.

Jakmile se stanete vizionářem, vidíte všechno, co si ostatní umělci způsobují, ale váš úhel pohledu je zcela neosobní. Proces odnaučování vás přivádí na místo, kde se ve svém příběhu již neobjevuje ani soudce ani obět je to jen příběh a vy víte, že je to vaše dílo, ale připadá vám, že se to děje někomu jinému. Vidíte všechny příběhy a symboly a jak si s nimi lidé pohrávají, ale na vás to nemá žádný vliv. Neuráží vás to, protože vy jste zcela imunní. Vidíte tváře, milujete tváře, ale také si uvědomujete, že existuje něco, co do vašeho snu nepatří. Je to osobní sen, který si ostatní umělci sní a vy vůči jejich snu, vůči jejich dílu chováte úplný respekt.

Respekt je krásné slovo a je jedním z nejdůležitějších symbolů, které dokážeme chápat. Představte si, že jste to slovo nikdy předtím neslyšeli a pojdme

si jej vytvořit a dohodnout se na významu, protože stejně jako u každého jiného symbolu se potřebujeme na symbolu shodnout, jinak pro nás nebude fungovat. Respekt, stejně jako mnoho jiných symbolů, začíná u nás a potom se šíří ke všem a všemu kolem nás. Pokud nerespektujeme sami sebe, jak můžeme respektovat někoho či něco jiného?

Když respektujete sami sebe, znamená to, že se přijímáte takoví, jací jste. Když respektujete ostatní lidi, znamená to, že je přijímáte takové, jací jsou. Když respektujete vše v přírodě - zvířata, oceány, atmosféru, zemi — znamená to, že přijímáte veškeré tvoření takové, jaké je. Když přicházíme na tento svět, všechno již bylo stvořeno. Nebyla to naše volba zjišťovat, co muselo či nemuselo být stvořeno. Bylo to hotovo a my to respektujeme. Dokážeme to udělat lépe? Možná, ale já si to nemyslím. Potom respekt znamená úplné přijetí všeho, co existuje takové, jaké to je, nikoliv takové, jaké chceme, aby to bylo. To je více méně jeden význam slova *respekt*.

Jakmile se přijmete takoví, jací jste, již se více neposuzujete. Jakmile přijmete všechny ostatní takové, jací jsou, již je více neposuzujete. Potom se ve vašem světě stane něco neuvěřitelného: naleznete mír. Nejste v konfliktu sami se sebou, nejste v konfliktu s nikým jiným. Veškeré konflikty, který lidé mají, jsou způsobeny tím, že chybí respekt. Každá válka se děje, protože jsme nerespektovali způsob života ostatních umělců. Namísto respektování jejich práv začínáme druhým nutit to, čemu věříme. Namísto míru je tu válka.

Respekt je jako hranice. To, co nazýváme svými právy, se s respektem slučuje. Máme svá práva, stejně jako všechno, co ve vesmíru existuje, má svá práva. Žijeme ve světě, o nějž se dělíme s miliardami dalších bytostí a respekt umožňuje všem snivcům žít v harmonii a míru.

Ve snu druhé pozornosti si začínáme tvořit náš osobní ráj a když dospějeme ke snu třetí pozornosti, náš život *je* rájem. Ráj je královstvím, kde my jsme králem nebo královnou. Mám své osobní království

a je to ráj, ale nebyl to vždy ráj. Naše království se stalo rájem v okamžiku, kdy jsem sebe i druhé přestal posuzovat - když jsem se rozhodl zcela respektovat své království i království všech ostatních. Pátá dohoda se také týká respektu, protože respektuji ostatní umělce, když jejich příběhu *naslouchám*. Než abych ostatním umělcům pomáhal jejich příběh psát, umožňuji jim psát jejich vlastní příběh.

Nikdy nebudu tím, kdo píše váš příběh, stejně jako nikdy nikomu nedovolím, aby psal ten můj. Respektuji vaši mysl, váš sen, vaše dílo. Respektuji vše, čemu věříte. Respektuji vás, když se vám nesnažím říkat, jak máte žít svůj život, jak se máte oblékat, jak máte chodit, jak máte mluvit, jak máte dělat cokoli, co ve svém království děláte. Jakmile se pokusím vaše království kontrolovat, již vás nerespektuji a ocitneme se ve válce o vládu nad vaším královstvím. Jestliže se pokusím kontrolovat vás, tak sám ztrácím svou svobodu. Má svoboda tedy spočívá v tom, nechat vás být kýmkoliv jste, kýmkoliv chcete být. Mým úkolem není

změnit vaši virtuální realitu. Mým úkolem je změnit sám sebe.

Jste králem nebo královnou svého království. Je to vaše dílo. Je to místo, kde žijete a je to celé vaše. Sníte si své království a ve svém království můžete být naprosto šťastní. Jak? Za prvé, potřebujete své vlastní království respektovat, jinak to království bude záhy peklem a nikoliv rájem. Za druhé, nikomu nedovolíte, aby vaše království nerespektoval. Kdokoliv vaše království nerespektuje, vaše království opustí. Je to vaše království a váš život. Máte právo žít svůj vlastní život podle sebe a nic není špatně. Špatný způsob je jen dalším hodnocením, které si tvoříme.

Jakmile jste vyhráli svou osobní válku, nic neposuzujete a neovlivňují vás soudy druhých lidí. Samozřejmě, že děláte chyby jako všichni ostatní, ve vaší hlavě je však dokonalá spravedlnost. Za každou chybu platíte pouze jednou a protože jste na sebe hodní, protože se milujete, cena je velmi nízká.

Možná, že tato slova, o která se tu s vámi dělím, budou mít význam, který vašemu vnitřnímu hlasu dává smysl. A možná, že ten hlas dokáže začít snít s touto novou informací a rozhodne se, že už nebude tyranem, že vás již nebude soudit ani trestat. Den vašeho posledního soudu by tu skoro mohl být. Záleží na vás. Pokud dokážete přesvědčit tyrana, aby vás přestal soudit, pak se pro vás velmi brzy všechno změní.

Představte si, že místo toho, aby byl vaším sokem, se tyran *stává* vaším spojencem a místo toho, aby váš život naváděl do dramatu, vám pomáhá udržovat mír. Když se tyran stane vaším spojencem, již se nikdy nevydá proti vám a nikdy vám nebude škodit. Cemukoliv, co si chcete tvořit, napomáhá. Mysl se tak stává mocným nástrojem a spojencem ducha. Výsledkem je naprosto odlišný sen: váš osobní ráj.

Ve snu ráje se zcela odevzdáváte životu s vědomím, že vše je tak, jak je. A protože přijímáte vše, tak jak je, s ničím si již neděláte starosti. Váš život se stává vzrušujícím, protože v něm již neexistuje

strach. Víte, že děláte přesně to, co máte dělat, a že vše, co se dosud stalo, se stát mělo. Dokonce i to, co považujete za své největší chyby, se mělo stát, protože vás dovedly k většímu uvědomění. Dokonce ta nejhorší věc, která se vám může stát, se má stát, protože vás přinutí růst.

Co je ta nejhorší věc, která se může komukoliv z nás přihodit? Zemřít? Všichni zemřeme a s tím nemůžeme nic udělat. Můžeme si jízdu užívat, anebo se jí bránit a trpět. Odpor je však marný. Jsme naprogramováni k tomu, abychom byli, co jsme, a dokážeme být pouze tím, čím jsme. Uvnitř své virtuální reality však můžeme postupovat proti svému vlastnímu naprogramování a to je způsob, jak si vytváříme celý svět odporu. Boj je jen odpor a odpor vytváří utrpení.

Když se odevzdáte životu, vše se jakoby kouzlem změní. Odevzdáte se té síle, která proudí vaším tělem a myslí, a je to zcela nový způsob, jak vidíte život. Je to způsob bytí. Je to být *životem*. Jste šťastní, protože jste *pravdiví*. Ať jste kdekoliv, ať děláte

cokoliv, jste šťastní. Dokonce když se nudíte, život vás těší. Dokonce když si vytváříte problémy, život vás těší. Jste svobodní a je to svoboda mistra snů, který není ke snu připoután. Na sen se napojíte svou pozorností a kdykoliv chcete, se z něj odpojíte. Vnější sen si chce vaši pozornost získat a vy mu umožníte navázat spojení, ale to spojení můžete kdykoliv přerušit. Od jednoho okamžiku ke druhému můžete to, o čem sníte, změnit a začít úplně znovu.

Každý okamžik se rozhodujete, co si chcete ponechat a čeho se chcete zbavit. Ale nikoliv pomocí slov. Nepotřebujete si vytvářet příběh, ale pokud chcete, můžete. Můžete ve svém příběhu obviňovat celý svět z čehokoliv, co se vám děje, anebo můžete za svůj příběh převzít zodpovědnost, být umělcem, příběh vidět a změnit podle svého přání. Můžete být bohatí, anebo můžete být chudí. Není to důležité. Můžete, či nemusíte být slavní a není to důležité. Nemyslím si, že být slavný ve světě temnoty je zábavné. Nemyslím si, že je zábavné být vládcem pekla, ale je to volba, a vy ji můžete učinit.

Když za své tvoření převzmete zodpovědnost, můžete si tvořit cokoli ve svém životě chcete. Můžete svůj příběh přepsat, můžete svůj sen vytvořit znovu. A když se rozhodnete vložit do svého tvoření lásku, můžete všechny příběhy, které bývaly dramatem, proměnit v ty nejnádhernější romantické komedie.

Možná, že jste svůj příběh zatím nedokončili a kdo ví, zda jej vůbec někdy dokončíte. Upřímně to není tak důležité. Cokoli druzí se svým životem dělají není důležité a není to vaše věc. Téměř nic není tak důležité. Můžeme ale říci, že jedna věc je důležitá, a to je život sám, je to sám xámér, Stvořitel. Tvoření není tak důležité. Manifestace se bude den co den, okamžik co okamžik, generaci co generaci měnit. Život je věčný, ale váš sen existuje pouze tehdy, když žijete ve fyzickém těle. Nic z toho, co jste tu udělali, si s sebou nevezmete. Nepotřebujete to. Nikdy jste to nepotřebovali a nikdy to potřebovat nebudete.

Toto ale neznamená, že nebudete tvořit. Vy samozřejmě tvořit budete, protože tvořit je vaše přirozenost. Neustále tvoříte, neustále vyjadřujete

sebe sama. Narodili jste se umělcem a vaše umění je výrazem vašeho ducha. Je to výraz síly, kterou jste. Víte, jak silní jste, a ta síla je skutečná. Víte, co jste se naučili, a víte ale také, že veškeré vaše poznání není skutečné.

Pravda se odehrává rovnou před vámi. Zažívat život znamená zažívat pravdu. Vidění pravdy působí ve vašem světě obrovskou změnu. Skutečným cílem je *stát* se pravdou, protože tou je vaše skutečné já. Co není pravda, není důležité. Vaše touha po pravdě a vaše láska k pravdě jsou důležité a to je skutečná nauka.

13

TŘI JAZYKY

Jakým jste poslem?

PÁTÁ DOHODA JE NEJPOKROČILEJŠÍ NAUKOU TOLTÉKŮ, neboť nás připravuje na návrat k tomu, čím skutečně jsme: poslové pravdy. Pokaždé, když mluvíme, předáváme poselství, a pokud to poselství není pravdivé, pak jen proto, že si neuvědomujeme, čím skutečně jsme. Čtyři dohody nám pomáhají obnovit vědomí toho, čím jsme. Pomáhají nám uvědomovat

-215-

si moc našeho slova. Pátá dohoda však představuje skutečný cíl, protože nás vede za symboliku a činí nás zodpovědnými za tvorbu každého slova. Pátá dohoda nám pomáhá získat zpět sílu přesvědčení, kterou jsme vložili do symbolů. A když se vydáme za symboly, síla, kterou objevíme, je neuvěřitelná, protože je to síla uměleckého tvůrce, síla života, našeho *skutečného* já.

Pátá dohoda slouží k tomu, co já označuji jako *příprava poslů* či *příprava andělů*, neboť je určena poslům, kteří si uvědomují, že mají předat nějaké poselství. Slovo *anděl* má v řečtině význam „posel“. Andělé skutečně existují, ale nejsou to náboženští andělé s křídly. My všichni jsme posly a anděly, ale nemáme křídla a na anděly s křídly nevěříme. Náboženský příběh o andělech s křídly je pouhý symbol a křídla jako symbol znamenají, že andělé dovedou létat.

Andělé létají a předávají informace, poselství, a skutečným poselstvím je život či pravda. Na tomto světě však existuje tolik poslů, kteří nepředávají život ani nesdělují pravdu. Svět je obydlený miliar-

dami poslů, kteří jsou, nebo nejsou vědomí. Je zřejmé, že většina jich vědomá není. Jsou naprogramováni předávat a přijímat poselství, ale nevědí, že jsou posly. Většina lidí na zemi nemá ponětí, že symboly představují jejich vlastní tvorbu. Nemají ponětí, odkud se moc symbolů bere, což znamená, že je symboly zcela ovládají.

Jací jsou to poslové? Odpověď je jasná. Vidíte důsledky na celém světě. Jen se rozhlédněte a zjistíte, jakými posly jsou. Když to zjistíte, pátá dohoda pak dává ještě větší smysl. *Budte spící, ale naslouchejte.* Co tyto posly změní? Odpověď zní vědomí. To je to, čím je pro nás příprava poslů. Pomáhá nám začít si uvědomovat, jaké poselství tomuto světu předáváme.

Z pohledu Tolteků existují pouze tři způsoby, jak předat poselství. Můžeme také říci, že ve světě lidí existují pouze tři jazyky: jazyk pomluv, jazyk bojovníka a jazyk pravdy.

Jazyk pomluv je ten, kterým mluví všichni lidé. Každý ví, jak pomlout. Když tímto jazykem

mluvíme, naše poselství je zkreslené. Pomlouváme všechno kolem nás, ale nejvíce pomlouváme sami sebe. Vydáme-li se do jiné země, kde lidé mluví jiným jazykem, zjistíme, že nezáleží na tom, jakou symboliku používají, mluví jako my řečí pomluv, řečí, kterou já nazývám velkým *mitote*. V běžném nevědomém snu velký *mitote* ovládá lidskou mysl a ve způsobu, jakým si vykládáme význam slov, vytváří veškerá nedorozumění, veškerá zkreslení.

Reč pomluv je řečí oběti. Je to řeč nespravedlnosti a trestu. Je to řeč pekla, protože všechny ty pomluvy se zakládají čistě na lžích. Lidé však budou vždy pomlouvat, protože my jsme k pomlouvání naprogramováni, dokud se uvnitř nás něco, co je také součástí programu, nezmění. I když je tehdy, když se proti pomlouvání bouříme a v naší hlavě začíná válka - válka mezi pravdou a lží.

Druhým jazykem je jazyk bojovníka. Když touto řečí mluvíme, někdy říkáme pravdu a někdy lžeme, což záleží na našem vědomí. Někdy lžím věříme, což nás zavádí rovnou *do* pekla a někdy věříme pravdě,

což nás vede rovnou do ráje. Stále však věříme, takže že symboly stále vlastní moc našeho přesvědčení. Jako bojovníci skáčíme z jednoho snu *do* druhého a občas se ocitáme v ráji a občas v pekle. Jak si jistě dokážete představit, řeč bojovníka je tisíckrát lepší než řeč pomluv, lidé jsou však naprogramováni měnit řeč, jíž hovoří, a mluvit ještě jednou řečí.

Třetím jazykem je jazyk pravdy, a když jím hovoříme, příliš toho nenamluvíme. V-tomto stadiu nepochybně víme, že symboly, které používáme, jsou naším dílem. Víme, že všem těmto symbolům dáváme význam, abychom mohli s ostatními lidmi komunikovat. V používání symbolů jsme přesní, jak jen nejlépe dokážeme, abychom tak předali naše poselství, předali sebe sama, protože *my* jsme tím poselstvím. Konečně se tu nevyskytují žádné lži, protože jsme si osvojili schopnost být vědomí, protože sama sebe chápeme jako *Život*, jako pravdu.

Jazyk pravdy je velmi výhradní, protože je to jazyk mistra snu, umělce, který se stal mistrem snu. V mistrově světě se vždy nachází hudba, umění

i krása. Mistrovští umělci jsou vždy šťastní. Mají v sobě mír a jejich životy je těší.

Tyto tři způsoby komunikace jsou tím, co nazývám řečmi 1-2-3, A-B-C a Do-Re-Mi. Řeč pomluv nazývám 1-2-3, protože je jednoduché se jí naučit a je to řeč, kterou hovoří každý. Řeč bojovníka nazývám A-B-C, protože bojovník je tím, kdo se bouří proti tyranii symbolů. Řeč pravdy označuji jako Do-Re-Mi, protože je pro umělce, kteří místo velkého *mitote* mají ve svých hlavách hudbu.

Řeč Do-Re-Mi je tou, kterou rád hovořím. Mám hlavu vždy plnou hudby, protože hudba rozptyluje mysl a když se mysl neplete do cesty, je to *čiscý záměr*. Vím, že všechna ta hudba v mé hlavě není nic jiného než sen, alespoň však nemyslím a nevytvářím si příběh.

Když chci, mohu si samozřejmě příběh vytvořit a může to být krásný příběh. Mohu svou pozornost zaměřit na symboly a používat v komunikaci s vámi symboly, kterým rozumíte. Mohu také symboly používat, abych slyšel to, co říkáte. Většinou se

to týká vašeho vlastního příběhu. Sdělujete mi mnoho věcí, o nichž si myslíte, že jsou pravdivé a já vím, že nejsou. Ale když mi je sdělujete, poslouchám, a potom vím přesně, odkud se berou. Vidím to, co vy možná nevidíte. Vidím vaše *skutečné* já, nikoliv *to*, koho předstíráte. To, co předstíráte, je tak složité, že mě ani nenapadne, abych se tomu snažil porozumět. Víím, že to nejste *vy*. Vaše skutečné já je vaše přítomnost a je tak krásná a úžasná jako všechno na této zemi.

Když vidíte růži, rozkvetlou a krásnou, už jen díky samotné její přítomnosti se cítíte báječně. Ne-potřebujete si říkat, jak skvostná ta růže je, veškerou krásu a romantiku té růže dokážete vidět. Přivoníte si k růži a růže nikdy neřekne jediné slovo. Rozumíte poselství, ale beze slov. Když se vypravíte do lesa, vidíte, jak *si* pomocí jiné symboliky mezi sebou povídají ptáci, jak si stromy mezi sebou povídají. Dokážete vidět vnitřní komunikaci všeho okolo sebe a je to nádherné. Všude na tomto světě jsou poslové, ale napadlo vás to už někdy?

Všimli jste si někdy, že od té doby, co jste na tento svět přišli, neustále předáváte nějaké poselství? Dokonce před tím, než jste se narodili, když si vaše matka uvědomila, že je těhotná, vaše poselství existovalo. Vaši rodiče se nemohli vašeho příchodu dočkat, nemohli se dočkat okamžiku vašeho narození. Věděli, že se děje zázrak a jakmile jste se narodili, rovnou jste to poselství beze slov předali. Pociťovali vaši přítomnost. Narodil se anděl a tím poselstvím jste byli vy.

Byli jste poselstvím a stále jste poslem, zrcadlení ostatních poslů však způsobilo vaše zkreslení. Není to chyba poslů, není to vaše chyba a ve skutečnosti to není ničí chyba. Zkreslení je dokonalé, protože existuje pouze dokonalost, ale když vyrostete, stanete se vědomí a můžete se rozhodnout, že předáte jiné poselství. Můžete se rozhodnout, že se stanete lepším odrazem života tím, že změníte řeč, kterou hovoříte. Můžete změnit způsob, jakým poselství předáváte, způsob, jakým komunikujete sami se sebou a s ostatními lidmi.

Teď mám pro vás jednoduchou otázku. Chci, abyste otázce rozuměli, ale nedovolte hlasu ve vaší hlavě na tu otázku odpovědět. Nechtě ta slova vstoupit přímo do svého srdce, kde můžete vnímat smysl a záměr beze slov. Toto je ta otázka: *Jakým jste poslem?* Nejedná se o posuzování. Je to jen malá pochybnost pro vaši mysl, ale představuje veliký krok k vědomí. Pokud otázce rozumíte, potom jen tato malá pochybnost může celý váš život změnit.

Jakým jste poslem? Sdělujete pravdu anebo sdělujete lži? Vnímáte pravdu anebo vnímáte pouze lži? Celé se to odehrává mezi pravdou a lží. Toto je jádro problému a to, na čem skutečně záleží, neboť veškerý konflikt - ať vnitřní konflikt či konflikt mezi lidmi - je důsledkem sdělování lží a důvěry ve lži.

Jakým jste poslem? Jste poslem pomluv a lží? Cítíte se příjemně se vším tím Ihaním, se vším tím pomlouváním, s tím vším dramatem, které jsou důsledkem toho, že věříte lžím? Je tohle, co sdílíte se všemi kolem vás? Je tohle, co učíte své děti? Ještě ze svých problémů obviňujete své rodiče?

Nezapomeňte, dělali všechno, jak nejlépe uměli. Pokud s vámi vaše rodiče špatně zacházeli, nebylo *to* nic osobního. Bylo *to* v důsledku jejich vlastních strachů, bylo *to* v důsledku toho, čemu věřili. Pokud s vámi špatně zacházeli, bylo *to* proto, že s nimi také špatně zacházeli. Pokud vám ubližovali, bylo *to* proto, že jim také ubližovali. Je to nekonečný řetězec akce a reakce. Stanete se součástí tohoto řetězce, anebo u vás skončí?

Jakým poslem jste? Jste bojovník, který si razí cestu mezi rájem a peklem? Ještě věříte lidem, kteří vám říkají: „To je pravda“? Ještě věříte svým vlastním lžím? Jaké poselství předáváte lidem, které nejvíce milujete, pokud vás poselství, které předáváte sami sobě, vede do pekla? Jaké poselství předáváte svým dětem, které tolik milujete? Jaké poselství předáváte svému partnerovi, svým rodičům, sourozencům, přátelům, všem kolem vás?

Jakým jste poslem? Řeknete-li mi, jaký sen si pro sebe tvoříte, já vám povím, jakým poslem jste. Jak se k sobě chováte? Jste vůči sobě laskaví? Respek-

tujete se? Respektujete ostatní lidi? Jaký máte ze sebe pocit? Máte se i rádi? Jste na sebe pyšní? Jste se sebou spokojeni? Vyskytuje se ve vašem snu nějaké drama či nějaká nespravedlnost? Vystupuje ve vašem snu soudce a oběť? Je to sen predátorů, sen násilí? Jestliže ano, pak váš sen zkresluje vaše poselství. Soudce, oběť a všechny ty hlasy ve vaší hlavě všechno zkreslují.

Právě nyní předáváte poselství sami sobě a všem ostatním kolem vás. Neustále předáváte nějaké poselství a neustále nějaké poselství od jedné mysli ke druhé přijímáte. Jaké je to poselství, které tomuto světu předáváte? Míříte tím poselstvím přesně? Všimáte si vůbec, že stále používáte symboly?

Jenom ta poselství, která předáváte, pozorujte. Vycházejí slova, kterými hovoříte, z pravdy, anebo vycházejí z hlasu poznání, z tyрана, z velkého soudce? Kdo to poselství předává? Je to vaše *skutečné* já? Toto je váš sen. Pokud to není vaše skutečné já, kdo potom to poselství předává? Je to dobrá otázka, že?

Dokážete vnímat účinek slov, který vám ostatní zrcadlí, když hovoříte? Představte si, že mluvíte se zdi. Neočekávejte žádnou odpověď. Není úkolem zdi, aby slyšela, co říkáte. Je na vás, abyste si uvědomili, co vychází z vašich úst. Je na vás, abyste na všem kolem vás začali vnímat účinek svých slov. Mluvením se zdi se vaše poselství stane jasnějším. Potom si uvědomíte, jak důležité je, abyste mířili slovem přesně.

Nyní chci, abyste využili svou představivost a vybavili si interakce, které jste v průběhu svého života dosud měli s ostatními lidmi. Jsem si jistý, že na interakce s každým z vašeho okolí máte spousty vzpomínek. Lidé vám nepřetržitě předávají poselství a vy jejich poselství nepřetržitě přijímáte. Jakými posly jsou ostatní lidé, kteří se ve vašem životě vyskytují? Jaká poselství vám během celého vašeho života předávali? Jak vás všechna ta poselství ovlivnila? S kolika poselstvími, co jste od druhých lidí přijali, jste souhlasili a přijali je za své? Kolik z těchto poselství dosud stále předáváte? Jestliže předáváte poselství někoho jiného, čí poselství to předáváte?

Uvědomte si, jaký druh poselství jste dosud po celý svůj život předávali a jaký druh poselství jste dosud po celý svůj život přijímali. Nepotřebujete nikoho, včetně sebe, soudit. Pouze se zeptejte: *Jakým poslem jsem? Jakými posly jsou ostatní lidé, kteří se v mém životě vyskytují?*" Toto představuje veliký krok při mistrovském nabývání vědomí, je to veliký krok při změně ve vizionáře.

Jakmile jste si vědomi poselství, která předáváte, a poselství, která druzí lidé předávají vám, váš úhel pohledu se výrazně a pevně mění. Jasně vidíte poselství, která vám druzí lidé předávají, a jasně vidíte, jakými posly jsou. Potom přijde chvíle, kdy se vaše vědomí natolik rozšíří, že jasně vnímáte poselství, která ostatním lidem sami předáváte. Přesně vidíte, jakými posly jste. Vidíte důsledek svých slov, důsledek svých činů, důsledek své přítomnosti.

Neustále předáváte poselství všem a všemu kolem vás, především však neustále předáváte poselství sami sobě. *Jaké je to poselství?* To poselství je tím nejdůležitějším, protože ovlivňuje celý váš život.

Jste mistrem, který sděluje pravdu? Jste obětí, která sděluje lži? Ve skutečnosti nezáleží na tom, zda jste mistrem, anebo zda jste poslem pomluv plných jedu, anebo zda jste bojovníkem a střídavě stoupáte a padáte, z ráje do pekla, z pekla do ráje. Předáváte informaci, kterou máte uvnitř v sobě. Není správná ani špatná, dobrá ani zlá. Je tím, co znáte. Je tím, co jste se celý váš život učili, a ve skutečnosti nezáleží na tom, co jste se učili. Ve skutečnosti nezáleží na *tom, co* jste koho učili, co jste s ostatními sdíleli.

Na čem opravdu záleží, je, abyste byli tím, Čím skutečně jste - abyste byli autentičtí, užívali si života, byli láskou. A nikoliv *symbolem* lásky, který si lidé zkreslili, nýbrž *skutečnou* láskou - citem, který nedokážete vyjádřit slovy, láskou, která je důsledkem toho, že jste tím, čím skutečně jste. Vždy si pamatujte: jste silou, která tvoří vše, co existuje. Jste silou, která rozvíjí květinu a hýbe mraky a zemí a hvězdami a galaxiemi. Ač je vaše poselství jakékoliv, beztak sebe sama milujte pro to, čím jste, protože *respektujete* to, čím jste. Nemusíte být jiní,

ledaže se rozhodnete, že sebe sama milujete natolik, že vás již to, jakým poslem jste, neuspokojuje.

Možná, že jste nepřesně mířili slovem, protože jste to netušili, protože jste si toho nebyli vědomí. Co se však stane, když si to uvědomujete, a přesto to nadále děláte? Jakmile jste si toho vědomí, nemůžete již tvrdit, že nic netušíte. Přesně víte, co děláte, a ať děláte cokoli, je to pořád dokonalé. Nicméně nyní je to vaše rozhodnutí, je to vaše volba. Nyní vyvstává otázka: Jaké poselství se *rozhodnete* předávat? Je to pravda, anebo to jsou lži? Je to láska, anebo je to strach? Mojí volbou je předávat poselství pravdy a lásky. Jaká je ta vaše?

ZÁVĚR

Pomozte mi změnit svět

JESTLIŽE JIŽ NEJSTE SPOKOJENI S TÍM, JAKÝM JSTE poslem, jestliže se chcete stát poslem pravdy a lásky, potom vás vybízím, abyste se podíleli na novém snu pro lidstvo, v němž *všichni* z nás mohou žít v harmonii, pravdě a lásce.

V tomto snu jsou lidé všech náboženství a všech filozofií nejen vítáni, ale také respektováni. Každý máme právo věřit čemukoliv, čemu věřit chceme, následovat jakékoliv náboženství či filozofii, kterou

následovat chceme. Nezáleží na tom, zda věříme v Krista, Mojžíše, Alláha, Bráhmů, Buddhu či v jakoukoliv jinou bytost nebo mistra. Každý je vítaný, aby se na tomto snu podílel. Neočekávám od vás, že všem mým příběhům budete věřit, pokud však s vámi uvnitř rezonují, pokud *za* slovy cítíte pravdu, potom pojďme uzavřít ještě jednu dohodu: *Pomozte mi změnit svět.*

Úplně první otázkou samozřejmě je: Jak svět změníte? Odpověď je jednoduchá. Tím, že změníte *svůj* svět. Když vás žádám, abyste mi pomohli změnit svět, nemluvím o planetě Zemí. Mám na mysli virtuální svět, který existuje ve vaší hlavě. Změna začíná u vás. Nepomůžete mi změnit *svět*, pokud nejprve nezměníte svůj vlastní svět.

Svět změníte tím, když sami sebe budete milovat, když si budete užívat života, když ze svého osobního světa učiníte sen ráje. A já vás žádám o vaši pomoc, protože vy jste jediní, kdo svůj svět může změnit. Pokud se rozhodnete, že chcete svůj svět změnit, tak ten nejjednodušší způsob je využít

k tomu nástroje, které nejsou *ničím jiným než* zdravým rozumem. Pět dohod jsou nástroje, jimiž svůj svět změníte. Jestliže *míříte slovem přesně*, jestliže *si neberete nic osobně*, jestliže *si nevytváříte žádné domněnky*, jestliže *vždy děláte vše, jak nejlépe dovedete* a jestliže *jste skeptičtí, ale nasloucháte*, pak ve vaší hlavě již více nebude zuřit válka, ale bude tam mír.

Jestliže používáte pět dohod, váš svět se stává lepším a vy své štěstí chcete sdílet s lidmi, které milujete. Změnit svět však neznamena změnit vedlejší postavy vašeho příběhu. Chcete-li změnit svět, *svůj* svět, potom způsob, jak to udělat, je změnit hlavní postavu svého příběhu. Změníte-li hlavní postavu, potom jako mávnutím kouzelné hůlky se všechny vedlejší postavy začnou také měnit. Když se změníte, změní se vaše děti, protože se změní poselství, které jim předáváte. Poselství, které předáváte vaší ženě, či vašemu manželovi se změní. Váš vztah k vašim přátelům se změní. A to možná nejdůležitější je, že se změní váš vztah k sobě samým.

Když změníte poselství, které sami sobě předáváte, jste šťastnější, a už jen z toho, že jste šťastnější, budou mít také lidé, kteří žijí ve vašem okolí, prospěch. Vaše úsilí se ve skutečnosti dotkne všech, neboť vaše radost, vaše štěstí, váš ráj jsou nakažlivé. Když jste šťastní, lidé okolo *vás jsou* také šťastní a inspiruje je to ke změně jejich vlastního světa.

My jsme ztělesněním celého dědictví, a když říkám *my*, mluvím tím za všechny lidi. Naše dědictví je láska, je to radost a štěstí. Radujme se z tohoto světa. Radujme se jeden z druhého. Jsme stvořeni k tomu, abychom jeden druhého milovali, nikoliv k tomu, abychom se vzájemně nenáviděli. Pojdme přestat věřit tomu, že kvůli našim rozdílům jsme jeden vůči druhému nadřazení či podřízení. Nevěřme té lži. Neobávejme se toho, že z nás naše rozdílné barvy dělají rozdílné lidi. Komu na tom záleží? Je to jen další lež. Nemusíme všem těm lžím a pověrám, které naše životy ovládají, věřit. Je čas skoncovat s veškerou tou lží a pověrami, které nikomu nepomáhají. Je čas skonco-

vat s fanatismem. Můžeme se navrátit k pravdě a být posly pravdy.

Máme předat poselství a tím poselstvím je naše dědictví. Když jsme byli dětmi, přijali jsme dědictví svých rodičů a předků. Přijali jsme obdivuhodný svět a je řada na nás, abychom svým dětem a vnoučatům nabídli planetu, kde mohou žít tak dobrý a obdivuhodný život, jako nyní žijeme my. Můžeme přestat planetu ničit a můžeme se přestat ničit navzájem mezi sebou. Lidé mohou žít v harmonii. Je neuvěřitelné, co dokážeme udělat, jestliže to doopravdy chceme. Vše *co* potřebujeme, je být si vědomi toho, co děláme, a navrátit se ke své autenticitě.

Vím, že se navzájem lišíme, protože žijeme v našem osobním snu, nicméně můžeme své sny vzájemně respektovat. Můžeme se dohodnout, že budeme společně pracovat s vědomím, že každý z nás je středem svého vlastního snu. Každý z nás má svá vlastní přesvědčení, svůj vlastní příběh, svůj vlastní úhel pohledu. Existují miliardy různých

úhlů pohledu, je to však to stejné světlo, ta stejná síla za každým z nás.

Pomozte, mi změnit svět je pozváním být autentičtí, být svobodní. Otevřete své srdce, abyste přijali *tuto* dohodu. Nežádám vás, abyste se *pokoušeli* změnit svět. *Nesnažte* se to dělat. Zkrátka to dělejte. Udělejte to dnes. Dědictví, které svým dětem a vnoučatům zanecháme, může být nádherné. Můžeme změnit celý náš způsob myšlení a ukázat jim, jak být zamilovaní do života. Můžeme žít ve svém osobním ráji, který nás všude následuje. Není pravda, že na tuto planetu přicházíme, abychom trpěli. Tato krásná planeta Země není slzavým údolím. Náš nový způsob myšlení může všechny ty lži nahradit a dovést nás na úžasné místo k žití života.

Kamkoliv se vydám, slychávám lidi říkat, že sem přicházíme s posláním, že máme v tomto životě něco vykonat, něco přesáhnout. Ať je to cokoliv, já nevím, co to je. Věřím, že sem přicházíme s posláním, nicméně naše poslání ve skutečnosti není nic přesáhnout. Poslání, které máte, a to stejné poslání

platí pro všechny z nás, je učinit sebe sama Šťastným. To „jak“ budete dělat to, co milujete, může znamenat milióny různých způsobů, nicméně posláním vašeho života je těšit se z jeho každého jednotlivého okamžiku. Víme, že dříve či později přestanou naše fyzická těla existovat. Máme jen několik východů slunce, jeho několik západů, několik úplňku, z nichž se můžeme těšit. Toto je náš čas žít, být plně přítomni, užívat si, užívat si jeden druhého.

V průběhu minulého století se věda a technologie velmi rychle posunuly kupředu, psychologie však daleko zaostává. Nadešel čas, aby psychologie vědu a technologii dostihla. Nadešel čas, abychom svá přesvědčení o lidské mysli změnili, a co právě teď vnímám, je téměř krizová situace, protože kvůli tomu, jak v současnosti fungují počítače a Internet, se lži mohou po světě velmi rychle šířit a zcela se vymknout kontrole.

Nadchází čas, kdy lidé už dále nebudou věřit lžím. Začínáme u sebe, ale cílem je změnit celé lidstvo, nikoliv pouze náš vlastní svět. Jak ale můžeme

změnit celé lidstvo, pokud nezměníme nejdříve svůj vlastní svět? Samozřejmě to není jednoduché oddělit, protože ve skutečnosti musíme dělat obojí najednou.

Udělejme tedy v tomto světě změnu. Vyhrajme válku ve *svém nitru* a *změňme* svět. Jak dlouho bude celému světu trvat, než se změní? Dvě, nebo tři nebo Čtyři generace? Pravdou je, že nám nezáleží na tom, jak dlouho to bude trvat. Nespěcháme, nicméně nemáme času nazbyt. Pomozte mi změnit svět.

DON MIGUEL RUIZ

Don Miguel Ruiz je autorem světových bestsellerů *Čtyři dohody* (sedm let bestseller nakladatelství New York Times), *Láska, vztahy a přátelství* a *Hlas poznání*. Jeho knih se ve Spojených státech prodalo přes sedm miliónů výtisků a po celém světě byly přeloženy do desítek dalších jazyků. Již téměř tři desetiletí se don Miguel dělí o svou jedinečnou směs prastaré moudrosti a současného uvědomění formou přednášek, workshopů a cest na posvátná místa světa.

DON JOSE RUIZ

Don Jose Ruiz vyrůstal ve světě, v němž cokoliv bylo možné. Od chvíle, kdy se naučil mluvit, se stal žákem svého otce *naguála* (šamana), dona Miguela Ruize, a své prababičky *curandery* (léčitelky), Matky Sarity. Jako teenager vycestoval do Indie studovat s přáteli svého otce a ve věku třiaadvaceti let se stal nástupcem své rodinné linie. V rámci tradice svých předků věnoval don Jose svůj život šíření nauk

dávných Toltéků. Během posledních sedmí let vyučuje a přednáší ve Spojených státech a na posvátných místech po celém světě.

Bližší informace o současných programech, které don Miguel Ruiz, don Jose Ruiz a don Miguel Ruiz, Jr. nabízejí, získáte na jejich webových stránkách: www.miguelruiz.com

JANET MILLS

Janet Mills je zakladatelkou a vydavatelkou nakladatelství Amber-Allen Publishing. Je editorkou a spoluautorkou sbírky Toltécké moudrosti od dona Miguela Ruize a editorkou mezinárodního bestselleru Deepaka Chopry *Sedm duchovních zákonů úspěchu (The Seven Spiritual Laws of Success)*. Jejím životním posláním je vydávat knihy oplývající trvalou krásou, celistvostí a *moudrostí* a inspirovat druhé k naplnění svých nejskrytějších snů.